

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ BİLİM DALI

**ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI FİNANSAL
GELİŞİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Nurgül SÜLÜK

İstanbul, 2014

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ BİLİM DALI

**ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI FİNANSAL
GELİŞİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Nurgül SÜLÜK

Öğrenci No:

120745044

Danışman:

Doç. Dr. İlyas Sözen

İstanbul, 2014

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI FİNANSAL GELİŞİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 10.09.2014

Aday: Nurgül SÜLÜK

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

9/10/2014

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *İşletme Yönetimi* Programı yüksek lisans öğrencilerinden **120745044** numaralı **Nurgül SÜLÜK**'ün "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Özel Sağlık Sigortacılığı Finansal Gelişiminin Karşılaştırılmalı Analizi*" konulu tezini, yönetim Kurulumuzun 16.09.2014 tarih ve 2014/25 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (S.S) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu~~/oybirliği ile **Kabul/Red veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
DOÇ. DR. İLYAS SÖZEN

ÜYE
PROF. DR. MEHMET FİKRET GEZGİN

YRD. DOÇ. DR. SITKI SÖNMEZER

Adı ve Soyadı : Nurgül SÜLÜK

Danışmanı : Doç. Dr. İlyas Sözen

Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2014

Alanı : İşletme Yönetimi

Anahtar Kelimeler : Özel Sigortacılık, Sağlık Sigortaları, Sigorta Prim Üretimleri

Türkiye de Özel Sigortacılık,

ÖZ

ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI FİNANSAL GELİŞİMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Bu Çalışmada, Türkiye’de Özel Sağlık Sigortacılığının Finansal Gelişimi ve Prim Üretimlerinin 2003 – 2013 yılları arasında kazandığı ivme, Türk Sigorta Sektörünün genel etkinliği ile Dünya ve Avrupa Birliği ülkeleri Sigorta piyasalarının etkinlikleri karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Araştırma Türkiye’de Özel Sağlık Sigortacılığı ve Özel Sigortacılık Branşları arasında Özel Sağlık Sigorta Branşının prim üretimlerini kapsamaktadır. 2008 Dünya Küresel Finans Krizinin Dünya ve Türkiye Sigorta Sektörlerine etkileri de istatistiki verilerle ortaya konmuştur. Çalışmanın hazırlanmasında arşiv taraması yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma Türkiye’de Özel Sağlık Sigortacılığının 2003 – 2013 yılları arası prim üretim etkinliği istatistikleri ve Dünya ve Avrupa Sigorta Sektörü resmi verilerinin karşılaştırması ve araştırmacının yorumları ile sınırlanmıştır. Buna göre Özel Sağlık Sigorta Branşı Prim üretimi etkinliklerinin, 2003 yılından 2013 yılına kadar artış ivmesi gösterdiği, buna rağmen Dünya ve Avrupa Sigorta Sektörleri verilerinin altında kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum Dünya ve Avrupa’da sağlık sigortalarına talebin iyi eğitilmiş, belirli bir yaşam standardına sahip, büyük şirketlerde yönetici ya da üst düzey olarak çalışan veya kendi işini yapan, kentli bireylerden gelmesi, bir başka deyişle eğitimi ve sosyal statüsü yüksek bireylerin sağlık sigortaları bilincine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Çalışmanın sonuçları, Türkiye’de Sağlık

Sigorta Sektörünün gelişiminin; Dünya ve Avrupa Sektörlerinin gelişimine paralel olarak seyrettiği, ancak özellikle küresel krizlerin Türkiye’de Sağlık Sigortası Prim Üretimlerinin üzerinde Dünya ve Avrupa Üretimlerine oranla etkisinin daha düşük olduğunu işaret etmektedir.

Name And Surname : Nurgül SÜLÜK

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. İlyas Sözen

Degree and Date : Master, 2014

Major : Business Administration

Key Words : Private Insurance, Health Insurance,

Insurance Premium Production, Private Insurance in Turkey,

ABSTRACT

COMPARATIVE ANALYSIS OF FINANCIAL DEVELOPMENT IN PRIVATE HEALTH INSURANCE

In this study, Financial Development of Private Health Insurance in Turkey and the Premium Production acceleration gained between the years of 2003 – 2013, the overall effectiveness of the Turkish Insurance Sector and the effectiveness of the insurance market in the World and in European Union countries were analyzed in comparison. Research covers the Premium Production of Private Health Insurance Branch between Private Health Insurance and Private Insurance Branches in Turkey. Effect of the 2008 World Global Financial Crisis to the Insurance Sector in Turkey and in the World has been demonstrated by statistical data. Archive screening method was used while preparing the study. This study is limited by the effectiveness statistics of Premium Production of Private Health Insurance in Turkey between 2003 – 2013 years and the comparison of the World and European Insurance Sector official data and the researcher's review. Accordingly, it is determined that the Premium production activities of Private Health Insurance Branch showed an increase of acceleration from 2003 to 2013, however was below the World and European insurance sector data. Results of the study indicates that the development of the Health Insurance Sector in Turkey follows parallel trend with the World and Europe however, especially the effects of the global crisis on the Health Insurance

Premium Production is lower in Turkey compared to the World and European Production.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

TABLolar LİSTESİ	i
ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	iv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI VE TÜRKİYE DE Kİ GELİŞİMİ

1. SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI	2
1.1. Dünyada Sosyal Güvenlik ve Sağlık Sigortacılığı	3
1.2. Türk Sosyal Güvenlik Sisteminin Tarihsel Gelişimi	5
2. SİGORTA KAVRAMI VE SİGORTACILIK TARİHÇESİ	7
2.1. Sigorta Kavramı	7
2.2. Sigortanın İşlevleri	8
2.3. Sigortanın Tarihçesi	8
2.4. Dünyada Sigortacılık	9
2.5. Türkiye’de Sigortacılık	10
3. SİGORTA TÜRLERİ VE BRANŞLARI	14
3.1. Sosyal Sigortalar	14
3.2. Özel Sigortalar	14
3.3. Özel Sigorta Branşları	16
3.3.1. Kaza Sigortaları	17

3.3.2.	Trafik Sigortası	18
3.3.3.	Yeşil Kart Sigortası.....	18
3.3.4.	Diğer Zorunlu Sigortaları.....	20
3.3.5.	Sorumluluk Sigortaları.....	24
3.3.6.	Tazminat Sigortaları	27
3.3.7.	Tarım Sigortaları.....	30
3.3.8.	Su Araçları Sigortaları	32
3.3.9.	Nakliyat Sigortaları	33
3.3.10.	Yangın Sigortası	34
3.3.11.	Zorunlu Deprem Sigortası	35
3.3.12.	Kredi Sigortası	36
3.3.13.	Finansal Kayıplar.....	36
3.3.14.	Hayat Sigortaları	37

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI GELİŞİMİ, DEMOGRAFİK GELİŞMELER, SAĞLIK HARCAMALARI, GYSH İSTATİSTİKLERİ

1.	ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI KAVRAMI	39
1.1.	Dünya da Özel Sağlık Sigortası	40
1.2.	Avrupa Birliğinde Özel Sağlık Sigortaları	40
1.3.	Türkiye de Özel Sağlık Sigortacılığının Gelişimi	42
2.	Özel Sağlık Sigortası Tanım ve Kavramlar	44
2.1.	Özel Sağlık Sigortası.....	44
2.2.	Bireysel Özel Sağlık Sigortası	45
2.3.	Grup Özel Sağlık Sigortaları	45
2.3.1.	Özel Sağlık Sigortası Teminat Yapıları	46

2.3.2. Özel Sağlık Sigorta Sözleşmesinin Tarafları.....	48
2.3.3. Özel Sağlık Sigortalarında Risk Değerlendirme	49
3. TÜRKİYE DE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI PİYASALARI	52
4. TÜRKİYE’DE DEMOGRAFİK GELİŞMELER, SAĞLIK	
HARCAMALARI, GSYH İSTATİSTİKLERİ.....	53
4.1. Demografik Gelişmeler	53
4.2. Türkiye de Sağlık Harcamaları ve Sağlık Verileri	57
4.3. Türkiye’de Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve Kişi Başına GSYH	59

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ÖZEL SİGORTACILIK VE ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI PRİM ÜRETİMLERİ, AB VE DÜNYA KARŞILAŞTIRMALI FİNANSAL ANALİZLERİ

1. ÖZEL SİGORTA İSTATİSTİKLERİ.....	63
1.1. Özel Sigorta Şirketleri, Sigorta Sektörü İstihdam Rakamları	63
1.2. Özel Sigorta Sektörü	66
1.2.1. Özel Sigorta Branşlarında Tanzim Edilen Poliçe Adetleri	66
1.2.2. Türkiye’de Özel Sigorta Prim Üretimleri	68
1.2.3. Satış Kanalları ve Satış Kanalı Bazında Prim Üretimleri	70
2. ÖZEL SİGORTACILIK AVRUPA VE DÜNYA PRİM ETKİNLİKLERİ 74	
2.1. Avrupa Sigorta Piyasaları	74
2.2. Dünya Sigorta Piyasaları, Sigorta Penetrasyonu ve Kişi Başına Prim.....	79
3. ÖZEL SAĞLIK SİGORTALARI ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ.....	84
3.1. Avrupa Özel Sağlık Sigortalarının Finansal Durumu	84
3.2. Dünya Özel Sağlık Sigorta Uygulamaları.....	89
3.3. Türkiye’de Özel Sağlık Sigortalarının Finansal Durumu	90
3.3.1. Özel Sağlık Sigortaları Prim Etkinlikleri.....	94
3.3.2. Hasar Prim Oranları – Teknik Kar/Zarar	100

SONUÇ	103
KAYNAKÇA.....	106

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1. Sağlık Sistemleri Modelleri	5
Tablo 2. Osmanlı Döneminde Kurulan Yabancı Sigorta Şirketleri	12
Tablo 3. Özel ve Sosyal Sigorta Arasındaki Farklar.....	15
Tablo 4. 6102 sayılı Yeni TTK'na göre Özel Sigorta ikili sınıflandırması	16
Tablo 5. Yeşil Kart Sigortası Sistemine Üye Ülkeler	19
Tablo 6. 2003 – 2013 Nüfus Sayıları	53
Tablo 7. 2003 – 2012 İstihdam Verileri	54
Tablo 8. İstihdam Sektör Dağılımları.....	55
Tablo 9. Türkiye’de 2003 & 2013 Yılları arası Sağlık Harcamaları İstatistikleri	58
Tablo 10. 2003 – 2013 Yılları Arası Sağlık Verileri.....	59
Tablo 11. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, 2003 - 2013	60
Tablo 12. Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, 2003 – 2013.....	61
Tablo 13. Türkiye’de Hayat Dışı Branşlarda Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketleri ..	64
Tablo 14. Türkiye’de Hayat Branşında Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketleri	65
Tablo 15. 2008 - 2013 yılları Sigorta ve Reasürans Şirketleri İstihdam Rakamları .	66
Tablo 16. 2005 & 2013 Özel Sigorta Branşları Police Adetleri	67
Tablo 17. Türkiye’de 2003 – 2013 Yılları Özel Sigorta Prim Üretimleri.....	69
Tablo 18. 2006 – 2013 Satış Kanalı Bazında Prim Üretimleri	72
Tablo 19. Avrupa’daki Toplam Büyüme 2008-2010.....	76
Tablo 20. Avrupa Toplam Prim Üretimleri 2009 - 2011	77
Tablo 21. Avrupa Birliği – Türkiye Kişi Başına Prim Tutarları	78
Tablo 22. Dünya Bölgesel Toplam Prim Üretimleri 2003 – 2013	80
Tablo 23. 2003 – 2013 Yılları Dünya Bölgesel Sigorta Verileri	82
Tablo 24. Dünya Sigorta Sektörü Genel Verileri.....	83
Tablo 25. Insurance Europe (Avrupa Sigorta Birliği) Üye Ülkeleri	85
Tablo 26. Insurance Europe Üye Ülkeleri 2003 – 2007 Sağlık Sigortası Prim Üretimleri (Milyon Euro).....	87

Tablo 27. Insurance Europe Üye Ülkeleri 2008 – 2012 Sağlık Sigortası Prim Üretimleri (Milyon Euro).....	88
Tablo 28. 2003 – 2013 Yılları Arası Sağlık Sigortalı Sayıları	93
Tablo 29. 2003 – 2013 Sağlık Prim Üretimleri – Toplam Prim Üretimi İçerisinde Sağlık Primi Payı	94
Tablo 30. Sigorta Sektörü Prim Üretim Etkinliğinin GSYH'ye oranı	96
Tablo 31. Sigorta Şirketi Bazında Toplam Prim Üretim Etkinlikleri 2005 – 2013 ..	97

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1. Kaza Sigortaları Alt Branşlar	17
Şekil 2. 2003 & 2012 Dönemi Eğitim İstatistikleri	57
Şekil 3. 2006 – 2013 Dönemi Satış Kanalı Üretim Payları	73
Şekil 4. Avrupa'daki Toplam Primler 1995 – 2007 (Milyar Euro)	74
Şekil 5. Avrupa'da Toplam Primler 2000–2008 (Milyar Euro)	75
Şekil 6. Avrupa'daki Toplam Primler 2001–2009 (Milyar Euro)	76
Şekil 7. Avrupa Toplam Sigorta Prim Üretimi 2003 – 2012.....	78
Şekil 8. Dünya Toplam Prim Üretimleri Bölgesel Dağılım 2013	81
Şekil 9. Avrupa'da Hayat-dışı Primlerin Dağılımı 2012.....	85
Şekil 10. Özel Sağlık Sigortaları Gelişimi 2000 - 2011	90
Şekil 11. 2003 – 2013 Dönemi Sağlık Poliçe Adetleri.....	91
Şekil 12. 2003 – 2013 Yılları Sağlık Primleri Artışı	95
Şekil 13. Avrupa Sağlık Sigortası Piyasaları İlk 10 Ülke Prim Üretimleri 2012	99
Şekil 14. 2003 – 2013 yılları arası Sağlık Sigortaları Hasar Prim Oranı Göstergeleri	100
Şekil 15. Sağlık Sigortaları 2003 – 2012 Teknik Kâr / Zarar	102

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
a.g.e	: Adı Geçen Eser
BM	: Birleşmiş Milletler
CEA	: Insurance Europe – Avrupa Sigorta Birliği
DASK	: Doğal Afet Sigortalı Kurumu
GSYH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
OECD	: Organization for Economic Co-operation and Development
ÖSS	: Özel Sağlık Sigortası
SEGEM	: Sigortacılık Eğitim Merkezi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TMTB	: Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunun
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSB	: Türkiye Sigorta Birliği
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

GİRİŞ

İnsanoğlu tarih boyunca kendini ve ailesini karşılaştacağı olası tehlikelere karşı garanti altına alma ihtiyacı duymuş ve bunun için çeşitli yöntemler ve önlemler düşünmüştür. Geleceği güvence altına alma isteği insanın evrimiyle birlikte güçlenmiş ve sosyal güvenlik fikrini doğurmuştur.

Özellikle Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanı sonrası Sosyal Güvenlik sisteminde sağlık güvencesinin devlet eliyle sağlanmasıyla beraber, 1990’lı yıllar ile itibariyle, Özel Sigorta Şirketleri yeni dünya düzenine uygun olarak Özel Sağlık Sigortacılığı faaliyetlerine başlamıştır. Böylelikle hem bireylerin sağlık hizmetlerinden özel sağlık kuruluşlarında sağlık hizmetlerinden yararlanması sağlanmakta, hem de sağlık sigortacılığının yarattığı fon ile sektöre ve ülkeye finansal katkısı bulunmaktadır.

Buradan hareketle çalışmada özel sağlık sigortalarının prim üretim etkinliği ve 2003 – 2013 yılları arasında göstermiş olduğu finansal gelişim incelenecektir.

Çalışmanın birinci bölümünde; sosyal güvenlik ve sigorta kavramları ile tarihsel gelişimleri üzerinde durulacaktır. Bu bölümde Dünya ve Türkiye’de olmak üzere sigortacılığın tarihsel gelişimi iki ana başlık altında incelendikten sonra, sigorta türleri ve özel sigorta branşları tanıtılacaktır.

İkinci bölümde; Özel Sağlık Sigortalarının tarihsel gelişimi, Dünya, Avrupa ve Türkiye’de Tarihsel gelişim olmak üzere irdelenecektir. Bu bölümde Özel Sağlık Sigortaları tanım ve kavramlarından bahsedilecek, Bireysel ve Grup Özel Sağlık Sigortaları başlıkları altında tanımlamalar yapıldıktan sonra, Özel Sağlık Sigortası Teminat Yapıları, sözleşme tarafları ve risk değerlendirme kriterleri üzerinde durulacaktır.

Üçüncü bölümde ise; Demografik gelişmeler, sağlık harcamaları ve sağlık verileri ile Gayri Safi Yurtiçi Hasıla ve Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla etkinlikleri baz alınarak Türkiye’de özel sağlık sigortası piyasaları incelenecektir. Ayrıca bu bölümde özel sağlık sigortalarının finansal gelişimi ile diğer özel sigorta branşları içerisinde ki payı üzerinde durularak, özel sağlık sigorta sektörünün 2003 yılından 2013 yılına kadar gösterdiği etkinliğin sonuçları ortaya konulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI VE TÜRKİYE DE Kİ GELİŞİMİ

1. SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI

Sosyal Güvenlik Kavramı, toplumu oluşturan bireylerin dil, din, ırk, renk ayrımı gözetmeksizin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanması ve geleceklerinin garanti altına alınmasını gözetten devlet yönetimi tarafından uygulanan sosyal politikalardır.¹

Özetle insanoğlu tarih boyunca kendini ve ailesini karşılaştığı olası tehlikelere karşı garanti altına alma ihtiyacı duymuş ve bunun için çeşitli yöntemler ve önlemler düşünmüştür. Geleceği güvence altına alma isteği insanın evrimiyle birlikte güçlenmiş ve sosyal güvenlik fikrini doğurmuştur. Sosyal güvenlik anayasalarda teminat altına alınarak asgari seviyede devlet tarafından sağlanması gereken bir temel insanlık hakkıdır. Sosyal hakların en önemli ayırt edici özelliği sosyal eşitsizlikleri gidermesidir. Sosyal güvenlik sistemi, bireyler ve aileleri için sosyal ve ekonomik tehlikelerin gerçekleşmesini önlemek ya da önlenemeyen tehlikelerle karşılaşıldığında bireylerin ve ailelerinin hayat standartlarında eksilme yaşanmasını önleyecek bir koruma garantisi vermek için faaliyet göstermektedir.

Sosyal Güvenlik sistemlerinin uluslararası gelişiminde 10 Aralık 1948 de BM (Birleşmiş Milletler) tarafından kabul edilen “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi”nin önemli bir yeri vardır. İHEB’in 25.maddesine göre “ Her insanın, yiyecek, giyecek, konut, sağlık hizmetleri ve gerekli toplumsal hizmetler de içinde olmak üzere; kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahını sağlayacak uygun bir yaşam düzeyine hakkı vardır. İşsizlik, hastalık, dulluk, ihtiyarlık ya da geçim olanaklarından iradesi dışında yoksun kaldığı diğer hallerde sosyal güvence hakkına sahiptir.”² denilmiştir.

¹ Cihan Bağlan, Dünyada Ve Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sistemi, Dumlupınar Üniversitesi SBE, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2006, s.13

² Ankara Barosu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, <http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/abihm.org/iheb.htm>, Erişim Tarihi: 01.05.2014

Bu maddeden yola çıkarak Sosyal Güvenliğin sağlanmasının Devlet'in en önemli ve temel görevlerinden biri olduğu, ayırım yapılmaksızın tüm toplumu kapsayan bir sistem olduğu ve sosyal güvencenin bireylerin temel haklarından olduğu söylenebilir.

1.1. Dünyada Sosyal Güvenlik ve Sağlık Sigortacılığı

Tarihi gelişimi içerisinde sosyal güvenliği bir “fıkri ve zihni kavram” ve işçi sınıfının doğuşu ekseninde sanayi devrimi öncesi ve sanayi devrimi sonrası olarak iki döneme ayırmak mümkündür. Sosyal güvenliği bir sistem olarak 1880’lerde Almanya’da sosyal sigortaların varlığıyla başlayan dönem ve Birinci Dünya Savaşı sonrası dönem olarak iki döneme ayırmak da mümkündür.

Bunların dışında sosyal güvenliğin sanayi devriminden sonra geçirdiği aşamalar dört ana grupta da incelenebilir.

- 1) “Sanayi devriminin ortaya çıkardığı çok ağır olumsuz etkileri ortadan kaldırmaya yönelik gönüllü kuruluşların, ferdi sorumluluk ile fertlerin ve devletin yoksullara transferlerinin bulunduğu Paternalist Dönem (1850-1880).
- 2) Finansmana katkı ile zorunluluğun işlerlik kazanarak çalışanlara ailelerine muhtelif risklere karşı koruma getirilmeye çalışıldığı Sosyal Sigorta Dönemi (1880-1945).
- 3) Gelirin sürekliliğine ve hayat standardının yükseltilmesine yönelik kamu otorite harcamalarının yoğunlaştığı ve genellik prensibinin uygulama alanı bulmaya çalıştığı Refah Dönemi (1950-1974).
- 4) Sosyal güvenlik sisteminin krize dönüştüğü, mevcut sistemlerin toplumun ihtiyaçlarına cevap veremez hale geldiği ve Yeniden Yapılanma Arayışlarının Hakim Olduğu Dönem (1975 ve sonrası).”³

Yukarıda da aktarılan bilgiler ışığında, bugün ki Sosyal Güvenlik sistemi uygulamalarının temellerinin 1883 yılında dönemin Almanya Başbakanı Bismark önderliğinde atılmış olduğunu söyleyebiliriz. Zira özel sağlık sigortacılığının çıkış

³ Mehmet Tufan Paksu, Bireysel Emeklilik Sistemi ve Ekonomik Etkileri, Pamukkale Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2007, s.6

noktası da sosyal güvenlik sistemi olduğundan bu bölümde Sosyal Güvenlik Sisteminin tarihçesinden bahsedeceğiz.

Bugün ki Sosyal Güvenlik Sistemlerinin temellerinin 19. Yüzyıl sonlarında Bismarck tarafından atıldığını belirtmiştik. Sosyal Hastalık fonu ya da sosyal sigorta modeli olarak da adlandırılan Bismarck Modeli'nde sosyal sigorta yolu ile sosyal risklere karşı bir koruma sistemi organize edilmiştir. Bu sistemin en önemli özelliği zorunlu sosyal sigortanın kurumsallaştırılmasını öngörmesidir. Bismarck sisteminde finansman, çalışanlar ve işverenin ödediği primler ile cüzi miktarda da olsa devletin ödediği primlerden oluşmaktadır. Sağlık hizmetleri ise farklı kurumlarda sağlanmaktadır.⁴

Bismarck Modeli çıkış noktası olan Almanya ile özdeşleşmekle beraber, Almanya da başlayan akım bir çok ülkede uygulanmaya başlanmıştır. Günümüzde ise Belçika, Hollanda, Fransa, Avusturya İsviçre başta olmak üzere, gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerde uygulanmaktadır.⁵

Dünya Sosyal Güvenlik sistemlerinin oluşumunda Bismarck modelinin yanı sıra Beveridge ve Semashko modelleri de rol oynamıştır. Günümüzde aktif olarak uygulamada olan bir diğer sağlık finansman modeli de Özel Sağlık Sigortacılığıdır. Ancak Özel Sağlık Sigortacılığı ilerleyen bölümlerde ayrıntılı inceleneceğinden bu bölümde değinilmemiştir.

Semashko modeli eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tarafından uygulanan ve tümüyle devlet tarafından kamu bütçesi ile finanse edilen bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır.⁶

Beveridge Modeli ise Birleşik Krallık'ta İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıktığından bu modele Birleşik Krallık modeli de denilmektedir. Sistemin en önemli özelliği sağlık hizmetlerinin, yani sağlık alanında verilen sosyal güvenlik hizmetlerinin vergiler üzerinden finanse edilmesidir. Bugün bu sistemin uygulandığı

⁴ T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sağlık Sigortacılığı, 2012, <http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>, (19.03.2014, s.13)

⁵ T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu, Sosyal Güvenlik Dergisi, 2011, s.111

⁶ T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sağlık Sigortacılığı, 2012, <http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>, (19.03.2014, s.12)

lkeler ise Yunanistan, Portekiz, Norveç, İspanya, İrlanda, Finlandiya, İsveç, Portekiz, Danimarka ve İrlandadır.⁷

Beveridge Modelinde sosyal güvence verilmesi bir iş yapma kuralına tabi değildir, çalışma koşulu aranmadan sistemi uygulayan ülkenin bütün vatandaşları ve/veya o ülke toprakları içerisinde bulunanlar, sistem tarafından sosyal güvenceye dahil edilmektedirler.⁸

Tablo 1. Sağlık Sistemleri Modelleri

	Beveridge Modeli	Bismarck Modeli	zel Sigorta
rnek	Ulusal Sağlık Hizmeti rn. Birleşik Krallık	Sosyal Sağlık Sigortası rn. Almanya	Amerika Birleşik Devletleri
Karar Verme Mekanizması	Devlet Tarafından Karar verme Yönetim	Sigorta Formu ve Hekim Birlikleri Tarafından Karar Verme ve Yönetim	zel Girişimcilik İlkeleri
Kaynaklar	Vergiler	alışanların ve İşverenleri Katkıları	zel Finansman
Sağlık Hizmetleri Sunucuları	Kamu	Kamu/zel	zel

Kaynak: T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu, Sosyal Güvenlik Dergisi, Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye’de Gelişimi, Sosyal Güvenlik Sistemleri, Sayı 1, s.110, 2011

1.2. Türk Sosyal Güvenlik Sisteminin Tarihsel Gelişimi

Çağdaş anlamda sosyal güvenliğin doğuşu ve gelişimi sanayileşme hareketleri ile olmuştur. Türk sosyal güvenlik sisteminin ağdaş anlamda olmamakla

⁷ Mehtap Tatar, Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye’de Gelişimi, Sosyal Güvenlik Dergisi, Cilt.1, Sayı 1, 2011, s.110

⁸ Süleyman zdemir, Refah Devleti ve üstlendiği Görevler zerine Bir İnceleme, http://www.sosyalsiyaset.net/documents/refah_devleti_ustlendigi_gorvrlr.htm, (05.04.2014)

beraber, Türklerin her döneminde aile içi yardımlaşma, meslek teşekkülleri çerçevesinde yardımlaşma ve değişik adlar altında yardımlar vardı.⁹

“Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında, özellikle ilk meclis devrinde çıkartılan bazı kanunlarla çeşitli sandıklar kurulmaya devam edilmiştir. Daha sonra bu sandıklar, 1923 tarihinde "Amele Birliği" adı altında birleşmiştir. Böylece modern olmasa da Türkiye’de ilk sosyal sigorta süreci ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de sosyal sigortaların kurulması ilk kez 8 Haziran 1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanunu ile öngörülmüş ve sosyal güvenliğin bugünde geçerli olan temel ilkeleri, kabul edilmiştir. Ancak, Cumhuriyetin ilan edilmesinden İkinci Dünya Savaşı’nın sonuna kadar olan dönemde sosyal güvenlik sistemi oluşturulamamıştır.”¹⁰

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra ekonomik, sosyal ve siyasi gelişmelerle birlikte sosyal güvenlikle ilgili gelişmeler de başlamış oldu. Temel belli başlı sosyal güvenlikle alakalı kanunların kronolojik sıralaması şöyledir.¹¹

- 16.07.1945 tarihinde 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu,
- 08.06.1949 tarihinde 5435 sayılı T. C Emekli Sandığı Kanunu,
- 17.07.1964 yılında kabul edilen ve 01.03.1965 tarihinde yürürlüğe giren, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu,
- 02.09.1971 tarihinde ise 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu.

Öte yandan 1983 yılında Tarım İşçileri ve Tarımda kendi adlarına çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu çıkarılarak çiftçilik yapanlar ya da tarım alanında çalışanların sosyal güvencelerinin sağlanması düzenlenmeleri yapılmıştır.¹²

Ülkemizde Sosyal Güvenlik Sistemlerinin yukarıda bahsi geçen sosyal güvenlik kanunları ve denetleyici kurumlarının tek bir çatı altında toplanması ile ilgili çalışmalara 2006 yılında başlanmış olup, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve Genel Sağlık Sigortası kanunu çıkarılmıştır. 01.01.2007 tarihinde yürürlüğe

⁹ Bağlan, a.g.e, s.20

¹⁰ Bağlan, a.g.e, s.23

¹¹ Bağlan, a.g.e, s.24

¹² T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu, Kurumsal, Tarihçe, www.sgk.gov.tr, (05.04.2014)

girmesi planlanan kanunun bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali neticesinde kanun süreçlerin tümüyle tamamlandığı 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylelikle ülkemizde uygulanan Sosyal Güvenlik sistemleri 2008 yılının son çeyreği itibari ile tek çatı altında toplanmıştır.¹³

Ülkemizde bugün hali hazırda uygulanan sosyal güvenlik sistemi “Kategorisel Sistem” olarak da adlandırılan Bismarck modelidir. Bu modelin özelliklerine Dünyada Sosyal Güvenlik sistemleri başlığı altında değinilmiştir. Bismarck Modelinde Sosyal Güvenlik sisteminden faydalanabilmek için çalışma şartı aranmaktadır. Bu sistemde belirli bir iş yapmadan sosyal güvence sahibi olunması söz konusu olmamaktadır.¹⁴

2. SİGORTA KAVRAMI VE SİGORTACILIK TARİHÇESİ

2.1. Sigorta Kavramı

Sigorta kelimesinin sözlük anlamı “Bir şeyin veya bir kimsenin herhangi bir yönden ileride karşılaşabileceği zararı gidermek için önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı bağlantı sözleşmesi”¹⁵ dir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 1401’inci maddesinde ise “Sigorta sözleşmesi, sigortacının bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin, rizikonun, meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir.”¹⁶ tanımı ile karşımıza çıkmaktadır.

Bu iki tanımdan yola çıkarak basitçe açıklayacak olursak Sigorta bir güvence aracıdır. Kişi ve/veya kurumların sahip oldukları ve kıymeti para ile ifade edilebilecek çıkarlarını zarar uğratabilecek riskler ile karşı karşıya kalınması halinde,

¹³ T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu, Kurumsal, Tarihçe, www.sgk.gov.tr, (05.04.2014)

¹⁴ Süleyman Özdemir, Refah Devleti ve Üstlendiği Görevler Üzerine Bir İnceleme, http://www.sosyalsiyaset.net/documents/refah_devleti_ustlendigi_gorvrlr.htm, (05.04.2014)

¹⁵ Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, 2014, <http://www.tdk.gov.tr>, (24/02/2014)

¹⁶ Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kanunlar, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 2012, <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6102.html>, Madde 1401 (24/02/2014)

oluşabilecek zararın karşılanması için kişi veya kurumlar ile sigortacı arasında yapılan yazılı bir anlaşmadır.

2.2. Sigortanın İşlevleri

Sigorta, yalnızca oluşabilecek riskleri tazmin etmeyi taahhüt eden ve bahsi geçen riskler oluştuğu takdirde zararın tutarını temin eden bir sistem değil, aynı zamanda üstlenmiş olduğu işlevler nedeniyle iktisadi olarak da üzerine düşen görevleri yerine getiren bir olgudur. Sigortanın işlevleri İktisadi, Sosyal ve Girişimciler Açısından olmak üzere üç ana başlıkta incelenebilir.¹⁷

İktisadi İşlevler : Sigortacılığın sahip olduğu iktisadi işlevlerin başında önemli bir tasarruf kaynağı olması gelir. İktisadi olarak sermaye faktörünün mobilizasyonunda etkilidir, sermaye piyasasının gelişmesini sağlayıcı etkiye sahiptir. Sosyo-ekonomik çöküntü ve kayıplar için önleyicidir, uluslararası ekonomik ilişkiler ve ticareti genişletici özelliğe sahiptir. Aynı zamanda vergi kaynağı ve istihdam sağlayıcıdır diyebiliriz.¹⁸

Sosyal İşlevler : Sigortacılığın sosyal işlevleri güven, emniyet ve sosyal sorumluluktur.

Girişimciler Açısından İşlevler: Sigorta girişimcinin kararlarını etkileyen, daha uygun tutarlarda yatırım sermayesi bulmasını sağlayan bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda, riziko karşılığında dondurulan sermaye tutarları minimize edilir ve sigorta güvencesi sayesinde girişimciye kredi imkanları yaratılabilir.¹⁹

2.3. Sigortanın Tarihçesi

Bugün ki sigortacılığa benzer uygulamaya dünya da ilk kez milattan önce 2000’li yıllarda Babiller zamanında karşımıza çıkmaktadır. Dönemin ticaret merkezi konumunda ki Babil’de, tüccarlık yapan kervan sahiplerine borç veren sermayedarlar, ticaret araçlarının çalınması ya da bugün ki terimsel karşılığıyla ipotek ile

17 Ömür Genç, Sigortacılık Sektörü Ve Türkiye’de Sigorta Sektörünün Fon Yaratma Kapasitesi, 2002 Türkiye Kalkınma Bankası Raporları, s.5, http://www.kalkinma.com.tr/data/file/raporlar/ESA/SA/2002-SA/SA-02-05-17_Turkiye_Sigorta_Sektoru.pdf, (24/02/2014)

18 Genç, a.g.e., s.5

19 Genç, a.g.e., s.6

karşılaşmaları durumunda, kervan sahibi tüccarların ödemek zorunda kalacakları borçları silmekte, borcu kervan sahiplerinden temin ettikleri zaman, borç ödenene kadar üzerlerine aldıkları riske karşılık olarak toplam borç tutarı üzerinden pay almaktaydılar. Daha sonra bu uygulama Kral Hammurabi tarafından yasallaştırıldı. Öte yandan Hammurabi Kanunlarının en önemli özelliği olan kervanların haydut saldırılarından zarar görmesi halinde söz konusu zararın diğer bütün kervanların arasında paylaştırılmasının öngörülmesi de kara taşımacılığında güvence ya da modern anlamda sigortacılık alanında ilk örnektir.²⁰

2.4. Dünyada Sigortacılık

Dünyada modern sigortacılığın temellerinin atılmasında, 17. Yüzyılın ikinci yarısında meydana gelen iki önemli olay etken olmuştur. İlki sigortacılıkta ihtimal hesaplarının (istatistik metodları) uygulanmaya başlanması, ikincisi de 1666 yılında Londra’da meydana gelen ve 4 gün süren, binlerce yapının küle dönmesine nedene olan büyük yangın felaketi olmuştur. Toplum üzerinde büyük etki yaratan bu yangın sonrası, böylesine büyük felaketlerin sonuçlarına karşı önlem alınması düşüncesi oluşmuştur. Bu düşünceden hareketle büyük felaketten 1 yıl sonra 1667 yılında “Fire Office” (Yangın Bürosu) kurulmuş, 1684 yılında ise Yangın Bürosuna rakip “Friendly Society” ortaklığı faaliyete başlamıştır.²¹

“Modern sigortacılığın doğuşuna deniz, kara sigortacılığına yangın, kaza sigortacılığına tren kazaları ile ilişkin bireysel kazalar öncülük ederken, sanayinin gelişmesiyle yaşanan büyük teknik hasarlar, mühendislik sigortalarının gelişimine yol açmıştır”. 20. yüzyılın başlarında sigorta şirketleri her türlü sigorta ihtiyacına cevap verebilecek şekilde örgütlenmelerini tamamlamış kuruluşlar olarak etkin hizmet verebilecek düzeye ulaşmışlardır.”²²

Yukarıda ki açıklamadan yola çıkarak bugün ki sigortacılığın Hayat Dışı (Elementer) branşlar ile başladığını ve günümüzde uygulamada olan Hayat ve Can

20 Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Tarihi, 2013,
<http://www.tsb.org.tr/sigortanin-tarihi.aspx?pageID=438>, (06/11/2013)

21 Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Tarihi, 2013,
<http://www.tsb.org.tr/sigortanin-tarihi.aspx?pageID=438>, (06/11/2013)

22 Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Tarihi, 2013,
<http://www.tsb.org.tr/sigortanin-tarihi.aspx?pageID=438>, (25/02/2014)

Sağlığı sigortalarının aslında sigortacılığın doğuşu ile birlikte ortaya çıkmadığını söyleyebiliriz.

Günümüzde piyasanın genel yapısına ve dünya prim üretimlerine bakıldığında Avrupa sigorta sektörünü temsil eden Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere 2011 yılında 998.341 Milyon Dolara ulaşan prim üretimi ile, dünya prim üretiminin yaklaşık %21,73'ünü sağladığı görülmektedir. Total olarak bakıldığında ise dünya toplam sigorta prim üretiminin %84,81 lik bölümü yine 2011 yılında sanayileşmiş ülkeler, %15,19 luk bölümü ise gelişmekte olan ülkeler tarafından sağlanmıştır.²³

2012 yılında ise dünyada ki toplam prim hacminin %30,21 lik kısmının Kuzey Amerika ülkeleri tarafından sağlandığı, Avrupa Ülkelerinde prim üretimlerinin dünya üretimleri içerisinde ki payının %33,28 olduğu tespit edilmiştir.²⁴

2.5. Türkiye’de Sigortacılık

Sigorta sözcüğü İtalyanca “Güvence” anlamına gelen “Sicurta” kelimesinden Türkçe’ye geçmiştir.²⁵

Türkiye’de Sigortacılığı Osmanlı Dönemi ve Cumhuriyet sonrası dönem olarak iki ayrı süreç üzerinden açıklamak doğru olacaktır.

Osmanlı Devletinde Sigortacılık; Bugün ki sigortacılığın temelleri Osmanlı İmparatorluğunun son yıllarında, 19. Yüzyılın ikinci yarısında atılmaya başlanmıştır. İngiliz Sigorta Şirketlerinin 1872 yılında ülkemizde açtıkları temsilcilikler ile başlayan sigortacılık faaliyetleri, İngilizler’den sonra takip eden yıllarda birçok Avrupa ülkesinin de Türkiye potansiyel sigorta pazarına ilgi göstermesi ile hızlanmıştır. Ülkemizde ilk olarak bir Fransız şirketi 1878 yılında faaliyetlerine başlamış, ardından İsviçre, İtalya, Almanya gibi ülkelerin sigorta şirketlerinin ülkemizde faaliyete geçmesi ile sigortacılık gelişmeye başlamıştır.²⁶

²³ Ferudun Kaya, Sigortacılık, 3. Baskı, Beta Basım, İstanbul,2013, s.229

²⁴ Swiss Re, Sigma, No:3/2013, World Insurance in 2013, s.35

²⁵ Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, 2014, <http://www.tdk.gov.tr>, (25/02/2014)

²⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Türkiye de Sigortacılık, 2013, <http://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>, (06/11/2013)

Sigortacılığı Türkiye'ye getiren bu yabancı ülke sigorta şirketleri duyulan ihtiyacı karşılamakla birlikte, o tarihlerde sigorta branşında faaliyet gösteren şirketlerin kuruluş ve sigorta faaliyetlerini denetleyen bir mevzuat olmaması, hatta bu konuya ilişkin dahi yasal hükümlerin bulunmaması nedeni ile denetimsiz biçimde çalışıyorlar ve yurt dışında ki merkezlerinden aldıkları talimatlar ile işlemlerini yapıyorlardı. Düzenlenen poliçeler İngilizce ve Fransızca olarak düzenleniyor, poliçe konusunda ortaya çıkan anlaşmazlıklar durumunda dava karar mercii Londra veya davaya taraf olan sigorta şirketinin merkezinin yer aldığı ülkede ki yerel mahkemeler olarak gösteriliyordu. Sigorta işlemleri konusunda bağlayıcı bir hüküm olmadığı için istedikleri zaman sigorta poliçelerini iptal edebiliyorlardı.²⁷

Hukuki denetimden ve yasal düzenlemelerden yoksun tümüyle yabancı ülkelerin elinde ki bu çalışma alanında sigorta şirketleri yıllarca adlarını duyurmak ve portföylerini büyütebilmek için poliçe şartlarında belirtilen hususları yerine getirmiş, hasar ödemelerini nizami bir şekilde yapmışlardır. Zaman geçtikçe sigorta şirketlerinin istedikleri gibi çalışmaları, kapitülasyonların sağladığı imkânlar, Türkiye'de bu alanda faaliyet gösteren firmaların kolaylıkla çok para kazanabilecekleri olgusunu yarattı. Sistemin belli bir mevzuata bağlı olmaması ve denetimsizlik zamanla, hızla artan sigorta şirketi sayısına, sigorta işlemlerinde suistimal, haksız rekabet ve sektörel ahlakın bozulmasına yol açmıştır. İyi niyetli dürüst girişimciler bu durumdan olumsuz yönde etkilenmelerine rağmen, sigorta şirketleri hiçbir denetim olmaması nedeniyle uzun süre basit yangın hasarlarının tazminatlarını dahi ödemekten kaçınmış ve sigortalıların haklarını hiçe sayacak şekilde davranmışlardır.²⁸

²⁷ Türkiye Sigorta Birliği, Türkiye'de Sigortacılık, 2013, <http://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>, (07/11/2013)

²⁸ Türkiye Sigorta Birliği, Türkiye'de Sigortacılık, 2013, <http://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>, (01/02/2014)

Tablo 2. Osmanlı Döneminde Kurulan Yabancı Sigorta Şirketleri

Sigorta Şirketi	Menşei
İmperial Sun,	İngiliz
Northern	İngiliz
Nort British	İngiliz
La Fonciere	Fransız
Assicurazioni Generali	Avusturya, daha sonra İtalyan şirketi haline gelmiştir
Balkan	Bulgar
Docia Romania	Romanya
Fondaria	İtalyan
Hamburg Munich	Alman
Hanseatische	Alman
Halvetia	İsviçre
İtalia	İtalyan
Nord-Deutsche	Alman
Preussische National	Alman
Riunione Adriatica	Avusturya
Rossia	Rus
Translantishe	Alman
Urbaine	Fransız

Kaynak: Ömer Faruk Aksu, Avrupa’da Ve Osmanlı’da Sigortacılığın Gelişimi Ve İktisadi Zihniyet, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2009, s.20

Tüm bu olumsuzluklar devam ederken, ülkemizin ilk yerli sermaye ile kurulan sigorta şirketi Osmanlı Umum Sigorta Şirketi 1893 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Takip eden yıllarda sigortacılıkta bir düzen oluşturulabilmesi için yabancı sigorta şirketlerinde birlikte hareket etme fikri ortaya çıkmıştır. 1900 yılında 43 tanesi yabancı, 44 sigorta şirketi ülkemizde sigortacılık alanında ilk branş olarak kabul edilen Yangın sigortaları konusunda bir tarife belirlemişlerdir. Bu tarife de sigortacılık alanında Türkiye de ki ilk tarife olmuştur.²⁹

Cumhuriyet Sonrası Sigortacılık: Osmanlı İmparatorluğunun son yıllarında ivme kazanan ancak yasal olarak devletin kontrol ve denetiminde olmayan

²⁹ Türkiye Sigorta Birliği, Türkiye de Sigortacılık, 2013, <http://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>, (01/02/2014)

sigortacılık faaliyetleri 1939 yılında, sigorta şirketlerinin Ticaret Bakanlığı'na bağlanması ile resmîyet kazanmıştır. 1959 yılında ise sektörü ciddi bir şekilde ele alan 7397 sayılı Sigorta Murakebe kanunu yürürlüğe girmiştir³⁰.

Sigorta Murakebe Kanunu'nun 1987 yılında revize edilen maddesine göre; "Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile sigorta ve reasürans aracılığı hizmeti yapanlar, sigorta eksperleri ve bu Kanun kapsamına giren konularda faaliyet gösteren diğer kişi ve kuruluşlar bu Kanun hükümlerine göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından murakebe olunur."³¹

7397 sayılı yasada tespit edilen, yasal bir takım boşlukları doldurmak, eksiklikleri gidermek adına, 1987 yılında yürürlüğe giren 3379 sayılı yasa ile sigorta şirketlerini iktisadi olarak geliştirmek ve sigorta aracı kurumlarının çalışma şekil ve koşullarını düzenlemek amacıyla köklü değişiklikler yapılması yoluna gidildi. Böylelikle "Bu kanunda, sigorta ile ilgili organlar ve faaliyetlerini düzenleyen yönetmelikler çıkarılmasını öngörüyordu. Sigorta şirketleri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na bağlanarak mali yapının bir parçası olarak kabul edildiler."³²

Öte yandan 1 Mayıs 1990 tarihinden itibaren Zorunlu sigortalar hariç Kaza Sigortalarında, Mühendislik Sigortaları ile Zirai Sigortalarda; 1 Ekim 1990 tarihinden başlayarak Nakliyat ve Yangın sigorta branşlarında da Serbest Tarife Sistemine geçildi.³³

³⁰ Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kanunlar, 7397 sayılı Sigorta Murakebe Kanunu, 1987, http://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc070/kanuntbmmc070/kanuntbmmc07003379.pdf, Madde 2, (24/02/2014)

³¹ T.C. Cumhuriyet Üniversitesi, Sigorta Murakebe Kanunu, http://www.cu.edu.tr/insanlar/mceker/sigorta%20hukuku/Sigorta_Murakabe_Kanunu.doc, (03.03.2014)

³² Türkiye Sigorta Birliği, Türkiye de Sigortacılık, 2013, <http://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>, (05/02/2014)

³³ Cenk Yalçın, Sigorta Portföy Optimizasyonu, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi FBE, 2010, s.9

3. SİGORTA TÜRLERİ VE BRANŞLARI

“Sigorta, sağlanan güvenliğin içeriği bakımından, özel sigorta ve sosyal sigorta biçiminde iki ana kola ayrılır. Özel sigorta işletmeciliğinin anlaşılabilmesi için bu iki sigorta kolu arasındaki farkın bilinmesi zorunludur.”³⁴

Bu bölümde öncelikle Sosyal Sigortalar ve Özel Sigortaların farklılıkları ortaya konulacaktır.

3.1. Sosyal Sigortalar

İnsanoğlu tarih boyunca kendini ve ailesini karşılaştacağı olası tehlikelere karşı garanti altına alma ihtiyacı duymuş ve bunun için çeşitli yöntemler ve önlemler düşünmüştür. Geleceği güvence altına alma isteği insanın evrimiyle birlikte güçlenmiş ve sosyal güvenlik fikrini doğurmuştur. Sosyal güvenlik anayasalarda teminat altına alınarak asgari seviyede devlet tarafından sağlanması gereken bir temel insanlık hakkıdır. Sosyal hakların en önemli ayırt edici özelliği sosyal eşitsizlikleri gidermesidir. Sosyal güvenlik sistemi, bireylerin ve toplumun temel yapı taşı olan ailelerin hayatlarında sosyal veya ekonomik tehlikelerin ortaya çıkmasını önlemek ve/veya öngörülemeyen tehlikelerle karşılaşıldığında onların hayat standartlarında eksilme yaşanmasını engelleyecek bir tedbir garantisi için faaliyet göstermektedir.

Sosyal Sigortalar toplumsal tasarrufa dayalı, zorunlu sigortalardır. İstisnai haller dışında herkes için zorunludur. Sigorta süresi belirli değildir, faaliyet ilkesi kolektiftir. Bireylerden kesilen primler dışında, devletin genel gelirleriyle de finanse edilebilir. Asıl neden kar etmek olmadığı için sosyal sigortalarda hizmet kalitesi düşüktür. Katkı ve fayda oranları çalışanın rızası olmaksızın değişebilir. Nesiller arası dayanışma sağlayan bir sistemdir. Yalnızca sosyal riskleri kapsayan bir yapıya sahiptir.³⁵

3.2. Özel Sigortalar

Özel Sigortalar, gerçek veya tüzel kişilerin, bir başka deyişle, kişi ya da kurumların karşı karşıya kalmaları muhtemel riskleri transfer etmek için ihtiyaç duydukları, ihtiyari ya da zorunlu türleri olan sigortadır.

³⁴ Sigortacılık Eğitim Merkezi, Temel Sigortacılık Bilgisi, 2011, www.segem.org.tr, (01.03.2014)

³⁵ Kaya, a.g.e., s.252

En basit ifade ile gerçek ya da tüzel kişilerin maruz kaldığı rizikoları teminat altına almak için faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin belli bir prim karşılığında ortaya çıkması muhtemel riskleri karşılamak üzere yapılan sözleşmelerdir.

Özel Sigortacılık kendi kendine yardım etmek, özel çıkarları korumak fikrine dayalıdır.

Tablo 3. Özel ve Sosyal Sigorta Arasındaki Farklar

ÖZEL SİGORTA	SOSYAL SİGORTA
Herkese açıktır.	Sadece belirli bir gruba açıktır.
İsteğe bağlıdır. Zorunlu Halleri de vardır	Zorunludur.
Serbest sözleşmeye dayanır.	Yasalara dayanır.
Özel çıkara dayanır.	Genel çıkara dayanır.
Kişisel Tasarrufa dayalı	Sosyal (Toplumsal) Tasarrufa dayalı

Kaynak: Tablo tarafımızca hazırlanmıştır.

Özel sigortaları farklı şekillerde tasnif etmek mümkündür. Özel Sigorta branşlarında, ihtiyacın karşılanması koşulu açısından sınıflandırma “**Bedel (Meblağ) Sigortası**” ve “**Tazminat Sigortası**” şeklinde yapılmaktadır.

Tazminat sigortalarında gaye gerçekleşmesi muhtemel iktisadi kaybın karşılanması şeklindedir. Poliçe de yazılı olan sigorta bedeli ile sigortacının sorumluluğu sınırlanır. Sigortada Tazminat prensibinin neticesi olarak, tazminat sigortası reel değer üzerinde yaptırılamaz, yapılamaz, şayet yaptırılsa aşan kısım için tazminat ödemesi geçerli olmaz. Tarım Sigortaları, Hırsızlık Sigortası, Yangın Sigortası ve Sorumluluk Sigortaları bu gruba girer.³⁶

Bedel sigortalarında tazminata esas teşkil eden, poliçede yazılı sigorta bedelidir.. Örneğin; “Bedel sigortalarından olan hayat sigortalarında insan hayatının değeri para ile ifade edilmekle beraber sınırlandırılmamaktadır. Bu nedenle, fertler

³⁶ Sigortacılık Müdürlüğü, Teknik Personel Eğitim Notları, 2011, s.29,
<http://www.sigorta.org.tr/acente/duyurular/ACENTE%20TEKNİK%20PERSONEL%20DER%20NOTLARI.doc>, (01.03.2014)

istediği sigorta bedeli üzerinden sigorta yaptırabilir ve tazminata bu bedel esas teşkil eder.³⁷

Öte yandan sigorta konusu işlevsel bir bölümlendirme yapıldığında ise, poliçe sahibinin malı ile ilgili sigortalar, sorumluluğu ile ilgili sigortalar, şahsı ile ilgili sigortalar, Poliçe sahibinin hakları ve mali menfaati ile ilgili sigortalar, şeklinde gruplandırma yapılabilir.³⁸

Sigortanın sınıflandırılmasında yaygın olarak kullanılan bir diğer ayırım ise aşağıdaki üçlü sınıflandırmadır³⁹:

- Mal sigortaları (örneğin deprem, hırsızlık, yangın, vb)
- Can sigortaları (örneğin ferdi kaza, hayat)
- Sorumluluk sigortaları (örneğin mesleki sorumluluk, üçüncü kişiler mali sorumluluk)

3.3. Özel Sigorta Branşları

6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununa göre Özel Sigortalar için daha evvel ki bölümde yapılan üçlü sınıflandırmanın yerini ikili sınıflandırma almıştır.

Tablo 4. 6102 sayılı Yeni TTK'na göre Özel Sigorta ikili sınıflandırması

Zarar Sigortaları	Can Sigortaları
A)Mal Sigortaları	A)Hayat Sigortası
B)Sorumluluk Sigortaları	B)Kaza Sigortası
	C)Hastalık ve Sağlık Sigortası

Kaynak: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na istinaden hazırlanmıştır.

³⁷ Sigortacılık Eğitim Merkezi, Banka ve Özel Kurumlar Teknik personel Eğitim Notları, http://www.segem.org.tr/banka_ve_ozel_kurumlar_teknik_personel_egitim_notlari.doc, (02.03.2014)

³⁸ Metin Coşkun, Sigorta Acenteleri Teknik Personel Eğitim Programı, 2009, SEGEM, s.30, <http://metincoskun.home.anadolu.edu.tr/sunumlar/2009AcenteDersNotlari.pdf>, (02.03.2014)

³⁹ Kaya, a.g.e, s.252

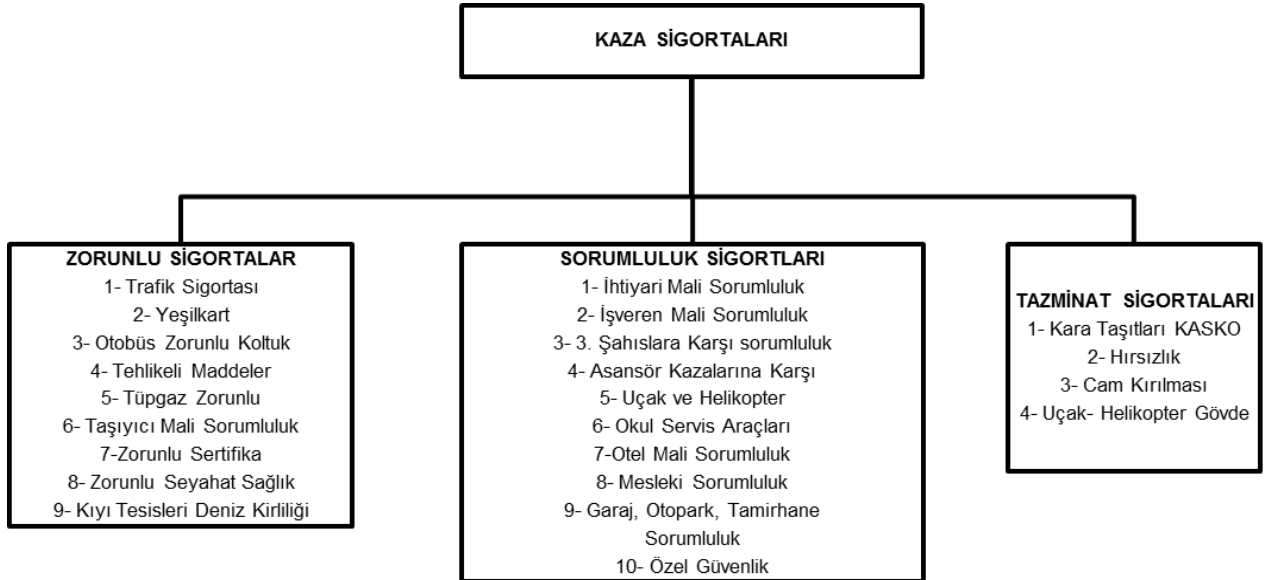
Yeni Türk Ticaret Kanununa göre yapılan bu sınıflandırma dışında Hayat ve Hayat Dışı Sigorta branşları olarak da özel sigorta branşlarını tasnif etmek mümkündür.

3.3.1. Kaza Sigortaları

Kaza terimi, “kişilerin kendi iradesi dışında, ani ve harici bir nedenin etkisiyle meydana gelen, önceden tasarlanmamış bir olayı ifade eder.” Kaza sigortaları ise; polişle ile sigortalının bir kaza sonucu uğrayacağı maddi ve bedeni zararları ya da gerçekleşen bir kaza sonucu ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalınan tazminatları ödemek amacı ile yapılan sigortalardır.⁴⁰

Kaza Sigortaları Mesleki Hastalıklar dâhil, ölüm veya yaralanma neticesinde toplu tazminat veya gelir şeklinde tazminat ödemesi yapan branşlardır. Bir diğer önemli husus ise zararın tazmini esasıdır.⁴¹

Şekil 1. Kaza Sigortaları Alt Branşlar

Kaynak: Kırklareli Üniversitesi, Sigorta Türleri Türkiye de Sigorta Uygulamaları, <http://www.kirklareli.edu.tr/download/by-files/78401514.html>, Erişim Tarihi: 01.03.2014

⁴⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende Kaza Sigortası, Ankara 2008, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/kaza_sigortasi.pdf, s.4, (02.03.2014)

⁴¹ Kaya, a.g.e., s.253

3.3.2. Trafik Sigortası

Halk arasında Trafik Sigortası olarak bilinen, Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası, Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yapılması zorunlu olan sigorta türüdür. Herhangi bir kaza durumunda kazaya karışan aracın değil, "karşı tarafın" canına ya da malına verilen zararı kusur oranında kısmen veya tamamen karşılar.⁴²

Trafik Sigortası, ülkemizde ki hemen hemen en yaygın sigorta türlerinden biridir. Trafığe çıkan tüm motorlu taşıtlar için yaptırılması mecburidir. Polis denetimlerinde araçta bulunması beklenen ve kontrol için görevli polisin ibrazını talep ettiği belgelerdendir, trafik sigortası poliçesi.

“Araca bağlı olarak çekilmekte olan römork veya yarı römorkların veya çekilen bir aracın sebebiyet vereceği zararlar çekicinin sigortası kapsamındadır. Ancak, insan taşımada kullanılan römorklar bunlar için poliçede özel şartları belirtilecek ek bir sorumluluk sigortası sağlanmış olması kaydıyla teminata dâhil olur.”⁴³

Gerçekleşen bir kazada ziyanın önlenmesi ve/ veya minimize edilmesi amacıyla, sigorta ettirenin yapacağı uygun ve zaruri masraflar sigortacı tarafından ödenir. “Bu sigorta sigorta ettirenin, haksız taleplere karşı savunmasını da temin eder. Bu sigorta Türkiye sınırları içerisinde geçerlidir.”⁴⁴

3.3.3. Yeşil Kart Sigortası

“Yeşil Kart Sertifikasına ait sigorta sözleşmesi ile sigortacı, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları’nın ikinci maddesinde belirtilen istisnanın hilafına sigortalıyı, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunun (TMTB) üyesi bulunduğu Yeşil Kart Sistemi dâhilindeki yabancı

⁴² Türkiye Sigorta Birliği, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, 2009, <http://www.tsb.org.tr/karayollari-motorlu-araclar-zorunlu-mali-sorumluluk-sigortasi-genel-sartlari.aspx?pageID=502>, (01.03.2014)

⁴³ T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, Yürürlük Tarihi 2003, <http://www.hazine.gov.tr/default.aspx?nsw=TrR3vg8KCNGoDQ4jjQvkw==H7deC+LxBI8=&mid=366&cid=35&nm=647>,(03.03.2014)

⁴⁴ Kaya, a.g.e, s.275

ülkelerde motorlu aracın işletilmesinden ötürü meydana gelecek sorumluluk hallerinden dolayı, olayın meydana geldiği ülkenin zorunlu mali sorumluluk sigortası limitleri dâhilinde güvence altına alır.”⁴⁵

Diğer bir deyişle Yeşil Kart Sigortası, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk sigortasının Türkiye sınırları içerisinde verdiği teminatları, Türkiye dışında kalan ülkelerde vermektedir. Motorlu araç ile yapılan uluslararası yolculuklar esnasında Zorunlu Sigorta olan Yeşil Kart poliçesinin ibrazı zorunludur.

Yeşil Kart Sigortası yurt dışına çıkan motorlu araç sahiplerinin yaptırmak zorunda olduğu bir üçüncü şahıs sorumluluk sigortasıdır. Her ülkede uygulanmakta olan zorunlu trafik poliçelerine paralel olarak başka bir ülkeye giden yabancının da muhakkak o ülkenin sorumluluk limitlerine kadar teminat altına alması gerekir. Kısacası Yeşil Kart sistemi⁴⁶;

1. Yeşil Kart Sistemine dahil olan yabancı ülkelere araçları ile giriş yapan sürücülere, söz konusu yabancı ülke sınırın ayrıca bir “Motorlu Taşıt Mali Sorumluluk Sigortası” yaptırmak zorunda kalmalarını önlemek,
2. Yine yabancı ülkelere giden bu sürücülerin üçüncü kişilere verebilecekleri zararlardan ötürü üçüncü şahısların zor durumda kalmamaları, mağdur olmalarını engellemek amaçlarına yöneliktir.

Şu anda sisteme dahil 46 ülke vardır. Bu ülkeler⁴⁷;

Tablo 5. Yeşil Kart Sigortası Sistemine Üye Ülkeler

Ülke	Ülke
Avusturya	İrlanda
Arnavutluk	İzlanda
Andorra	Lüksemburg
Belçika	Letonya

⁴⁵ Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, Yeşil Kart Sigorta Tarife ve Talimatı, 2014, <http://www.tmtb.org.tr/sayfa.aspx?pid=8&id=15>, (03.03.2014)

⁴⁶ Kaya, a.g.e., s.277

⁴⁷ Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, Geçerli Olduğu Ülkeler, 2014, <http://www.tmtb.org.tr/sayfa.aspx?pid=8&id=18>, (03.03.2014)

Bulgaristan	Litvanya
Bosna Hersek	Malta
Beyaz Rusya	Fas
İsviçre	Moldova
Kıbrıs	Makedonya
Çek Cumhuriyeti	Karadağ
Almanya	Norveç
Danimarka	Hollanda
İspanya	Portekiz
Estonya	Polonya
Fransa	Romanya
Finlandiya	Rusya
İngiltere ve K.İrlanda	İsveç
Yunanistan	Sırbistan
Macaristan	Slovak Cum.
Hırvatistan	Slovenya
İtalya	Tunus
İsrail	Türkiye
İran	Ukrayna

Kaynak: Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu 2014 verilerine istinaden hazırlanmıştır

3.3.4. Diğer Zorunlu Sigortaları

Otobüs Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası; Diğer adı ile Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk sigortası poliçesi gerek uluslararası gerekse şehirlerarası yolcu taşımacılığı çerçevesinde seyahat eden, yolcu, sürücü ve yardımcılarını, taşıma hizmetinin başlamasından bitmesine kadar olan seyahat süresi içinde, duraklama ve molalar da dahil olmak üzere karşı karşıya kalabilecekleri her türlü kazaların sonuçlarına karşı teminat altına alır.⁴⁸

Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası; Her nevi yanıcı ve patlayıcı madde üretimi, stoklanması, satışı veya nakliyesini yapanların bu işleri yaparken doğrudan sebep olunsun ya da olunmasın, üçüncü şahısların uğrayacakları

⁴⁸ Kaya, a.g.e., s.278

maddi ve bedensel ziyanlarından doğabilecek mesuliyetleri poliçe de belirlenen limitler çerçevesinde temin edilir.⁴⁹

Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası; Likit petrol alanında çalışan firmaların kendi doldurdıkları ya da doldurttukları tüplerin yetkili satış bayileri veya doğrudan satışlarının yapılmasının ardından, bulundukları yerde yangın çıkarması, gaz kaçırması veya infilak etmesi sonucu yine üçüncü şahıslara verilen maddi ve bedensel zararlara ilişkin sorumluluklar poliçe sözleşme şartlarına istinaden temin edilir.⁵⁰

Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası; 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunundan gereği, motorlu taşıtlarda yoluculuk yapanlara, mola ve duraklamalarda dahil olacak şekilde, başlarına gelebilecek bedensel zararlar bu poliçede belirlenen limitler ölçüsünde teminat altına alınmaktadır. Taşıyıcı Mali Mesuliyet Sigortası olarak da adlandırılan bu sigorta türünde teminatlar ve primler Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenerek Resmi Gazetede yayınlanmasının ardından yürürlüğe girer. Sigorta şirketleri bu poliçe kapsamında taşıyıcılara sözleşmenin yanında TSB tarafından basılan Taşımacı Sorumluluk Sigortası Belgesini de vermekle yükümlüdür.⁵¹

Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası ; Bu poliçe ile, ulusal veya uluslararası düzeyde nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcılarının bu hizmetlerinden yani Elektronik imza kanunundan doğan mesuliyetlerini yerine getirememesi neticesinde oluşan, sertifika sahibi kimse veya kurumların ya da üçüncü kişileri karşı karşıya kalacağı zararlara ilişkin sorumlulukları, sigorta sözleşmesin de belirlenmiş olan zorunlu sigorta limitlerine kadar temin altına alınmaktadır.⁵²

⁴⁹ Türkiye Sigorta Birliği, Tehlikeli Maddeler Sorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, <http://www.tsb.org.tr/tehlikeli-maddeler-zorunlu-sorumluluk.aspx?pageID=756>, (03.03.2014)

⁵⁰ Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, Yürürlük Tarihi: 20 Aralık 1991, Md.1

⁵¹ Türkiye Sigorta Birliği, Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası, <http://www.tsb.org.tr/zorunlu-karayolu-tasimacilik-mali-sorumluluk.aspx?pageID=746>, (03.03.2014)

⁵² Kaya, a.g.e., s.290

Zorunlu Seyahat Sağlık Sigortası; Sigortalıları, ulaşım yollarından birini kullanarak yurt dışı, yurt içi veya yurt dışından Türkiye ye turistik veya iş gezisi amacıyla, seyahat esnasında karşı karşıya kalabilecekleri kaza, yaralanma veya hastalık gibi sağlık risklerine karşı teminat altına alan bir sigorta türüdür. Poliçe üzerinde belirlenen seyahat süreleri yani, seyahat esnasında poliçe vade tarih aralığında karşı karşıya kalınabilecek kaza veya seyahat öncesinde mevcut olan bir durumdan kaynaklanmayan hastalık halleri neticesinde, seyahat süresi içerisinde meydana gelmesi kaydıyla, sigortalıya poliçede belirtilen teminatlar oranında güvence sağlamaktadır.⁵³

Yurt dışı seyahat sigortalarında, sigortanın geçerliliği ülke sınırlarından çıkılmasının pasaportla tespit edilmesi ile başlar ve yine ülkemize dönüşün pasaport ile tespiti sonucunda teminat sonlanır. Yurt dışından ülkemize yapılan seyahatlerde de sigorta geçerlilik süresi ülkemiz sınırlarına girişin pasaportla tespiti ile başlar, yine yurttan çıkışın pasaportla tespiti sonucu teminat sona erer. Yurt içi seyahatlar için yapılan seyahat sağlık sigortalarında geçerlilik sürelerinin başlangıç ve bitiş tarihleri poliçe üzerinde belirtilir.⁵⁴

Sigortalının satın almış olduğu seyahat poliçesinde minimum olarak aşağıdaki teminatlar verilmiş olmalıdır. Bu teminatlar asgari olarak zorunlu tutulan teminatlar olup, sigorta şirketleri bu teminatlarla ilgili limitleri poliçede göstermekle yükümlüdür.⁵⁵

Ani rahatsızlık ve hastalıklara ilişkin tıbbi tedavi teminatı; Poliçe sahibinin bu sigorta poliçesi süresi içerisinde aniden rahatsızlanması veya yaralanması durumlarında sigorta şirketi, hastane, ameliyat, tedavi giderleri ve doktorun yazdığı ilaçların masraflarını poliçede ki limit ve iştirak oranlarında karşılar.⁵⁶

⁵³ Kaya, a.g.e., s.404

⁵⁴ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Seyahat Sağlık Sigortası, <http://tsb.org.tr/seyahat-saglik.aspx?pageID=626>, (03.03.2014)

⁵⁵ Kaya, a.g.e., s.404

⁵⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Seyahat Sağlık Sigortası, Seyahat Sağlık Sigortası Genel Şartları, <http://tsb.org.tr/saglik-sigortasi-genel-sartlari.aspx?pageID=513>, (03.03.2014)

Sigortalının tedavinin verilebileceği en yakın sağlık kuruluşuna seyahati veya nakli; Seyahat sağlık sigorta poliçesi kapsamında sigortalanan kimsenin aniden rahatsızlanması veya yaralanması durumlarında sigorta şirketi, poliçe sahibinin sağlık koşullarına uygun nakil aracı ile en yakın sağlık kurumu/kuruluşuna nâkilini sağlar.⁵⁷

Sigortalının taburcu olduktan sonra ikametgah adresine nakli; Sigortalının hastalık veya yaralanma neticesinde tedavi edilmesinin ardından taburcu edildikten sonra, seyahatin devamının mümkün olmayacağına ve kişinin ikametgahına dönüşü esnasında asıl seyahat aracını kullanamayacağına sigortalıyı tedavi eden hekim tarafından karar verilmesi halinde, sigorta şirketi poliçe sahibinin sağlık koşullarına uygun nakil aracı ile daimi ikametgahına nakil için oluşacak transfer masraflarını karşılayacaktır.⁵⁸

Vefat eden sigortalının nakli; Seyahat Sağlık Sigortası kapsamına poliçe sahibinin hastalık ve/veya yaralanması sonucu vefatı halinde, sigortalının talep edilen adrese cenaze nakil masraflarını karşılar.⁵⁹

Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Mali Sorumluluk Sigortası ; Ülke kara suları, iç suları, kıta sahanlığı ve sınırlı ekonomik bölgeden oluşan deniz yetki alanlarında meydana gelen kirlenme tehlikesi ya da kirlenmelerin doğuracağı, temizleme, atık toplama, taşıma, ve atıkların ortadan kaldırılması yapılacak masraflar bu sigorta branşı kapsamında teminat altına alınmaktadır. Öte yandan yine bu risklerden ötürü üçüncü kişilerin yaralanması, ölümü halinde ki zararlar ve ve hususi mallarda oluşabilecek zararlardan ötürü sigortalının karşı karşıya kalabileceği hukuki sorumluluğu poliçe de yazılı oranlarda tazmin edilir.⁶⁰

⁵⁷ T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sağlık Sigortacılığı, 2012,
<http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>, (03.03.2014) s.162

⁵⁸ Kaya, a.g.e., s. 405

⁵⁹ T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sağlık Sigortacılığı, 2012,
<http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>, (03.03.2014), s.162

⁶⁰ T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, 2009,
<http://www.cygm.gov.tr/CYGM/Files/Guncelbelgeler/sigorta.pdf>, s.1, Erişim Tarihi: 03.03.2014

3.3.5. Sorumluluk Sigortaları

Sorumluluk sigortalarının türlerinden aşağıda kısa kısa bahsedeceğiz.

Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası; Karayolları Trafik Kanunu'nun 2918 sayılı maddesine istinaden, Motorlu aracın kullanımı esnasında üçüncü kişilerin maddi veya bedensel zarar görmesi halinde, bu zararın Zorunlu Mali Sorumluluk poliçesi limitlerinin üzerinde kalan kısmı bu poliçe ile teminat altına alınmaktadır. Bir başka deyişle toplumda bilinen adı ile Trafik sigortasının yeterli bulunmadığı durumlarda araç sahipleri bu poliçe ile ortaya çıkabilecek sorumluluklarını teminat altına alabilirler.⁶¹

İşveren Mali Sorumluluk Sigortası; Bu poliçe ile, İşveren Sorumluluk Sigortası Genel Şartları gereğince, çalışma alanlarında gerçekleşmesi muhtemel iş kazaları neticesinde işverenin sorumlu tutulabileceği sorumluluk nedeni ile işçi ve/veya hak sahiplerince talep edilecek tazminatlar poliçe de belirlenen tutarlarda ödenir.⁶²

Öte yandan bu poliçe kapsamında oluşacak iş kazalarının “Sosyal Sigortalar Kurumu'nun sağladığı yardımların üstündeki ve dışındaki tazminat talepleri ile yine aynı Kurum tarafından işverene karşı iş kazalarından dolayı ikame edilecek rücu davaları”⁶³ neticesinde belirlenen tazminat tutarları da yine poliçe de belirtilen meblağlar doğrultusunda ödenecektir.

İşveren Sorumluluk Sigortası ile Kişi Başı Bedensel Zararlar ve Kaza Başına Bedensel Zararlar teminatları verilmektedir.⁶⁴

⁶¹ Türkiye Sigorta Birliği, Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk, <http://www.tsb.org.tr/motorlu-kara-tasitlari-ihiyari-mali-sorumluluk.aspx?pageID=750>, (03.03.2014)

⁶² Halk Sigorta, İşveren Sorumluluk Sigortası, http://www.halksigorta.org/pages/483/397/t/tr-TR/isveren_Sorumluluk_Sigortasi.aspx, (03.03.2014)

⁶³ Kaya, a.g.e., s.303

⁶⁴ Halk Sigorta, İşveren Sorumluluk Sigortası, http://www.halksigorta.org/pages/483/397/t/tr-TR/isveren_Sorumluluk_Sigortasi.aspx, (03.03.2014)

Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası; Üçüncü Şahıs Mali Mesuliyet sigortası da denilen bu sigorta, Gerçek ya da tüzel kişilerin, kendilerinin veya personellerinin üçüncü şahıslara verebilecekleri her nevi maddi ve bedensel zararlar neticesinde karşı karşıya kalabilecekleri tazminat talepleri konusunda sorumluluklarının temin edildiği bir sigorta türüdür. Poliçe sahipleri poliçe şartlarına istinaden üçüncü kişilerin yaralanması, ölümü veya sakat kalması neticesinde bedensel tazminatları, yine tanımda geçen üçüncü şahısların mallarının maddi ziyâna uğratılması sonucu oluşabilecek tazminat taleplerini içermektedir.⁶⁵

Üçüncü Şahıs Sorumluluk poliçesinde teminat dışı kalan haller ise, kasti olarak veya bilerek neden olunan zararlar ve poliçe sahibinin yasal çalışanları ve ailesi tarafından sebep olunan hasar talepleridir.⁶⁶

Asansör Kazalarında Üçüncü Şahıslara Karşı Mali Sorumluluk Sigortası; Ticari binalarda veya konut binalarında bulunan asansörlerde meydana gelebilecek kazalar nedeniyle üçüncü kişilerin zarar görmesi sonucunda doğabilecek yasal sorumlulukların teminat altına alınması Asansör Mali Sorumluluk Sigortasının konusuna girmektedir.⁶⁷

Bu poliçe, rutin bakım sözleşmesi ile düzenli bakımları yapılan asansörlerde meydana gelebilecek kazaları kapsamaktadır.

Sigorta Şirketi aynı zamanda bu poliçe kapsamında, asansör kazaları ile ilgili bir dava açılması halinde tahakkuk eden mahkeme masrafları ve avukatlık ücretlerini de ödemeyi taahhüt eder.⁶⁸

Uçak ve Helikopter Sorumluluk Sigortası; Uçak ve helikopter tarafından sigorta süresi içerisinde meydana gelebilecek kazalar sonucu 3. şahıslara

⁶⁵ Kırklareli Üniversitesi, Sigorta Türleri Türkiye de Sigorta Uygulamaları, <http://www.kirklareli.edu.tr/download/by-files/78401514.html>, s.42, (03.03.2014)

⁶⁶ Kaya, a.g.e., s.298

⁶⁷ Kaya, a.g.e., s.304

⁶⁸ T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, Asansör Kazalarında Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, <http://www.hazine.gov.tr/default.aspx?nsw=TrR3vg8KCNGoDQ4jjQvkw==H7deC+LxBI8=&mid=366&cid=35&nm=647#>, (03.03.2014)

verilebilecek zararların doğuracağı hukuki sorumluluğu poliçede belirtilen limitlere kadar temin etmektedir.⁶⁹

Okul Servis Araçları Ferdi Kaza Sigortaları: Okul servis aracında taşınan öğrencileri, sürücüyü, yardımcılarını ve rehber öğretmenleri, mola ve duraklamalar dahil, taşıma süresince her tür kazaya karşı güvence altına alır Yaşı 16 dan küçük olan sigortalılar için güvence yalnızca cenaze masrafları ile sınırlıdır.⁷⁰ Güvence sigortalının araç içinde bulunduğu süre ile kısıtlıdır.

Otel Sorumluluk Sigortası: Bu poliçe ile işletme faaliyetlerinden ötürü, otel, motel, tatil köyleri ve pansiyonlarda üçüncü şahıslar tarafından firma sahibi veya işletmecilerin karşı karşıya kalabilecekleri hukuki mesuliyetler poliçede belirtilen teminat oranlarında karşılanır.⁷¹

Özel Güvenlik Mali Sorumluluk Sigortası: Sigorta Şirketi, özel güvenlik personeli istihdam eden kurumlarının, güvenlik personellerinin, görev süreleri içerisinde bir başka deyişle görevlerini yerine getirirlerken, üçüncü şahıslara verebilecekleri zararları temin eder.⁷²

Poliçe teminatlarının geçerli olabilmesi için gerçekleşen zarar ve/veya hasarın, personelin “özel güvenlik hizmetine dair mevzuata uygun şekilde” görevlerini ifa etmeleri esnasında oluşması gerekmektedir. Görevin, mevzuata uygun olmadığının tespiti halinde poliçe teminatları geçerli olmayacaktır.⁷³

⁶⁹ Metin Coşkun, Anadolu Üniversitesi, Konut Sigortaları Sunumu, <http://metincoskun.home.anadolu.edu.tr/sunumlar/KONUT%20S%C4%B0GORTASI.ppt>, (03.03.2014)

⁷⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende Kaza Sigortası, Ankara 2007, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/ferdi_kaza_sigortasi.pdf, s.4, (03.03.2014)

⁷¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende, Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası, Ankara 2008, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/ucuncu_sahis_mali_sorumluluk_sigortasi.pdf, (03.03.2014)

⁷² Türkiye Sigorta Birliği, Özel Güvenlik Mali Sorumluluk, <http://www.tsb.org.tr/ozel-guvenlik-mali-sorumluluk-sigortasi.aspx?pageID=757>, (03.03.2014)

⁷³ Kaya, a.g.e., s.288

Mesleki Sorumluluk Sigortaları; Bu sigorta türü, insanların mesleki faaliyetlerini gerçekleştirdikleri esnada, 3. Kişilere verebilecekleri zararları teminat altına alır⁷⁴.

Mesleki Sorumluluk Sigortası, mimar, mühendis, diş hekimi, doktor, eczacı, avukat, güvenlik şirketleri ve yeminli mali müşavirler için geçerlidir. Ancak bu poliçe, birlik, oda, vb. mesleki örgütlere üyelik gerektiren meslek türleri için yapılabilmektedir. Öte yandan Sağlık branşı meslekleri içinde yine meslek birliği olan meslek grupları diş hekimleri, hekimler ve Ezcacılar olduğundan yalnızca bu meslek gruplarında ki sağlık çalışanlarına yapılabilir.⁷⁵

3.3.6. Tazminat Sigortaları

Kara Taşıtları Kasko Sigortası; Halk arasında “Kasko” olarak adlandırılan ve en fazla bilinen sigorta türüdür de diyebiliriz. Karayolunda kullanılabilen motorlu motorsuz taşıtları, römork, karavan ve lastik tekerlekli traktörleri sigorta eden branştır.

T.C. Hazine Müsteşarlığında yayımlanan mevzuat doğrultusunda; Kasko poliçesiyle sigorta ettirenin poliçede belirtilen ve karayolunda kullanım izni bulunan motorlu/motorsuz kara taşıtları, römork, karavan, iş makineleri, traktörler ve diğer zirai tarım makinelerinden ileri gelen menfaatlerinin aşağıda belirtilen rizikoların gerçekleşmesi neticesinde doğrudan uğrayacağı iktisadi zararları teminat altına alır;⁷⁶

- Kasko tanımında belirtilen taşıtların karayolu veya demiryolunda motorlu / motorsuz araçlarla çarpışması,

⁷⁴ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende Mesleki Sorumluluk Sigortası, Ankara 2007, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/meslek_sorumluluk_sigortasi.pdf, s.3, Erişim Tarihi: 05.03.2014

⁷⁵ Halk Sigorta, Mesleki Sorumluluk Sigortaları, www.halksigorta.org, Erişim Tarihi: 05.03.2014

⁷⁶ T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, Yürürlük Tarihi: 01.04.2013
<http://www.hazine.gov.tr/File/?path=ROOT%2fDocuments%2fSigortac%4%b1%4%b1k+Mevzuatlar%4%b1%4fkasko.doc>, Erişim Tarihi: 03.03.2014

- Durma veya hareket hallerinde iken sigortalı veya o an taşıtı kullanan kimsenin iradesi dışında, araca aniden hareketli ya da sabit bir cisim çarpması ya da araç tarafından bir cisme çarpılması, gibi kazalar,
- Üçüncü şahısların iyi niyetten uzak filleri ya da şaka amaçlı yaptıkları hareketler ile fiili ehliyete sahip olmayan kişiler tarafından yol açılan zararlar,
- Araç yanması,
- Aracın tümüyle veya aracın bir takım parçalarının çalınması veya çalınmaya teşebbüsü esnasında oluşabilecek zararlar.

Kasko sigortasında sıklıkla iki tür teminat yapısı mevcuttur.

Dar Kasko: Kasko teminatlarının yalnızca bir kısmının poliçe kapsamına alındığı teminat yapısıdır.

Kasko: Kasko tanımında belirtilen tüm teminat gruplarını içeren teminat türüdür.

Yukarıda ki mevzuat bilgilerine istinaden Kara Taşıtları Kasko Sigortasını, Trafik sigortasından ayıran en önemli özelliğin, ek teminat alınmadığı müddetçe kişinin taşıtı ile başkasına verdiği zararları değil, kendi taşıtını teminat altına alması olduğunu görüyoruz.

Poliçenin satın alınması esnasında ek teminat ile yurt dışı teminatı eklenmemesi halinde, Kasko Sigortası yalnızca Türkiye sınırları içerisinde geçerli bir sigorta türüdür.⁷⁷

Diğer tazminat Sigortası türleri üzerinde aşağıda kısaca durulmuştur;

Hırsızlık Sigortası: Adından anlaşılacağı üzere herhangi bir hırsızlık sonucu oluşabilecek zararları temin eden sigorta branşıdır.

Bir mülke herhangi bir şekilde gizlice, zor kullanarak veya tehdit ile girilmesi neticesinde mülkte bulunan eşya, demirbaş veya mallarda hırsızlığa

⁷⁷ Kaya, a.g.e. s.333

teşebbüs veya hırsızlık eylemleri sonucu oluşabilecek iktisadi kayıp ve/veya zararlar bu poliçe ile teminat altına alınmaktadır.⁷⁸

“Sigortalı yerlerde, Sanat veya antika değeri olan tablo, koleksiyon, heykel, biblo, resim, kitap, gravür, yazı, halı ve benzerlerinin, Altın, gümüş ve sair kıymetli maden ile bunlardan mamul eşya, mücevher, değerli taş, inci ve benzerlerinin bunlara ait bedellerin poliçeye yazılması ve kilit altında saklanması koşuluyla teminat altına alınabilmektedir.”⁷⁹

Cam Kırılması: Bu poliçe kapsamında, poliçede belirtilen ayna ve camları kırılmaları sonucu uğranabilecek zararlar teminat altına alınmaktadır⁸⁰

Makine Kırılması Sigortası: Makine Kırılması Sigortası, makineyi kendi yapısından kaynaklanan hasarlara karşı teminat altına almayı hedefler.

Üretimi yapılmış veya montajı yapılmış ve deneme süresini tamamlamış makine veya teçhizatın çalışmaya başladıktan sonra, çalışma süresi içerisinde hasara uğraması sonucu ya da mevcut konumlarında dururken, temizlenirken ya da aksamı değiştirilirken beklenmeyen bir etki sonucu zarar görmeleri bu poliçe kapsamında teminat altına alınır.⁸¹

Makine Montaj Sigortası: Makine Montaj Sigortasının konusunu oluşturan değerlerin poliçe süresi içerisinde, montaj alanında bulunduğu, sırada beklenmedik ve ani bir nedenle bir hasar ve kayıpla karşılaşılması durumunda poliçede belirlenen istisnalar dışında zararları tazmin eder.⁸²

⁷⁸ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Hırsızlık Sigortası, 2006, <http://www.tsb.org.tr/hirsizlik-sigortasi.aspx?pageID=726>, (03.03.2014)

⁷⁹ T.C. Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, Hırsızlık Sigortası Genel Şartları, Yürürlük Tarihi: 1 Ağustos 1996, Değişiklik Tarihi: 5 Eylül 2006, <http://www.hazine.gov.tr/File/?path=ROOT%2fDocuments%2fSigortac%c4%b1%c4%b1k+Mevzuatlar%c4%b1%2fHSGS.doc>, (04.03.2014)

⁸⁰ Kaya, a.g.e., s.354

⁸¹ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Makine Kırılması Sigortası, <http://www.tsb.org.tr/makine-kirilmesi.aspx?pageID=727>, (03.03.2014)

⁸² İzmir Ekonomi Üniversitesi, Sürekli Eğitim Merkezi, <http://ekosem.ieu.edu.tr/dosyalar/sigorta-muhendislik.doc>, (04.03.2014)

İnşaat Sigortası; İnşaat süresi içerisinde oluşabilecek yangın ve doğal afetlerle birlikte sosyal ve ekonomik riskleri teminat altına alan bir sigorta türüdür. Bu sigortanın konusunu, sulama tesisleri, otel, baraj, köprüler, baraj, işhanı, okul, hastane bina inşaatları, enerji santralleri, toplu konut, fabrika binaları, otoyol inşaatları, su, kanalizasyon, boru hatları ile dağıtım sistemleri gibi inşaat faaliyetleri oluşturur.⁸³

Teminat süresi genellikle bir yıldan fazla olmaktadır.

Elektronik Cihaz Sigortası; Elektronik Cihaz Sigortası, poliçede teminat altına alınan elektronik cihaz sistemlerinin deneme süresinin ardından normal çalışma halinde veya aynı işletmede bakım, temizleme veya revizyonu esnasında veya dururken ani bir nedenle bir hasar ve kayıpla karşılaşılması durumunda poliçede belirlenen istisnalar dışında zararları tazmin eder.⁸⁴

İşletme çalışanları ya da üçüncü şahısların ihmali, sigortalı cihazların bulunduğu alanlarda gerçekleşen hırsızlık-hırsızlığa teşebbüs eylemlerinden, Yanlış malzeme veya dizayn dolayısı ile oluşan hasarlar bu poliçe teminatları dahilinde ödenmektedir. Ayrıca yüksek voltaj, endüksiyon akımı ya da kısa devre gerçekleşmesi durumları ile yangın çıkması ve yangın sebebiyle söndürme işlemi esnasında oluşacak hasarlar da bu poliçe kapsamında değerlendirilmektedir.

3.3.7. Tarım Sigortaları

Dolu Sera Sigortası; Dolu Sigortaları ile sigortalanan seralarda, dolu olayının gerçekleşmesi sonucu oluşabilecek zararlar ile poliçede teminat altına alınmış serada üretimi yapılan ürünlerin miktarında azalma meydana gelmesi hallerinde poliçede belirlenen sigorta bedeli oranında tazmin edilir.⁸⁵

⁸³ Kaya, a.g.e., s.360

⁸⁴ T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, Yürürlük Tarihi 1989, <http://www.hazine.gov.tr/File/?path=ROOT%2fDocuments%2fSigortac%c4%b1%c4%b1k+Mevzuatlar%c4%b1%2fElektronikCihazSGS.doc>, (05.03.2014)

⁸⁵ Kaya, a.g.e., s.370

Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası; Bu sigorta branşında 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununun 12. maddesine istinaden Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen ve kapsama dahil edilen risklerin bitkisel ürünlerin açık alanlarda yetiştirilmesi neticesinde doğrudan sebep olacağı zararlar poliçede belirlenen sigorta bedeli oranında temin edilmektedir. Bu poliçe kapsamında teminata dahil edilen riskler poliçe üzerinde belirtilir.⁸⁶

Devlet Destekli Hayvan Hayat Sigortası; Bu sigorta Bakanlar Kurulunca kararlaştırılarak kapsama alınan büyükbaş ve küçükbaş hayvanları teminat altına almaktadır. Hayvan Sağlığı kanununda belirlenen, salgın hastalıklar dışında, her çeşit hayvan hastalığı ve hayvan gebeliği, doğum hadisesi ve cerrahi müdahaleler ile yavru atma, yavru ölümü gibi durumları teminat altına alır. Aynı zamanda bu poliçe ile yangın ve infilak nedeni ile meydana gelen hayvan ölümleri, doğal afetler, zehirli ot ve yemler nedeniyle oluşabilecek zehirlenmeler, yılan ve böcek sokması, güneş çarpması, her tür kaza sonucu ve zorunlu kesim neticesinde sigortalının uğrayacağı iktisadi zararlar teminat altına alınmaktadır.⁸⁷

Devlet Destekli Kümes Hayvan Hayat Sigortası; Devlet Destekli Kümes Hayvan Hayat Sigortası kapsamına alınan bio-güvenlik ve hijyen tedbirleri alınmış kapalı tesislerde yetiştirilen kümes hayvanlarının, Hayvan Sağlığı kanununda belirlenen, salgın hastalıklar dışında, her çeşit kanatlı hayvan hastalığını teminat altına alır. Yine yangın ve infilak nedeni ile meydana gelen hayvan ölümleri, doğal afetler, zehirli ot ve yemler nedeniyle oluşabilecek zehirlenmeler, yılan ve böcek sokması, güneş çarpması, her tür kaza sonucu ve zorunlu kesim neticesinde sigortalının uğrayacağı iktisadi zararlar teminat altına alınmaktadır.⁸⁸

Devlet Destekli Sera Sigortaları; Sera Sigortalarında da yine Bakanlar Kurulu kararı ile kapsama alınan risklerin, Örtü Altı Kayıt Sistemine kayıtlı olması ve

⁸⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası, <http://www.tsb.org.tr/devlet-destekli-bitkisel-urun.aspx?pageID=738>, (06.03.2014)

⁸⁷ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Devlet Destekli Hayvan Hayat Sigortası, <http://www.tsb.org.tr/devlet-destekli-hayvan-hayat.aspx?pageID=739>, (06.03.2014)

⁸⁸ Kaya, a.g.e., s.385

detaylı risk değerlendirmesi yapılması sonucunda, poliçe tanzimi uygun görülen seralarda, sera örtüsü, sera iskeleti, sera içinde ki teknik donanım ve ürüne gelebilecek zararlar karşılanır.⁸⁹

Devlet Destekli Su Ürünleri Sigortası; Devlet destekli olarak özel tesislerde yapılan su ürünleri yetiştiriciliği esnasında su ürünlerinde oluşabilecek zararlar teminat altına alınmaktadır. Ancak teminatın geçerli olabilmesi için su ürünleri yetiştiriciliği yapılan kurumun hem çiftçi kayıt sistemine entegre edilmiş olması hem de Su Ürünleri Kayıt Sistemine kayıtlı olması gerekmektedir.⁹⁰

Hayvan Hayat Sigortası; Hayvan Hayat Sigortaları ile büyükbaş hayvanların hastalık, kaza veya yaralanmaları gibi riskler sigorta kapsamında değerlendirilir. Büyükbaş hayvanların her türlü adi ve bulaşıcı hastalık, yıldırım, su baskını, yer kayması, yangın veya yer sarsıntısı riskleri nedeni ile oluşabilecek zararlar bu poliçe kapsamında tazmin edilir.⁹¹

Kümes Hayvanları Hayat Sigortası; Üretimi yapılan kümes hayvanlarının ölümleri veya zorunlu haller nedeniyle kesimleri durumunda sigortalının uğrayacağı iktisadi zararlar karşılanır. Bu poliçe kapsamında kümes hayvanlarının, her türlü adi ve salgın hastalık, kazalar, yırtıcı hayvan parçalamaları, kötü niyetli kişiler tarafından zehirlenmeleri, yaralamalar veya sakatlıklar ve yem zehirlenmeleri teminat altına alınır.⁹²

3.3.8. Su Araçları Sigortaları

Tekne – Deniz Araçları Sigortası; Poliçenin konusunu yük ve yolcu gemileri oluşturmaktadır. Poliçe ile teminat altına alınmış riskin gerçekleşmesi halinde gemi veya diğer deniz ve göl araçlarının veya bunlara ilişkin diğer menfaatlerin uğrayacağı

⁸⁹ Tarsim, Tarım Sigortaları Havuzu, Devlet Destekli Sera Sigortası Tarife ve Talimatları, http://www.tarsim.org.tr/trsmWeb/resimGoster.res?_docid_=32453, (06.03.2014)

⁹⁰ Kaya, a.g.e., s.377

⁹¹ Yapı Kredi Sigorta A.Ş., Tarım Sigortaları, Hayvan Hayat Sigortası, <http://www.yksigorta.com.tr/content/hayvan-hayat-sigortasi/499/>, (06.03.2014)

⁹² Kaya, a.g.e., s.384

kayıp ve hasarı, ayrıca teminata dâhil edilmişse sorumluluk tazminatını veya bunlarla ilgili masrafları kapsar.⁹³

3.3.9.Nakliyat Sigortaları

Uzun bir geçmişe sahip olan nakliyat sigortaları, içerdiği nitelikler ve kendine özgü kuralları ile sigorta branşları içinde ayrı bir yer tutmaktadır. Sigortacılığın nakliyat sigortaları ile başladığı söylenebilir. Nakliyat sigortaları, hem ulusal hem de uluslararası ticaretle olan kuvvetli bağlantısı sebebiyle, bunların gelişmesi sürecine uygun bir şekilde, başlangıçta deniz yolu ile yapılan mal taşımalarını, gemi ve diğer deniz taşıtlarının sigortalarını içerirken, zamanla demiryolu, karayolu ve havayolu ile yapılan taşımaları da içerecek şekilde genişlemiştir.

Nakliyat sigortaları riziko türlerine göre şöyle sınıflandırılmaktadır⁹⁴;

- I. Emtia ve Kıymet Sigortaları
 - a) Emtia Sigortaları
 - b) Kıymet Sigortaları
- II. Tekne Sigortaları
 - a) Ticari Tekne Sigortaları
 - b) Yat Sigortaları
 - c) Gemi İnşaat Sigortaları
 - d) Navlun Kaybı ve Kira Kaybı Sigortaları
- III. Sorumluluk Sigortaları
 - a) Taşıyıcı Mali Sorumluluk Sigortaları
 - b) Taşıyıcının Mali Sorumluluğu ve CMR Sigortaları
 - c) Gemi Tamircileri Hukuki (Mali) Sorumluluk Sigortaları

⁹³ T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, Tekne Poliçesi Genel Şartları, Yürürlük Tarihi 1996, <http://www.hazine.gov.tr/File/?path=ROOT%2fDocuments%2fSigortac%c4%b1%c4%b1k+Mevzuatlar%c4%b1%2fTeknePoliciesGS.doc>, (07.03.2014)

⁹⁴ Kaya, a.g.e., s.342

Yukarıda riziko türlerine göre sınıflandırılan nakliyat sigortaları yasal mevzuatta Emtia ve Kıymet Sigortaları olmak üzere iki ana başlıkta incelenmektedir.

Emtia (mal) nakliyat sigortaları bir malın karayolu, denizyolu veya havayolu ile bir yerden başka bir yere taşınması esnasında karşılaşılabilecek hasarlar ve/veya kayıpları genel ve özel şartlar çerçevesinde güvence altına alır.⁹⁵

Kıymet Nakliyatı Sigortaları, “Kıymetli maden, evrak, para ve benzer şeylerin taşınmaları sırasında söz konusu olabilecek tehlikelere karşı teminat sağlamaktadır.”⁹⁶

Kıymet sigortasının konusunu, mücevher, süs eşyası, sikke, hisse senedi, tahvil, çek, para ve değerli kâğıtlar, kıymetli madenler ve bunlardan basılmış para vb. kıymetli evrak ile döviz ve efektifler, oluşturur. Sigortaya konu teşkil eden Kıymetli eşya ve evrak ile paranın zırhlı araç ve görevliler denetiminde veya posta sevkiyatında uğrayacağı zarar ve kayıplar, soygun ve silahlı gasp dahil olmak üzere teminat altına alınır.⁹⁷

3.3.10. Yangın Sigortası

Yangın sigortaları dünyada ilk olarak 2 Eylül 1666 tarihli büyük Londra Yangınında, on binlerce evin kullanılamaz hale gelmesi ile bu tehlikeye karşı sigorta yapılması fikri ile ortaya çıkmıştır. Bundan bir yıl sonra 1667 yılında “Yangın Bürosu” nun kurulmasının ardından 1684 yılında ilk yangın sigorta şirketi faaliyete başlamıştır⁹⁸.

“Yangın Sigortaları özel veya ticari amaçla kullanılan her türden bina ve muhteviyatı, kendiliğinden meydana gelen yangın, yıldırım, infilak ile bunlardan kaynaklanan buhar, hararet, duman gibi tehlikelerin neden olduğu fiziki hasarlara

⁹⁵ Egemen Kılıç, Nakliyat Sigortalarının Makro Ekonomik Değişkenlerle İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2006, s.32

⁹⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Kıymet Sigortası, <http://www.tsb.org.tr/kiymet.aspx?pageID=721>, Erişim Tarihi: 08.03.2014

⁹⁷ Kılıç, a.g.e., s.36

⁹⁸ Kaya, a.g.e., s.321

karşı teminat altına alan sigortadır. Ayrıca, meydana gelmiş olan yangını söndürmek, dolayısıyla muhtemel hasarı azaltmak amacıyla, su veya başka bir kimyevi madde ile yapılan müdahalelerin sonucunda ortaya çıkan fiziki hasarlar da, bu sigortanın kapsamına dahildir.”⁹⁹

Yangın sigortalarının yukarıda detaylandırılan yasal tanımından yola çıkarak, yalnızca yanma hadisesinin değil, yangın sonucu oluşabilecek bir çok durumunda bu poliçe kapsamında teminat altına alındığını söylebiliriz.

3.3.11. Zorunlu Deprem Sigortası

Ülkemizde 1999 yılında yaşanan büyük Marmara depremini takip eden süreçte ortaya çıkan sigorta branşı, 27 Aralık 1999 tarihinde resmi gazetede yayınlanan kanun ile yürürlüğe girmiştir. 27 Eylül 2000 tarihi itibari ile kapsamda bulunan meskenlerde yaptırılması zorunlu hale gelmiştir.¹⁰⁰

Toplumda DASK poliçesi olarak da anılan, Zorunlu Deprem Sigortası ile deprem ve deprem neticesinde meydana gelebilecek tsunami, yer kayması, yangın ve infilakın doğrudan sebep olabileceği maddi zararlar, poliçede belirtilen limitler dahilinde teminat altına alınmaktadır. Aynı zamanda bu poliçe ile bina kısmi olarak veya tamamen zarar görmesi durumlarını teminat altına alır.¹⁰¹

Aşağıda belirtilen bina bölümleri, bir arada ya da ayrı ayrı teminat kapsamındadır:

- Ana duvarlar
- Asansörler
- Bacalar
- Bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar

⁹⁹Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Yangın Sigortaları,
<http://www.tsb.org.tr/yanigin-sigortalari.aspx?pageID=722>, (09.03.2014)

¹⁰⁰ Doğal Afet Sigortaları Kurumu, DASK Hakkında, <http://test2.dask.gov.tr/100.html>, (11.03.2014)

¹⁰¹ Doğal Afet Sigortaları Kurumu, Zorunlu Deprem Sigortası Teminat Kapsamı,
<https://www.dask.gov.tr/zorunlu-deprem-sigortasi-teminat-ve-kapsami.html>, (11.03.2014)

- Bahçe duvarları
- Çatılar
- İstinat duvarları
- Koridorlar
- Merdivenler
- Sahanlıklar
- Tavan ve tabanlar
- Temeller
- Yapının yukarıdakilerle benzer nitelikteki tamamlayıcı bölümleri

3.3.12. Kredi Sigortası

Kredi Sigortaları, ithalat ve/veya ihracat faaliyetlerinde, müşterinin satış ve/veya hizmet sözleşmesi neticesinde ortaya çıkan yükümlülüğünü, poliçede teminat altına alınan bir nedenden ötürü zamanında yerine getirememesi halinde sigortalının uğrayacağı mali kayıpları karşılar.¹⁰²

3.3.13. Finansal Kayıplar

Kar Kaybı Sigortası; İşletmelerde yangın ve/veya diğer riskler nedeni ile oluşan hasar yangın veya zararın konusunu teminat altına alan sigorta poliçesi tarafından karşılanmaktadır. Ancak söz konusu hasar sonucu iş durmasından ötürü masraf artışı, ciro düşmesi gibi doğabilecek kayıpları Kar Kaybı Sigortası teminat altına almaktadır.¹⁰³

Hukuksal Koruma; “Hukuksal Koruma sigortası, poliçe sahibi sigortalının üçüncü kişilere veya üçüncü kişilerin sigortalıya açmış oldukları Hukuk davalarında,

¹⁰² Kaya, a.g.e., s.386

¹⁰³ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Kar Kaybı Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/kar-kaybi-sigortasi.aspx?pageID=765>, (10.03.2014)

sigorta teminat kapsamına giren hususlar doğrultusunda sigortalının bu davaya ilişkin harcamalarının teminat altına alındığı sigortadır.”¹⁰⁴

Yukarıda ki tanımdan yola çıkarak Hukuksal koruma sigortasının, sigorta ettirenin davacı ya da davalı olması durumlarında ve yalnızca hukuki süreçlerle karşı karşıya kalınması durumunda bu davalara ilişkin mahkeme masrafları ve poliçe de belirlenen teminatların sigortacı tarafından temin edildiği bir sigorta branşı olduğunu söyleyebiliriz.

3.3.14. Hayat Sigortaları

Hayat Sigortalarında sigorta konusu insan hayatıdır. Hayat Sigortası poliçe sahibinin poliçede önceden belirlenmiş bir prim karşılığında gelecekte ki hayat standardının korunmasını hedefleyen, ölüm, sakatlık vb. ani ve beklenmedik olaylar karşısında hem kendisinin ve hem de sevdiklerinin güvencesini sağlayan bir sigortadır.¹⁰⁵

Bir başka deyişle hayat sigortası bir menfaat sigortasıdır. Hayat Sigortası Poliçesi ile hayatı güvence altına alınan bir kimsenin poliçe süresi içerisinde ölümü durumunda poliçede menfaattar olarak belirlenen kişi/kişilere veya poliçede menfaattar belirtilmemiş ise sigortalı kimsenin kanuni varislerine toplu bir para ödenmesini temin etmektedir.

Hayat Sigortaları Risk Ağırlıklı ve Birikimli Hayat Sigortası olarak iki ana başlık altında uygulanmaktadır¹⁰⁶;

¹⁰⁴ Kaya, a.g.e., s.395

¹⁰⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende Hayat Sigortaları, Ankara 2007, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/hayat_sigortalari.pdf, s.3, (11.03.2014)

¹⁰⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Hayat Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/hayat-sigortalari.aspx?pageID=767>, (12.03.2014)

Risk Ağırlık Hayat Sigortası, genellikle bir yıllık bir süre için yapılan sigortalardır. Sigorta poliçesi başlangıç bitiş tarihleri arasında sigortalı kimsenin hayatını kaybetmesi halinde poliçe şartlarında belirlenmiş tazminat tutarları sigortalının kanuni varislerine ya da poliçede lehdar olarak belirlenen kimselere ödenmektedir.¹⁰⁷ Bu poliçede ki ikinci bir teminatta kaza veya hastalık hallerinde kısmi kalıcı veya tam malûliyet durumunda tazminat ödenmesidir.

Birikimli Hayat Sigortası, uzun süreli ve birikime dayalı hayat sigortalarıdır. Birikimli Hayat Sigortalarında sigorta süresi en az 10 yıldır.

Birikimli Hayat sigortalarında iki temel fonksiyon bulunmaktadır¹⁰⁸;

Bu sigortanın ilk fonksiyonu sigortalının sigorta süresi sona ermeden ölmesi durumunda, poliçe üzerinde yazılı olan sigorta tazminat miktarına kar paylı birikim tutarı ilave edilerek kanuni varislere veya poliçe de lehtar olarak belirlenen kişiye ödenmesidir.

İkinci fonksiyonu ise sigortalının poliçe süresinde teminat altına alınan risklerinin gerçekleşmemesi ve en az 10 yıl prim ödenmesi şartıyla vade bitiminde toplu para veya irat ödemesi şeklinde poliçeden yararlanmasının sağlanmasıdır.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Kaya, a.g.e., s.407

¹⁰⁸ Kaya, a.g.e., s.408

¹⁰⁹ Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, Hayat Sigortaları,
<http://www.tsb.org.tr/hayat-sigortalari.aspx?pageID=767>, (12.03.2014)

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI GELİŞİMİ, DEMOGRAFİK GELİŞMELER, SAĞLIK HARCAMALARI, GYSH İSTATİSTİKLERİ

1. ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI KAVRAMI

Sigorta kavramının tanımına çalışmanın birinci bölümünde değinilmişti. Bu bölümde ise Özel Sigorta Branşlarından Özel Sağlık Sigortası Branşına değineceğiz.

Toplumda bireyler ve/veya ailelerinin kaza, yaralanma veya hastalık gibi riskler ile karşı karşıya gelmesi muhtemeldir. İşte bu noktada Özel sağlık sigortacılığı kamu sosyal güvenlik sistemlerinin ve kamu sosyal güvenlik kurumlarının finansman kaynağı yönetimlerinin yetersizliği nedeni ile sağlık hizmetlerinin yetersiz kalması nedeni ile ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Özel Sağlık sigortaları da Bismarck ve Beveridge gibi bir sağlık finansman modelidir.¹¹⁰

Özel Sağlık Sigortalarında bireyin kendi katılımı veya işverenler tarafından kamu sosyal güvenlik sistemine ilave olarak temin edilen bir modeldir. Ülkemizde uygulanan sosyal güvenlik sisteminde hem çalışan hem de işveren katılımı zorunluluğu nedeni ile kurumların çalışanlarına yaptırdıkları özel sağlık sigortaları yan sosyal hak olarak nitelendirilmektedir.

Özel sağlık sigortaları ile sosyal sağlık sigortalarının birçok açıdan benzerlikleri ve önemli farklılıkları bulunduğunun altını çizmeliyiz.¹¹¹ Bu benzerlikler ve farklılıklar ilerleyen bölümlerde detaylı olarak aktarılacaktır. Ancak öncelikle, Sağlık sigortacılığı kavramının Dünya ve Türkiye Tarihçelerini inceleyeceğiz.

¹¹⁰ Mehtap Tatar, Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri:

Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye’de Gelişimi, Sosyal Güvenlik Dergisi, Cilt.1, Sayı 1, 2011, s.110

¹¹¹ T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sağlık Sigortacılığı, 2012,

<http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>, (14.03.2014), s.71

1.1. Dünya da Özel Sağlık Sigortası

Modern sigortacılığa benzer ilk uygulamalardan birinci bölümde bahsetmiştik. Özel sigortacılığın çıkış noktası mal ve eşyaların karşı karşıya kalabileceği tehlikeleri güvence altına alma fikri olmuştur.

Bugün ki sağlık sigortacılığı sistemi ise 19. Yüzyıl da İngiltere de bir sigorta şirketinin, çalışanları haftalık alınan primler karşılığında ölüm ve yaşlılığa karşı sigorta etmeye başlaması sonucu ortaya çıktığı kabul edilebilir. İngiltere de başlayan bu süreç bu ülkeden sonra hızla Avrupa ülkelerine ve Amerika Birleşik Devletlerine yayılmıştır. Ölüm ve yaşlılığı teminat altına alan bu sigortaların teminatlarına, zamanla hastalık rizikosu da eklenmiştir. 1885 yılında yine İngiltere de bir sigorta şirketi ilk olarak hastane ücreti teminatı vermiş ve 1910 yılına gelindiğinde bahsi geçen teminata ilave olarak hastane masraflarının belli bir yüzdesinin karşılanması teminatı uygulamaya konmuştur. 1930 yılında ise hastane ücretlerin belirli bir yüzdesinin ödenmesi teminatı genişletilerek, hastane dışında gerçekleştirilen tedavileri de kapsamaya başlamıştır.¹¹²

Günümüzde ise Özel Sağlık Sigortacılığı uygulamalarının en önemli örneği Amerika Birleşik Devletlerinin uyguladığı temel sosyal güvence sistemi haline gelen Özel Sağlık Sigortacılığıdır. Özel Sağlık Sigortalarında, karar verme mekanizması özel girişimcilik ilkeleri, kaynağı özel finansman ve sağlık hizmeti sunanlar özel sağlık kurumlarıdır.¹¹³

1.2. Avrupa Birliğinde Özel Sağlık Sigortaları

Avrupa Birliğine üye tüm ülkelerde zorunlu Kamu Sosyal Güvenlik Sisteminin yanı sıra Özel Sağlık Sigortası uygulamalarına da izin verilmektedir.

¹¹² T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sağlık Sigortacılığı, 2012, <http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>, (14.03.2014), s.73

¹¹³ Mehtap Tatar, Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye’de Gelişimi, Sosyal Güvenlik Dergisi, Cilt.1, Sayı 1, 2011., s.110

Fakat ülkelerin sosyo-ekonomik durum, demografik yapı, eğitim seviyesi ve kültürel yapıları gibi etkenlerden özel sağlık sigortasının etkinliği ve işleyişi açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır.¹¹⁴

AB’de temel sağlık finansman modeli olarak tek başına özel sağlık sigortası uygulanmadığından, özel sağlık sigortası zorunlu kamu sağlık sigortasından ayrı olarak incelemek mümkün olmamaktadır. AB’de Zorunlu Sigortaların sağlık finansmanı alanında ağırlıklı pay sahibi olması nedeniyle, özel sağlık sigortası piyasası koşulları, finansmanı kamu tarafından sağlanan zorunlu sağlık sigortaları için belirlenen kurallar doğrultusunda şekillenmektedir.¹¹⁵

Özel Sağlık Sigortalarının AB Piyasasında ki Rolü: Bazı AB ülkelerinde devlet destekli zorunlu sağlık sigortasını destekleyen özel sağlık sigortası sistemi bulunmaktadır. Destekleyici olarak nitelendirilen bu piyasalar bireylerin sağlık hizmetlerine ulaşımını basitleştirmekte ve devlet destekli sağlık sigortası tarafından karşılanan tedavilerde karşı karşıya kalınan aksaklıkları, beklmeleri ortadan kaldırmaktadır. AB de Özel Sağlık Sigortaları piyasalarında, sistemin üstlendiği rolün en fazla değişim gösterdiği ülkeler eski AB ülkeleridir. Öte yandan AB’ne yeni üye olan ülkelerde bu piyasaların destekleyici işlevleri olduğu söylenebilir.¹¹⁶

Öte yandan AB ülkelerinde Özel Sağlık Sigortası alıcılarının profilleri genellikle orta yaş grubu, iyi eğitilmiş, belirli bir yaşam standardına sahip, büyük şirketlerde yönetici ya da üst düzey olarak çalışan veya kendi işini yapan, kentli insanlardan oluştuğunu söyleyebiliriz.¹¹⁷

Avrupa Birliği üye ülkelerinde 1990 yılına değin, özel sağlık sigortası piyasasında yer almayan sigortacılar, bu tarihten sonra sağlık sigortacılığı

¹¹⁴ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği’nde Özel Sağlık Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>, (15.04.2014)

¹¹⁵ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği’nde Özel Sağlık Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>, (15.04.2014)

¹¹⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği’nde Özel Sağlık Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>, (15.04.2014)

¹¹⁷ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği’nde Özel Sağlık Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>, s.3 (20.04.2014)

sağlayıcılığı konusunda ivme kazanarak, piyasada etkin diğer sigorta sağlayıcılarının piyasa hakimiyetlerini kaybetmelerine neden olmuştur. Yine bu tarihe kadar etkinliği olan diğer sağlık sigortası sağlayıcılarının zorunlu sağlık sigortası fonları, özel hastalık ve yardım sandıkları, işverenler ve ticari şirketler olduğu söylenebilir. Ancak günümüzde bazı AB ülkelerinde özel sağlık sigortası sağlayıcısı olarak yalnızca sigorta şirketleri hizmet vermektedirler.¹¹⁸

Police Şartları , Prim, Değerlendirme : AB üye ülkelerinin çoğunda Özel Sağlık Sigortası police sözleşmeleri genel olarak yıllık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu poliçeler için yine genel yaş sınırı 65 yaş olup, 65 yaş altı bireyler bu poliçeleri satın alabilirler. İhtiyari olarak satın alınan bu police için sigorta sağlayıcısı, iletilen başvuruyu reddetme, risk değerlendirmesi yapma, yapılan risk değerlendirmesi neticesinde riske göre prim belirleme, başvuru sahibinin mevcut durumu için standardın üzerinde prim talebinde bulunma, police kapsamında kısıtlama yapma, bazı teminatlar için bekleme süresi uygulama, limit ya da ek prim isteme hususlarında serbesti sahibidirler.¹¹⁹

1.3. Türkiye de Özel Sağlık Sigortacılığının Gelişimi

Türkiye de sigorta sektörü gelişimi konusunda çalışmanın birinci bölümünde bahsedildiği üzere, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde, bir başka deyişle 19. Yüzyılın ikinci yarısında öncelikle yabancı sermaye firmalarının ülkemizde ofis açmaları ile özel sigortacılık faaliyetleri başlamıştır. Öte yandan 1892 yılında kurulan ve 1893 yılında faaliyetlerine başlayan ilk Türk Sermayeli Sigorta Şirketi Osmanlı Umum Sigorta ile Türk sigortacılığının temellerinin atıldığını söylebiliriz.

Dünya da olduğu gibi Türkiye'de de Sigorta Sektörünün oluşmasında en önemli pay yine yangın ve denizcilik branşlarının olmuştur. Tarihten günümüze kadar adı sigortacılık olsun olmasın Güvence sistemi nasıl ki mal ve eşyalarının

¹¹⁸ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği'nde Özel Sağlık Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>, s.3 (21.04.2014)

¹¹⁹ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği'nde Özel Sağlık Sigortaları, <http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>, s.4 (22.04.2014)

uğrayabilecekleri zararların karşılanması fikri ile doğdu ise, Türkiye için de sektörün kapıları yine yangın ve taşımacılık veya denizcilik işlemleri ile açılmıştır.

Dünya, AB ve Türkiye için Tarihsel gelişimi üzerinde detaylıca durduğumuz sigorta sektörünün bugün ki gelinen nokta da zararın veya kaybın olabileceği hemen hemen tüm risklerin sigortalanması yönünde eğilim gösterdiği fikri ortaya çıkmaktadır.

Özel Sağlık Sigortacılığı ile ilgili daha evvel yapılan tüm çalışmalar ve akademik araştırmalar tarandığında, ülkemizde özel sağlık sigortacılığı branşında hizmet verilmeye başlanan tarihler tam olarak tespit edilememektedir.

Ülkemizde özel sağlık sigortacılığına benzer ilk uygulamanın 1938 yılında Anadolu Sigorta A.Ş.'nin gemi kurtarma çalışmalarında görev yapanlar için hastalık sigortası benzeri bir teminat vermesi ile başlanıldığı söylenebilir. Ancak bugün ki özel sağlık sigortacılığı uygulamalarına benzer ilk sağlık sigortası teminatı, Ziraat Bankası'nda hesap sahibi olan kişilerin teminat altına alındığı gündelik tazminat içerikli sigorta ürünü hazırlayan Başak Sigorta A.Ş. tarafından yapılmıştır.¹²⁰

Yine kaynaklarda ulaşılan bir diğer önemli tarih ise 1982 yılı olup, bu tarihe kadar Kaza Sigortaları branşı altında verilen sağlık sigortaları, bu tarih itibari ile Hayat Sigortası branşı altında da satılmaya başlanmıştır. Öte yandan T.C. Hazine Bakanlığı bünyesinde görev yapan Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nün kaynakları ve sigorta branşları Genel Şartları incelendiğinde söz konusu Özel Sağlık Sigortacılığı Branşı'nın ülkemizde 1990 yılı içerisinde ilgili kanun ve genel şartlara bağlanarak sektörde yasal çerçevesinin belirlendiğini söylebiliriz. 1990 yılında yapılan yasal düzenlemelerin zeminini, satılan özel sağlık sigortası ürünlerine yoğun talep ve branşın potansiyelinin yüksek olması hazırlamıştır.¹²¹

¹²⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende, Sağlık Sigortası, Ankara, 2008, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/saglik_sigortasi.pdf, (23/04/2014)

¹²¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende, Sağlık Sigortası, Ankara, 2008, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/saglik_sigortasi.pdf, (23/04/2014)

2. Özel Sağlık Sigortası Tanım ve Kavramlar

2.1. Özel Sağlık Sigortası

Özel Sağlık Sigortaları yaralanma veya hastalanma durumunda oluşması muhtemel olumsuz ekonomik sonuçların ortadan kaldırılması ya da bir başka deyişle bu sonuçlara karşı tedbir gereksinimidir.

Özel Sağlık Sigortasının temel amacı bireylerin genellikle bir yıllık süreyi kapsayan sağlık sigorta poliçesini satın almalarından sonra başlarına gelebilecek sağlık risklerini güvence altına almaktır. Özel Sağlık Sigortacılığını Kamu Sosyal Sigorta uygulamalarından ayıran en büyük fark da aynı zamanda budur. Sosyal Sigortalarda kişilerin sağlık riskleri sigorta başlangıcı öncesi ya da sonrası gerçekleşmesine bakılmaksızın sigortalı birey sağlık hizmetlerinden yararlanmaktadır. Ancak Özel Sağlık Sigortalarında bireylerin sigortalılık öncesi sağlık özgeçmişlerinde karşılaşılan bir takım hastalıklar var ise bu hastalıklar Sigorta Şirketleri tarafından yapılan risk değerlendirmesine istinaden genel şartlar çerçevesinde kapsam dışı bırakılabilmektedir.

Özel Sağlık Sigortalarında (ÖSS) diğer bir tanımla amaç sigortalı kimse için riskin oluşması halinde, sigortacı tarafından, sigortalının risk oluşmadan evvel ki durumuna getirilmesi için özel sağlık hizmet sağlayıcıları tarafından sunulan tıbbi hizmetlerin karşılığında oluşan sağlık masraflarını karşılamaktır.

ÖSS ile önceden bilinemeyen ve öngörülemeyen tıbbi risklerin oluşması halinde ortaya çıkan sağlık harcamalarının yarattığı gelir kaybının önlenmesi hedeflenmektedir.

ÖSS şahıslarca bireysel sigorta olarak ve kurumlar tarafından çalışanlarına grup sigortaları olarak yapılabilir. Grup Sağlık Sigortaları grup poliçesini satın alan firma tarafından şirket ödemeli veya firmanın grup sigortası organizasyonu yapması ile çalışanların ödediği ya da çalışan ödenecek prime belirli bir katılım sağladıkları şekillerde yapılabilir.

2.2. Bireysel Özel Sağlık Sigortası

Bireylerin tamamen kendi tasarrufları ile satın aldıkları ÖSS ürünleridir. Bu poliçelerde teminat yapıları genel şartlar çerçevesinde sigorta şirketi tarafından sunulan ancak alternatif teminat yapılarını içeren poliçelerdir. Ferdi poliçeler genel olarak tek kişi için şahıs sigortası olarak, eş veya aileler adına yaptırılabilir.

Geniş Teminatlı Poliçeler: ÖSS sektörünün en kapsamlı ürünleridir ve aynı zamanda sigorta şirketleri için de portföylerin en vazgeçilmez poliçe türüdür. Bu poliçelerde geniş teminat yapısı ve geniş hizmet yelpazeleri bulunmaktadır. ÖSS piyasalarında sunulan en pahalı poliçe türüdür. Zira sunulan teminat yapısı ve hizmet sağlayıcı sağlık kuruluş ağı alternatifleri çok fazladır.

Standart Teminatlı Poliçeler: Bireylerin talep ve ihtiyaçları doğrultusunda ÖSS ana teminatlarını içerecek şekilde tanzim edilen poliçelerdir. Standart teminat yapıları ve hizmet sağlayıcı ağına tabidirler.

2.3. Grup Özel Sağlık Sigortaları

Grup ÖSS poliçeleri genellikle ticari faaliyet gösteren kurumların personellerine yan hak diğer bir deyişle ek menfaat olarak verdikleri bir haktır. Firmalar personellerine bu poliçeleri tamamen firma ödemeli sunabilecekleri gibi, personel katılımlı olarak da sunabilirler. Öte yandan bazı ticari kurumlar grup sağlık sigortası için yalnızca organizasyonu üstlenerek yalnızca personellerin ödediği grup poliçeleri de yaptırabilmektedirler.

Grup Özel Sağlık Sigortası poliçelerini bireysel poliçelerden ayıran başlıca özellik en az 20 kişi ve üzerinde bireyin dahil olduğu, ticari kurumlar tarafından personelleri için yaptırılan poliçeler olmalarıdır. Diğer bir farklılık ise bireysel poliçeler yalnızca T.C. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğünün ilgili kanunlara istinaden belirlemiş olduğu, genel şartlar çerçevesi ile sınırlı iken, grup

sağlık sigortalarında “ek protokol” uygulamaları ile teminat yapısı, standart istisnalar ve bekleme süreleri gibi unsurlarda esneklik sağlanabilmektedir.

2.3.1. Özel Sağlık Sigortası Teminat Yapıları

Özel Sağlık Sigortası teminat yapıları T.C. Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve ilgili kanunlar çerçevesinde belirlenen genel şartlar çerçevesinde şekillenmektedir. Öte yandan Özel Sağlık Sigortacılığında ana teminat yapıları Yatarak Tedavi Teminatı ve Ayakta Tedavi Teminatı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Yatarak Tedavi Teminatı: Özel Sağlık Hizmeti veren hastane, klinik vb. kuruluşlarda, cerrahi müdahale gereksin gerekmesin yatılı olarak yapılan tedavilerin, kurumda bulunulan süreç içerisinde gerçekleşen tüm tıbbi işlemler için oluşan sağlık harcamalarını, yoğun bakım masraflarını ve hasta nakil için gereken ambulans masraflarını karşılayan teminat türüdür. Yatarak tedavi teminatına Özel Sağlık kuruluşunda yatış müddetince ameliyathane, hekim, asistan, anestezi ve diğer zorunlu veya yardımcı tıbbi hizmetler dahildir.¹²²

Yatarak tedavi teminatının en önemli özelliği ise ÖSS yaptırabilmek için mutlaka yatarak tedavi teminatının poliçe teminatları kapsamında alınması gerekmektedir. Yatarak tedavi teminatı alınmadan diğer ÖSS teminatlarını içeren ÖSS poliçesi yapılması mümkün olmamaktadır.

Ayakta Tedavi Teminatı: Özel Sağlık Sigortalarında Ayakta Tedavi teminatı yatarak tedavi gerektirmeyen tıbbi işlemleri güvence altına almaktadır. Doktor muayene, rutin kontroller, ilaç, fizik tedavi, röntgen, ileri (modern) tanı yöntemleri, tahlil vb. tıbbi işlemler ÖSS poliçesinde bulunan ayakta Tedavi Teminatı ile karşılanmaktadır.¹²³

¹²² Kaya, a.g.e., s.271

¹²³ Kaya, a.g.e., s.271

Ayakta tedavi teminatı Özel Sağlık Sigortası poliçelerinde tek başına alınabilen bir teminat türü olmamakla beraber, yatarak tedavi teminatı ile birlikte ÖSS poliçesinde satın alınabilir.

Diğer Teminatlar: Yatarak ve Ayakta Tedavi teminatlarına ek olarak, ilave prim ödenerek gözlük (lens, çerçeve, cam) ve/veya diş için oluşabilecek sağlık harcamalarını kapsayacak üçüncü bir teminat grubunda mevcuttur.

Genel İstisnalar: Özel Sağlık Sigortası Genel Şartları çerçevesinde belirlenen istisnai durumlardır. Özel Sağlık Sigortalı sigortalıların beyanını esas aldığından, genel istisnalar sigortalıların kötü niyetli tutumlarını ve katastrofik hasar yaratarak toplumun büyük bölümünü etkileyebilecek doğal afet gibi durumlarla karşı karşıya getirebilecek risklerdir. Sigortalı beyanının önemi, riskin unsurlarının öngörülmesini sağlayacak bilgi / belgelerin kusurlu olarak veya kasten beyan edilmemesi durumlarında tazminat ödemesinin geri çekilmesi ya da tazminatın kısmi olarak ödenmesi yönünde ki hükümleri içerir. Poliçe ye Genel Şartlar çerçevesinde belirlenen genel istisnalar dışında Özel Şartlar ile ilave istisna konulması da söz konusu olabilmektedir.¹²⁴

Özel İstisnalar: Genel istisnalardan farklı olarak, Özel Sağlık Sigortası Poliçeleri özel şartları ile belirlenen istisnai durumlardır. Sigorta Sözleşmesi yerine de geçen Özel Şartlar ile Sigortacı tarafından Genel Şartların hükümlerine bağlı kalmakla beraber sigorta şirketlerinin üstlenmek istemedikleri bir takım hastalık ve diğer tazminat oluşturabilecek durumlar olduğu söylenebilir. Öte yandan Özel Şartlar T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından denetim tabidirler ve yine Müsteşarlığın ilgili birimleri tarafından onaylanmış olmalıdır.

Limit Uygulamaları: Özel Sağlık Sigorta poliçesi satın almak isteyen sigortalı adaylarının sigorta poliçesi vade tarihi öncesinde geçirmiş oldukları rahatsızlık ve/veya kazaların sigortacı tarafından yapılan risk değerlendirmesi neticesinde bu hususlarda poliçe tanzim edilmeden evvel geçirilmiş durumlar ile ilgili belirledikleri

¹²⁴ Nazan Avcı, Türkiye’de Özel Sağlık Sigortası ve Sağlık Sistemi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, 2010, s.63

tazminat kullanım limitleridir. ÖSS poliçesinde yukarıda bahsi geçen geçirilmiş rahatsızlıklar ile ilgili tazminat taleplerinin yalnızca belirli bir meblağa kadar sigortacı tarafından temin edilmesi öngörülmektedir.

2.3.2. Özel Sağlık Sigorta Sözleşmesinin Tarafları

Özel Sağlık Sigortası sözleşmelerinde sigortacı (sigorta şirketi), sigorta ettiren ve sigortalı olmak üzere üç taraf bulunmaktadır. Tarafların yasal olarak tanımları ve konumları şöyledir;

Sigortacı : Özel Sağlık Sigortası Sözleşmesi çerçevesinde poliçe için tahsil edilen prim karşılığında riski üstlenen kimsedir. Bir diğer tanımla riskin vukuu bulması halinde poliçe de belirlenen teminat tutarları oranında tazminat ödemesi yapan kurumda denilebilir. Sigortacı ÖSS branşında yasal olarak hizmet veren sigorta şirketidir.

Sigorta Ettiren: Poliçeyi satın alarak riski sigorta şirketine devreden kimsedir. Aynı zamanda sigortalı olabileceği gibi yalnızca “Sigortalanabilir Menfaat” ilişkisi ile poliçeyi başka bir lehdar için de yaptırabilir. En basit tanımı ile Sigorta ettiren poliçeyi satın alan ve primini ödeyen kişidir.

Menfaattar: Poliçe ile teminat altına alınan öngörülemeyen riskin meydana gelmesi halinde sigorta tazminatının ödeneceği kişiye Menfaattar veya Lehdar adı verilmektedir. Sigorta poliçesinden doğan haklar temelde sigortalıya iletilmekle beraber, sözleşmeye ilave edilecek özel hükümler ile oluşabilecek zararların karşılığında ödenecek tazminatların menfaattara da bağlanması söz konusu olabilir.

Sigortalı: Poliçe ile teminat altına alınan durumların gerçekleşmesi halinde poliçeden doğacak haklardan faydalanacak olan kimsedir. Sigorta Ettiren kavramında da belirtildiği üzere aynı sigortalı ve sigorta ettiren aynı kişi de olabilmektedir.

Öte yandan sigortalının teminat altına alınan risklerinin oluşmasında, zarara yol açan taraflara karşı sigorta şirketinin halefiyet durumu da söz konusu olmaktadır.

Riskin oluşmasında bir kurum ya da şahsın kusurunun rolü olması durumunda sigortalının yaralanması veya hastalanması halinde, gerçekleşecek tedavi masraflarını sigorta şirketi, riskin gerçekleşmesine neden olan kurum ya da kişiye rücu edebilmektedir.¹²⁵

2.3.3. Özel Sağlık Sigortalarında Risk Değerlendirme

Risk Değerlendirme olarak da nitelendirilen Risk Kabul sürecinde, Özel Sağlık Sigortası branşında poliçe talebinde bulunan bireylerin ya da kurum personelleri poliçe tanzimi için doldurmak zorunda oldukları ÖSS başvuru formlarında fizyolojik bilgileri, hastalık özgeçmiş bilgileri ve varsa daha evvel ki ÖSS poliçe bilgileri temin edilmektedir. Temin edilen bu bilgiler ışığında sigorta şirketinde ki yetkili risk değerlendirme uzmanları (UnderWriter) şirketlerin risk kabul yönetmeliklerine istinaden ÖSS başvuru formu, diğer bir deyişle beyan formlarında bulunan bilgileri değerlendirerek varsa geçirilmiş yaralanma, hastalık ve/veya operasyon bilgilerine istinaden sigortalı adayından ilave beyan, rapor veya tetkik sonuçlarını talep edebilir.

Özel sağlık sigortalarında poliçeleşme işlemlerinin yeni iş, yenileme ve diğer sigorta şirketinden geçiş olmak üzere üç farklı şekilde yapıldığı görülmektedir. Her bir işlem türüne ilişkin risk kabul süreçleri farklı takip edilmektedir. Aşağıda bir işlem türü ile ilgili detaylar belirtilecektir.

Yeni İş: Özel Sağlık Sigortası poliçesini ilk kez yaptıran sigortalılar için sigorta şirketinin hazırladığı, Özel Sağlık Sigortası başvuru formları doldurulmaktadır. Bu formlar sigorta şirketi tarafından, sigortalının özlük bilgileri, fiziksel bilgileri, hastalık – operasyon özgeçmiş veya medikal özgeçmiş de denilen bilgilerin yanıtlarını temin edecek şekilde hazırlanmaktadır. ÖSS Başvuru formları sigorta ettiren ve/veya sigortalı tarafından doldurulmaktadır. Sağlık Sigortacılığında sigortalı beyanı esas olduğundan bu formlarda ki bilgilerin tümünün güncel, eksiksiz ve doğru olduğunun sigortalı tarafından kabul edildiğini gösterir tarih ve ıslak imzalı olarak formlar değerlendirmeye alınmaktadır.

¹²⁵ Avşar, a.g.e., s.73

Sigortalı / Sigorta ettiren tarafından doldurulan bu formlar, sigorta şirketine iletdikten sonra, sağlık sigortacılığı ve medikal alanlarda uzmanlığı bulunan sigorta şirketleri risk analizi uzmanları veya yetkilileri tarafından değerlendirilmektedir. Yapılan değerlendirme sonucu sigortalının başvuru formunda medikal özgeçmişinde belirtmiş olduğu özellikli bir durum (geçirilmiş hastalık, tedavisi devam eden hastalık, kesin tanı konulmamış olsa daha ön tanısı konulan hastalık veya geçirilen kaza ya da ameliyatlar) varsa, sigorta şirketi risk kabul için ilave beyan, tetkik veya rapor istemektedir. Başvuru formu beyanında özellikli durum beyanı bulunmayan kimselerin poliçeleri standart olarak üretilmekte, medikal özgeçmişini bulunan kişilerin istenen ek bilgiler temin edildikten sonra, gelen bilgi ve/veya belgelerde riskli bir durum var ise özel istisna, limit veya ekprim uygulanarak üretilmektedir. Ancak sigortalı adayının medikal özgeçmişinde riskli durumlar bulunması halinde sigorta şirketi bu riski üstlenmekten kaçınmak suretiyle başvuruyu reddedebilir.

Yenileme: Bu işlemleri bireysel ve grup poliçeleri açısından ayrı değerlendirmemiz gerekmektedir. Şöyle ki;

Bireysel poliçe yenilemelerinde, genel uygulama olarak başvuru formu yerini yenileme formuna bırakmaktadır. Yenileme Formunda yeni girişler için başvuru formunda yanıtlanması istenen soruların minimize edilmiş halleri bulunmaktadır. Bir önceki poliçe döneminde doktora gidilmiş olsun olmasın ortaya çıkan sağlık şikâyetleri ve genel durum bilgileri doğrultusunda doldurulan formlar yine sigorta şirketinde risk kabul yetkilileri tarafından değerlendirilir. Yenileme formunda özellikli durum beyanı bulunmayan kimselerin poliçeleri standart olarak üretilmekte, medikal özgeçmişini bulunan kişilerin istenen ek bilgiler temin edildikten sonra, gelen bilgi ve/veya belgelerde riskli bir durum var ise özel istisna, limit veya ekprim uygulanarak yenileme işlemleri yapılmaktadır.

Grup poliçesi yenilemelerinde, sigorta ettiren ile Sigorta Şirketi arasında mevcut özel şartlara ilaveten hazırlanan ÖSS Grup Ekprotokolü ile yenileme şartlarının hatları belirlenmektedir. Grup poliçe yenileme işlemlerini Bireysel poliçe yenilemelerinden ayıran en önemli fark, grup sağlık yenilemelerinde sigortalılar için yenileme formu alınmamasıdır. Mevcut sigorta şirketi yenilemelerinde, yeni dönem

poliçe sözleşmesi kabul edilmesi ile birlikte, mevcut poliçe sigortalıları için varsa giriş – çıkış - teminat değişiklikleri bilgileri sigorta ettirenden temin edilir ve bu bilgiler ışığında yeni dönem poliçesi sistemde mevcut bilgiler ile yapılır.

Diğer Sigorta Şirketinden Geçiş: Bireysel veya Grup poliçelerinde poliçelerin bitiş tarihinde poliçenin aynı sigorta şirketinde yaptırılması zorunluluğu olmadığından, sigortalının istemesi halinde sigorta şirketleri arasında poliçe geçişleri yapılmaktadır.

Ancak yine bu işlem sürecinin de bireysel ve grup poliçeleri açısından ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir.

Bireysel Poliçe Geçişleri : Ferdi poliçelerin bir sigorta şirketinde vade tarihin dolması ile birlikte sigortalı / sigorta ettiren tarafından yeni dönem poliçesinin başka bir sigorta şirketinde yaptırılması mümkündür. Bu durumda yeni dönem poliçe talebinin yapıldığı sigorta şirketi Yeni İş işlemlerinde olduğu gibi, yeni sigorta şirketi için başvuru formu doldurmak durumundadır. Geçişlerde yeni sigorta şirketinin başvuru formunun doldurulması ile birlikte, genel uygulamada bir önceki poliçenin bitiş tarihi itibari ile 30 gün içerisinde sigorta şirketine başvurulmuş olmalı ve başvuru formunda bir önceki dönem sigorta poliçesi bilgileri beyan edilmelidir. Yeni poliçe başvurusunun risk kabulü esnasında, sigortalı/sigorta ettiren beyanlarının yanı sıra sigortalı adayının bir önce ki poliçe dönemine ait sigortalılık geçiş bilgileri eski sigorta şirketinden talep edilir. Eski Sigorta şirketinin Geçiş bilgilerini maksimum 7 iş günü içerisinde yeni sigorta şirketine iletmesi gerekmektedir. Geçiş poliçelerinde bir önce ki poliçeleri bir yıldan az olmayan kişilerin, sigorta sistemine ilk kayıt tarihleri, Ömür Boyu Yenileme Garantileri ve varsa ek prim, limit, muafiyet gibi kazanılmış hakları yeni sigorta şirketi tarafından devralınır.

Grup Poliçe Geçişleri: Yine grup yenileme işlemlerinde olduğu gibi, grup poliçelerinin vade tarihleri itibari ile başka sigorta şirketlerine geçişleri esnasında başvuru formu alınmamaktadır. Grup yenileme işlemleri sigorta ettiren tarafından iletilen geçiş sigortalı listeleri ile yapılmaktadır. Ancak sigorta ettirenden direkt ya da aracı kurum kanalı ile bir önce ki sigorta şirketi poliçe bilgileri (poliçe numarası –

grup bilgisi) temin edilerek, eski sigorta şirketinden grup poliçesi geçiş bilgileri talep edilmektedir. Temin edilen grup geçiş bilgilerinde sigortalıların, eski poliçe dönemi içerisinde gerçekleşen sağlık kullanımları için risk değerlendirmesi yapılmaktadır. Bu değerlendirmeye istinaden şayet sözleşmede aksi belirtilmedi ise grubun tüm sigortalıları bir önceki sigorta şirketinde kazanılan haklar (İlk Kayıt Tarihi – Yenileme Garantisi – Annelik Hakkı – Bekleme Süreleri) ile üretilmektedir.

Kazanılmış Haklar: Özel Sağlık sigortası sisteminde poliçe sahibi olan sigortalıların ilk kez sigortalandıkları tarihler itibari genel şartlar ve özel şartlar ile belirlenen durumlar ile ilgili ameliyat bekleme süreleri, annelik (doğum) teminatı bekleme süreleri, yenileme garantileri kazanılmış hak olarak adlandırılmaktadır.

3. TÜRKİYE DE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI PİYASALARI

Özel Sigortacılığın tarihçesi, branşları, uygulamaları ve Türkiye’de özel sağlık sigortacılığı uygulamaları ile ilgili genel işleyiş, uygulama şekilleri, teminat yapıları, risk değerlendirmeleri gibi süreçler önceki bölümlerde detaylı olarak açıklanmıştır.

Çalışmanın Literatür taramaları yapılırken konu hakkında daha evvel yapılan akademik eserler detaylı olarak araştırılmıştır. Yapılan araştırmalarda ülkemizde özel sağlık sigortacılığı ile ilgili yapılan çalışmaların genellikle, özel sağlık sigortalarında özel sigortalı olan ve özel sigortalı olmayan bireylerin bu branş konusunda algıları, satış-pazarlama yöntemleri, AB – Türkiye karşılaştırmaları, risk profilleri, özel sağlık sigortası ve sosyal sağlık sigortaları karşılaştırmaları konularında yapıldığı, ancak özel sağlık sigortalarının istatistiksel ivmeleri konusunda detaylı bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’de 2003 – 2013 yılları arasında demografik gelişmeler, Sağlık Harcamaları, Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın genel istatistikleri ve Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla istatistikleri, Sigorta sektörünün sektörel gelişimi, istihdam, Özel Sigorta sektörü, sigortacılık branşlarının prim, poliçe üretim adetleri ile Özel Sağlık Sigortacılığı prim ve poliçe üretimleri üzerinde durulacaktır. Ancak sektörel verilerin analizinden evvel, esas alınan dönemde ülke

demografik özellikleri, nüfusun eğitim durumu, sağlık ve istihdam verileri üzerinde durulacaktır.

4. TÜRKİYE’DE DEMOGRAFİK GELİŞMELER, SAĞLIK HARCAMALARI, GSYH İSTATİSTİKLERİ

Bu bölümde Özel Sağlık Sigortacılığı verilerini analiz etmeden evvel Türkiye’de son on yıllık periyod içerisinde gözlemlenen demografik gelişmeler, sağlık harcamaları istatistikleri ve Gayri Safi Yurtiçi Hasıla istatistikleri üzerinde durularak çalışmanın ileriye dönük verilerine ışık tutmak amaçlanmaktadır. Sırasıyla öncelikle ülkede ki genel istatistik parametreleri için yapılan çalışmalar aşağıda detaylandırılmıştır.

4.1. Demografik Gelişmeler

Ülkemizde 2003 – 2013 yılları arasında nüfus popülasyonu ile ilgili veriler aşağıda Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. 2003 – 2013 Nüfus Sayıları

Yıllar	Yıl ortası nüfus '000
2003	70.231.020,00
2004	71.151.010,00
2005	72.064.990,00
2006	71.104.620,00
2007	70.137.760,00
2008	71.051.680,00
2009	72.039.210,00
2010	73.142.150,00
2011	74.223.630,00
2012	75.175.820,00
2013	76.667.864,00

Kaynak: OECD, Mart 2014 – Tuik Nüfus Sayıları Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)'nin Mart 2014 dönemi verilerine göre hazırlanan yukarıda ki tablonun incelenmesi neticesinde 2003 yılı ortasından 2013 yılı ortası nüfus artışı yaklaşık % 1,09 olarak tespit edilmiştir. Verilerin karşılaştırılması esnasında nüfus artış hızının 2010 yılına kadar pozitif ivme kazandığı, 2010 yılı sonrası ise negatif ivme yaşandığı görülmektedir. Artış hızının en yoğun yaşandığı 2010 yılında bir önceki yıla göre % 1,53 oranında bir artış olduğu anlaşılmaktadır.

Demografik gelişmelerin yanı sıra yine belirlenen periyod için işgücü ve istihdam verileri de Tüik ve TSB Faaliyet raporlarından temin edilmiş ve aşağıda ki özet tabloda derlenmiştir. 2013 reel rakamları henüz yayınlanmadığından tablo da yer almamaktadır. Ancak 2003 -2012 aralığında ki yıllar için verilerin incelenmesi ile 2013 rakamlarının öngörülmesi mümkün olabilecektir.

Tablo 7. 2003 – 2012 İstihdam Verileri

İstihdam Verileri (Milyon)	İş Gücü	İstihdam
2003	23,6	20,9
2004	24,3	21,8
2005	24,6	22,01
2006	24,8	22,3
2007	23,5	21,2
2008	23,8	21,2
2009	24,8	21,5
2010	25,6	22,6
2011	26,3	23,7
2012	27,6	24,8

Kaynak : Tuik ve TSB Faaliyet Rapor verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Tablo 7’de derlenen Türkiye’de İşgücü ve İstihdam rakamları incelendiğinde 2003 yılından 2012 yılına gelindiğinde işgücünde yaklaşık % 17 oranında, İstihdam da ise % 19 oranında reel artış gerçekleştiği görülmektedir. Bu veriler ışığında 2007

yılında 2006 yılına göre % 5 oranında bir işgücü düşüşü gözlemlenirken, 2012 yılına gelinde 2011 yılına göre bu kez % 5 oranında işgücü artışı gözlemlenmektedir.

Yine baz alınan 10 yıllık periyod için istihdam verileri incelendiğinde 2004 yılında bir önceki yıl istihdam rakamlarına göre % 4 oranında bir artış sağlandığı, takip eden 2 yıl boyunca yalnızca % 1 oranında artış seyri yaşandığı tespit edilmiştir. Öte yandan 2007 yılında istihdam oranlarında bir önceki yıla göre % 5 oranında reel düşüş yaşanmıştır. 2008 yılında 2007 yılı istihdam rakamlarının tekrar ettiği, 2009 yılında ise istihdam da yalnızca % 1 oranında bir artış gözlenmiştir.

2007 döneminde istihdamın negatif ivme kazanmasının büyümenin yavaşlamasına bağlı olarak gözlemlendiği ekonomik kaynaklarda karşımıza çıkmaktadır.¹²⁶ Özellikle 2003 yılından 2006 yılına kadar büyümenin güçlü seyri ile birlikte, istihdamın da arttığı ekonomik göstergelerden anlaşılmaktadır.¹²⁷

Öte yandan Türkiye’de 2003 - 2012 yılları arası İstihdam verilerinin sektörel dağılımları analizi aşağıda ki tablo ile detaylandırılmıştır.

Tablo 8. İstihdam Sektör Dağılımları

İstihdam Sektör Dağılımları				
Yıllar	Tarım Sektörü	Hizmet Sektörü	Sanayi Sektörü	İnşaat Sektörü
2003	34,30%	47,60%	18,10%	-
2004	34,00%	43,00%	18,30%	4,70%
2005	29,50%	45,80%	19,40%	5,30%
2006	27,30%	47,30%	19,70%	5,70%
2007	26,40%	48,00%	19,80%	5,80%
2008	23,70%	49,40%	21,00%	5,90%
2009	24,00%	50,00%	20,30%	5,70%
2010	25,20%	48,60%	19,90%	6,30%
2011	23,60%	50,10%	19,80%	6,40%
2012	23,00%	50,80%	19,60%	6,60%

Kaynak: Tuik ve TSB Faaliyet Rapor verilerine istinaden hazırlanmıştır.

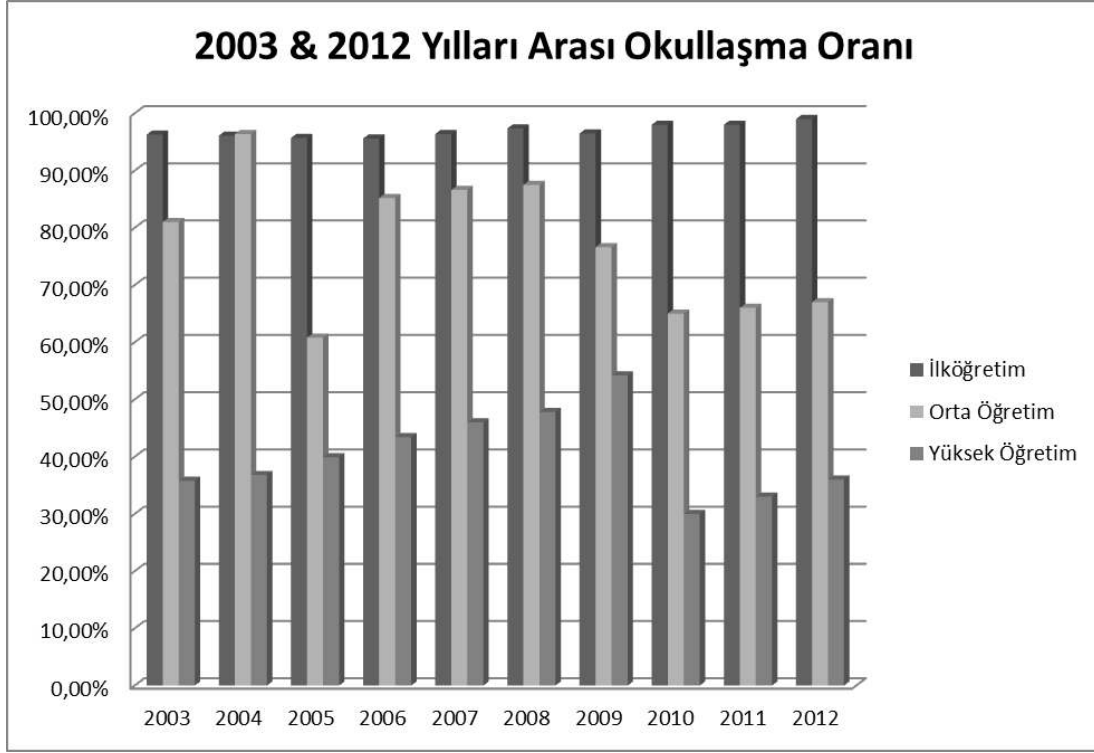
¹²⁶ T.C. Merkez Bankası, Ekonomi Notları, 2001 ve 2008 Krizleri Sonrası İşsizlik Oranı Gelişmeleri, Sayı:2012-23, Ağustos 2012, s. 5,
<http://www.tcmb.gov.tr/research/ekonominotlari/2012/tr/EN1223.pdf>, (27.05.2014)

¹²⁷ T.C. Merkez Bankası, Ekonomi Notları, 2001 ve 2008 Krizleri Sonrası İşsizlik Oranı Gelişmeleri, Sayı:2012-23, Ağustos 2012, s. 7,
<http://www.tcmb.gov.tr/research/ekonominotlari/2012/tr/EN1223.pdf>, (27.05.2014)

İstihdam sektör dağılımları incelenirken sektörel yapı Tarım, Hizmet, Sanayi ve İnşaat Sektörü olmak üzere 4 ana başlık halinde ele alınmıştır. Özellikle ülkemizin coğrafi yapısının elverişliliği nedeni ile Tarım Sektörü Cumhuriyet'in ilanından sonra pozitif ivme kazanmasına ve ülkemizin başlıca üretim alanı olmasına rağmen, 1990'lı yıllardan sonra düşüşe geçmiştir. Bu düşüşün nedeni ise kırsal alanlardan büyük şehirlere göçün artmasıdır. Yapılan istatistiki araştırmalar gösteriyor ki 2003 yılından 2012 yılına gelindiğinde genel istihdam oranlarının artmasına rağmen Tarım sektörü istihdam oranında % 33 oranında bir düşüş yaşanmıştır. Özel Sigorta sektörünü de içine alan Hizmet sektörü ise 2003 yılından 2012 yılına % 7 oranında istihdam payında reel artış göstermiştir. 2012 yılı verilerine göre istihdamın % 50,80 oranında Hizmet Sektörünün elinde olduğu görülmektedir. Diğer sektörlerden yine bu 10 yıllık periyotta Sanayi sektörü istihdam payı % 8 oranında, İnşaat sektörü ise % 40 oranında artış yaşamıştır. Ancak yukarıda açıklanmış olduğu gibi Hizmet Sektörü istihdam oranlarında genel itibari ile istihdam pastasının yarısından fazlasına sahiptir.

Öte yandan ülkemizde ki eğitim istatistikleri de çalışmanın bir diğer unsuru olarak baz alınmıştır.

Şekil 2. 2003 & 2012 Dönemi Eğitim İstatistikleri

Kaynak: Tuik ve TSB Faaliyet Rapor verilerine istinaden hazırlanmıştır.

2012 yılında ilköğretim seviyesinde ki eğitim oranı 2003 yılına oranla % 2,8 artmış olup, ortaöğretim seviyesi için % 13 oranında düşüş, Yükseköğretim de ise yaklaşık % 0,6 oranında artış gerçekleşmiştir. Bu verilere göre İlköğretim seviyesinde yaşanan % 2,8 oranında artışa rağmen, ortaöğretim alanında ki düşüş ve yüksek öğretim eğitim alanında ki cüzi artış eğitim seviyesi gelişiminde arzu edilen reel oranlara erişilemediğinin bir göstergesidir. Özellikle Özel Sağlık Sigortacılığının eğitim seviyesi ile doğru orantılı artış ivmesi gösterdiği öngörüldüğünden çalışmanın bu bölümünde ki istatistikler aslında sigorta sektörü için olumsuzluk teşkil etmektedir.

4.2. Türkiye de Sağlık Harcamaları ve Sağlık Verileri

Özel Sağlık Sigortacılığı sisteminin gelişiminden bahsetmeden evvel Türkiye’de 2003 & 2012 yılları arası Toplam sağlık harcamaları ve toplam sağlık

harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hasılaya oranı üzerinde duracağız. Aşağıda ki tablo ile Türkiye İstatistik Kurumu (Tuik) verileri alınarak hazırlanmış göstergeler verilmiştir.

Tablo 9. Türkiye’de 2003 & 2013 Yılları arası Sağlık Harcamaları İstatistikleri

Sağlık Harcamaları İle İlgili Göstergeler	Toplam sağlık harcaması (Milyon TL)	Toplam sağlık harcamasının, gayri safi yurtiçi hasılaya oranı (%)
2003	24.278,91	5,3
2004	30.020,85	5,4
2005	35.358,91	5,4
2006	44.068,68	5,8
2007	50.904,30	6
2008	57.740,00	6,1
2009	57.910,73	6,1
2010	61.677,60	5,6
2011	68.607,41	5,3
2012	76.357,90	5,4

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Sağlık Harcamaları İstatistikleri kullanılarak hazırlanmıştır.

Tuik verileri kullanılarak hazırlanan Türkiye’de 2003 & 2013 Yılları arası Sağlık Harcamaları İstatistiklerine bakıldığında sağlık harcamalarının gayri safi yurt içi hasılaya oranı 2003 yılında % 5,3 iken, 2012 yılına gelindiğinde %2 oranında bir artış ile % 5,4 olduğu görülmektedir. İstatistiklerin incelenmesi esnasında yalnızca 2006 yılında 2005 yılına göre Sağlık Harcamalar / GSYH’nin % 7 oranında artış, 2010 yılında ise 2009 yılına göre % -8 oranında, 2011 yılında ise 2010 yılına göre % -5 oranında reel anlamda küçülme yaşandığı görülmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun bu verilerine göre son 10 yılda Sağlık Harcamaları yaklaşık olarak üç kat artmış, ancak sağlık harcamalarının GSYH ya oranında ki reel artış % 2 olarak kalmıştır.

Öte yandan 2003 – 2013 yılları arası sağlıkta yatak sayısı, hekim sayısı, yatak başına düşen hasta sayısı ve Hekim başına düşen hasta sayısı gibi verilerinde bu bölümde incelenmesi çalışmanın genel hatlarının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Tablo 10. 2003 – 2013 Yılları Arası Sağlık Verileri

Sağlık Verileri	Yatak Sayısı	Hekim Sayısı	Yatak Başına Düşen Hasta Sayısı	Hekim Başına Düşen Hasta Sayısı
2003	94.150	93.200	283	708
2004	96.950	97.110	376	697
2005	187.788	99.304	378	68
2006	197.170	103.150	372	664
2007	201.600	105.500	366	648
2008	200.633	113.151	368	628
2009	204.000	118.641	348	607
2010	200.239	123.447	345	591
2011	194.504	126.029	380	587
2012	200.072	129.772	400	583

Kaynak : Tuik ve TSB Faaliyet Rapor verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Sigorta Birliği Faaliyet Raporlarının kaynak olarak kullanıldığı yukarıda detaylandırılan Sağlık Verileri incelendiğinde, 2003 yılından 2013 yılına kadar ülkemizde sağlık alanında yatak sayısında % 113 oranında, hekim sayısında % 39 oranında ve yatak başına düşen hasta sayısında % 41 oranında reel artış yaşanmış, öte yandan hekim başına düşen hasta sayısında %18 oranında düşüş yaşanmıştır. Özellikle veriler ile desteklenen hekim başına düşen hasta sayısında yaşanan düşüş, yeterli olmamasına rağmen, hem hekim hem de sağlık hizmeti alan hastalar açısından pozitif değerlendirilebilir.

4.3. Türkiye’de Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve Kişi Başına GSYH

Çalışmanın bu bölümünde son 10 yıllık dönemde Türkiye de Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ivmeleri incelenecek olup, sonra

ki bölümlerde Türkiye de Özel Sağlık Sigortacılığının Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ya oranı değerlendirilirken, aşağıda detaylandırılan bilgiler çalışmaya ışık tutacaktır.

Tablo 11. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, 2003 - 2013

CARİ FİYATLARLA			
Yıllar	Değer	Büyüme hızı	Değer
	000 000 TL	%	000 000 \$
2003	454 781	29,8	304 901
2004	559 033	22,9	390 387
2005	648 932	16,1	481 497
2006	758 391	16,9	526 429
2007	843 178	11,2	648 754
2008	950 534	12,7	742 094
2009	952 559	0,2	616 703
2010	1 098 799	15,4	731 608
2011	1 297 713	18,1	773 980
2012	1 416 798	9,2	786 283
2013	1 561 510	10,2	820 012

Kaynak : Oecd, Mart 2014, <http://www.oecd.org/statistics/Turkey>

Tabloda yer almayan ancak Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) raporundan alınan bilgilere göre 2001 Ekonomik krizi döneminde 240.224.000.000 TL olan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla 2003 yılında 454.781.000.000 TL'ye ulaşarak yaklaşık % 90 oranında bir artış göstermiştir.

Oecd Ocak 2014 dönemi raporundan alınan yukarıda ki tabloda yer alan 10 yıllık GSYH istatistiklerine göre ise ülkemizde 2003 yılından 2013 yılına gelindiğinde Gayri Safi Yurt içi Hasıla da yaklaşık 3,5 kat artış gözlemlenmektedir. Oecd'nin hazırlamış olduğu raporda yer alan istatistiki veriler gösteriyor ki, 2003 – 2013 yılları arasında 2009 yılı hariç yaklaşık % 9 ile % 30 arası artış gözlemlenmiştir.

Öte yandan 2009 yılında GSYH'da 2008 yılına göre % 2 oranında bir artış olduğu ve büyüme hızının yavaşladığı görülmektedir. Ekonomik otoritelerce bu yavaşlamanın ve hatta küçülme olarak nitelendirilebilecek durumun, 2008 Mayıs ayında Amerika Birleşik Devletleri'nde baş gösteren ve 2009 yılı ile beraber hızla tüm dünyaya yayılan Mortgage krizinin etkileri olduğu belirtilmektedir.¹²⁸

¹²⁸ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2009 Ekonomik Rapor, 65. Genel Kurul,

T.C. Kalkınma Bakanlığının hazırladığı 2013 yılı Uluslararası Ekonomik Göstergeler raporuna göre Türkiye Gayri Safi Yurtiçi Hasıla dünya sıralamasında ancak Hindistan, Güney Kore, Kuzey Kore ve Endonezya gibi doğu ülkelerinin ardından 17. sırada yer bulabilmiştir. Bahsi geçen çalışmada yer alan ekonomik göstergelere göre Amerika Birleşik Devletleri'nin % 22,77 lik bir pay ile GSYH dünya toplam tutarının yaklaşık 1/5 oranına sahip olduğu görülmektedir.¹²⁹

Tablo 12. Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, 2003 – 2013

Yıllar	Cari fiyatlarla		
	Büyüme hızı		\$
	TL	%	
2003	6.808,60	28,2	4.564,73
2004	8.269,84	21,5	5.775,04
2005	9.482,45	14,7	7.035,83
2006	10.944,38	15,4	7.596,93
2007	12.018,28	9,8	9.247,04
2008	13.378,01	11,3	10.444,38
2009	13.222,82	-1,2	8.560,69
2010	15.022,82	13,6	10.002,58
2011	17.483,74	16,4	10.427,62
2012	18.846,42	7,8	10.459,22
2013	20.531,33	8,9	10.781,82

Kaynak : Oecd, Mart 2014 Verilerine istinaden hazırlanmıştır

2003 & 2013 dönemleri arası Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla oranlarını içeren yukarıda ki tabloda ise yine küresel krizinin etkisi ile 2009 yılında Kişi Baş GSYH da gerçekleşen % -1,2 oranında reel düşüş yaşandığı ancak diğer yıllarda yaklaşık % 8 ile % 28 oranında büyüme gerçekleştiği saptanmaktadır. Kaynakların incelenmesi neticesinde 2003 yılı ortasından 2013 yılı ortası nüfus artışının yaklaşık % 1,14 olarak karşımıza çıkmasına karşın, Kişi Başına GSYH da yaklaşık % 3 oranında bir artış sağlandığı görülmektedir.

Yukarıda ki veriler dışında yine T.C. Kalkınma Bakanlığı 2013 yılı Uluslararası Ekonomik Göstergeler raporunda Türkiye de Kişi Başına Gayri Safi

¹²⁹ <http://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/ekonomikrapor2009.pdf>, s.3, (25.05.2014)
T.C. Kalkınma Bakanlığı, Uluslararası Ekonomik Göstergeler Raporu, 2013, s. 16,
<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yayinlar/Attachments/567/Uluslararası%20Ekonomik%20Göstergeler-2013.pdf>, (25.05.2014)

Yurtiçi Hasıla dünya sıralamasında gelişmiş ekonomilerin yanı sıra bir çok orta doğu ülkesinin gerisinde 66. sırada yer aldığı gözlemlenmiştir.¹³⁰

¹³⁰ T.C. Kalkınma Bakanlığı, Uluslararası Ekonomik Göstergeler Raporu, 2013, s. 18, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Yaynlar/Attachments/567/Uluslararası%C4%B1%20Ekonomik%20G%C3%B6stergeler-2013.pdf>, Erişim Tarihi: 25.05.2014

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ÖZEL SİGORTACILIK VE ÖZEL SAĞLIK SİGORTACILIĞI PRİM ÜRETİMLERİ, AB VE DÜNYA KARŞILAŞTIRMALI FİNANSAL ANALİZLERİ

1. ÖZEL SİGORTA İSTATİSTİKLERİ

Çalışmanın önceki bölümlerinde özel sigortacılık ve özel sağlık sigortacılığı ile ilgili kavramlar, tanımlar, tarihçeler ve yasal mevzuat üzerinde durulmuş ve sigortacılık teorik anlamda tüm açılardan incelenmiştir. Bu bölümde ise Türkiye’de Özel Sigortacılık ve Özel Sağlık Sigortacılığı branşlarının finansal etkinliklerinin hem birbirleriyle etkileşimi, hem de Avrupa ve Dünya sigorta piyasaları içerisinde ki yerleri resmi istatistikler ile karşılaştırmalı finansal analizleri ortaya konulacaktır.

Çalışmada baz alınan veriler ise, Sektörde faaliyet gösteren Özel Sigorta Şirketleri, Sigorta Sektörü İstihdam rakamları, Özel Sigorta ve Özel Sağlık Sigortaları poliçe adetleri, sigortalı sayıları, prim üretim etkinlikleri, satış kanalı bazında üretim etkinlikleri ve Özel Sigortacılığın Dünya ve Avrupa Birliği Sigorta Piyasaları etkinlikleridir.

1.1. Özel Sigorta Şirketleri, Sigorta Sektörü İstihdam Rakamları

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle Özel Sigorta Hizmeti veren Sigorta Şirketi sayıları, Özel Sigorta Sektörü İstihdam Verileri, Sigorta Branşlarına göre Poliçe adetleri, Prim Üretim Sıralamaları, Satış Kanalı Bazında Prim Üretimleri ve Özel Sağlık Sigortaları Prim Üretimleri ile Diğer Özel Sigorta Branşları arasında karşılaştırmalar üzerinde durulacaktır.

Tablo 13. Türkiye’de Hayat Dışı Branşlarda Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketleri

Sıra	Şirket adı	Sıra	Şirket adı
1	Anadolu	33	Euler Hermes
2	Axa	34	AvivaSA
3	Allianz	35	Koru
4	Ak	36	Demir
5	Mapfre Genel	37	Vakıf Emeklilik
6	Gunes	38	BNP Paribas Cardif
7	Groupama	39	Atradius
8	Yapı Kredi	40	Groupama Emeklilik
9	Eureko	41	Hur
10	Ziraat	42	Cigna Finans Emeklilik ve Hayat
11	Sompo Japan	43	Ziraat Hayat ve Emeklilik
12	Ergo	44	Türk P&I
13	Halk	45	Ing Emeklilik
14	HDI	46	Allianz Yaşam ve Emeklilik
15	Acıbadem Sağlık ve Hayat	47	Turins
16	Zurich	48	Doğa
17	Ray	49	Halk Hayat ve Emeklilik
18	Neova	50	Anadolu Hayat Emeklilik
19	Aig	51	Allianz Hayat ve Emeklilik
20	Ege	52	BNP Paribas Cardif Hayat
21	Aviva	53	Orient
22	Ankara	54	BNP Paribas Cardif Emeklilik
23	Isık	55	Axa Hayat ve Emeklilik
24	Generali	56	Mapfre Genel Yasam
25	Liberty	57	Ergo Emeklilik ve Hayat
26	Dubai Starr	58	Katılım Emeklilik ve Hayat
27	SBN	59	Garanti Emeklilik
28	Metlife Emeklilik ve Hayat	60	Cigna Hayat
29	T.Nippon	61	Aegon Emeklilik ve Hayat
30	Coface	62	Fiba Emeklilik ve Hayat
31	Ace Europe	63	Civ Hayat
32	Demir Hayat		

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği 2014 Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Türkiye’de 2013 yılı sonu itibari ile Hayat Dışı Branşlarda faaliyet gösteren toplam 63 Sigorta Şirketi bulunmaktadır. 2003 yılında 53 olan Hayat Dışı Branşlarda faaliyet gösteren sigorta şirketi adetlerinde 2013 yılına gelindiğinde % 19 oranında artış meydana gelmiştir.

Tablo 14. Türkiye’de Hayat Branşında Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketleri

Sıra	Şirket adı	Sıra	Şirket adı
1	Ziraat Hayat ve Emeklilik	16	Axa Hayat ve Emeklilik
2	Anadolu Hayat Emeklilik	17	Mapfre Genel Yasam
3	Garanti Emeklilik	18	Ergo Emeklilik ve Hayat
4	Allianz Yaşam ve Emeklilik	19	Fiba Emeklilik ve Hayat
5	AvivaSA	20	Demir Hayat
6	Cigna Finans Emeklilik ve Hayat	21	Acıbadem Sağlık ve Hayat
7	Halk Hayat ve Emeklilik	22	Katılım Emeklilik ve Hayat
8	Metlife Emeklilik ve Hayat	23	New Life Yaşam
9	Vakıf Emeklilik	24	Asya Emeklilik
10	BNP Paribas Cardif Emeklilik	25	Civ Hayat
11	Aegon Emeklilik ve Hayat	26	Ak
12	Allianz Hayat ve Emeklilik	27	Rumeli Hayat
13	Groupama Emeklilik	28	Generali
14	Ing Emeklilik	29	Cigna Hayat
15	BNP Paribas Cardif Hayat		

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği 2014 Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Öte yandan yine Türkiye Sigorta Birliği verilerine göre, Hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketi sayısı 2014 verilerine göre 29 adettir. Buna göre 2003 yılından 2013 yılına gelindiğinde Hayat Branşında faaliyet gösteren sigorta şirketi sayılarında bir değişiklik olmamıştır.

Sigorta Sektörünün 2003 – 2013 yılları arası istihdam verileri ile ilgili yapılan araştırmalarda ancak 2008 yılından başlayan resmi istihdam rakamlarına ulaşılabilmektedir. Ulaşılan Sigorta Sektörü İstihdam verileri aşağıda ki tablo ile derlenmiştir.

Tablo 15. 2008 - 2013 yılları Sigorta ve Reasürans Şirketleri İstihdam Rakamları

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam
2008	7.199	8.808	16.007
2009	8.328	10.474	18.802
2010	7.237	8.881	16.118
2011	7.706	9.608	17.314
2012	7.932	9.772	17.704
2013	8.015	10.138	18.153

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği İstihdam Tabloları Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Sigorta Şirketlerinin Merkez ve Bölge müdürlüklerinde kadrolu, sözleşmeli, tam zamanlı ve yarı zamanlı tüm çalışan sayıları yukarıda ki tablo da verilmiştir. Ancak kaynaklarda ne yazık ki aracı kurumlar olan, acente, broker gibi satış kanallarında görev yapan sigorta sektör çalışanları ile ilgili verilere rastlanamamıştır. Önceki bölümde Türkiye’de genel istihdam rakamlarını vermiştik. Yukarıda ki tabloda yer alan Sigorta Sektörü İstihdam verileri ile temel İstihdam verileri karşılaştırıldığında, 2008 dönemi Sigorta sektörü istihdamının toplam istihdam içerisinde ki yeri 10000’de 8 olarak karşımıza çıkmaktadır. 2009 yılında bu oran 10000’de 9, takip eden dönemlerde ise 10000 de 7 ivmesinde artış göstermiştir.

Tabloda ki verilerin cinsiyetlere göre karşılaştırılmasında ise Sigorta sektöründe Kadın çalışanların erkek çalışanlara göre sayısının, baz alınan 6 yıllık dönemde % 22 ile % 26 oranında daha fazla olduğu gözlemlenmiş olup, resmi istatistiklerde sektöre kadın çalışanların hakim olduğu tespit edilmiştir.

1.2. Özel Sigorta Sektörü

Bu bölümde Özel Sigorta Sektörünün gelişimini, sektörde tanzim edilen poliçe adetleri, Sigorta Şirketleri bazında Prim Üretim Sıralamaları, Satış Kanalı Bazında Prim Üretim rakamları gibi istatistikleri karşılaştırarak inceleyeceğiz. Çalışmanın başında evvela tanzim edilen Özel Sigorta Poliçe adetlerinde son yıllarda yaşanan ivme incelenecektir.

1.2.1. Özel Sigorta Branşlarında Tanzim Edilen Poliçe Adetleri

Çalışmanın literatür taraması ve veri analizleri yapılırken Özel Sigorta Branşlarında Tanzim Edilen Poliçe adetlerinin 2003 ve 2004 yılı rakamlarına

ulaşılamadığından ancak 2005 – 2013 yılları arası istatistikleri üzerinden değerlendirme yapılabilmektedir.

Tablo 16. 2005 & 2013 Özel Sigorta Branşları Poliçe Adetleri

Branş	Elementer* Toplam	Sağlık Toplam	Hayat Toplam	Genel Toplam
2005	23.721.726	439.759	3.855.671	28.017.156
2006	27.340.897	450.186	3.678.241	31.469.324
2007	28.014.558	672.847	5.633.132	34.320.537
2008	29.347.069	885.120	2.667.661	32.899.850
2009	30.996.418	759.517	2.205.430	33.961.365
2010	29.716.048	1.031.471	2.996.264	33.743.783
2011	32.572.944	1.888.812	5.230.246	39.692.002
2012	37.229.566	2.643.360	4.147.650	44.020.576
2013	40.318.352	2.806.864	4.625.120	47.750.336
* Her türlü taşınır – taşınmaz malın teminat altına alındığı sigorta branşlarıdır.				

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği Faaliyet Raporları ve Poliçe Adetleri Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Ülkemizde faaliyet gösteren 63 adet sigorta şirketinin 2013 yıl sonu itibari ile toplam 47.750.336 adet sigorta poliçesi tanzim ettiği, tanzim edilen bu poliçelerin %84 oranında elementer sigorta branşlarında, % 6 oranında sağlık sigortaları branşında ve % 10 oranında da Hayat Sigortaları branşlarında tanzim edildiği görülmektedir. Öte yandan 2005 yılından 2013 yılına gelindiğinde poliçe adetlerinde bu 9 yıllık sürede yaklaşık % 59 oranında reel artış meydana geldiği izlenmiştir.

2007 yılı sonrası Amerika Birleşik Devletlerinde başlayarak tüm dünyayı etkisi altına alan küresel finans krizinden, özel sigorta sektörü de etkilenmiş ve poliçe adetleri ve prim üretimleri konularında ivmeleri ters yönde hareket etmiştir. Yine Tablo 16’da yer alan verilerin analizi esnasında 2006 ve 2007 yılında ortalama %

10,5 oranında artış gerçekleşen toplam poliçe adetleri istatistiklerinin, krizin etkilerinin en yoğun hissedildiği 2008 yılına geldiğinde bir önce ki yıla göre % -4 oranında düşüşe geçtiği, 2009 yılında toparlanma yönünde eğilim göstermesine rağmen 2010 yılında bu kez %-1 oranında ivme kaybettiği izlenmektedir.

2008 yılında yaşanan krizden en fazla etkilenen Sigorta branşı %-53 oranında poliçe âdetinde düşüş yaşanan Hayat Sigortaları branşı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2009 yılında hayat sigortaları branşında bu oran % -17 oranında seyretmiştir. Öte yandan yine 2009 yılında bu kez sağlık sigorta poliçe adetlerinde de %-14 oranında bir azalma söz konusu olmuştur. Elementer branşlarda ise aslında krizin son bulduğu kabul edilen 2010 yılında yalnızca % -4 oranında bir düşüş yaşanmıştır.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında Özel Sigorta Sektöründe poliçe sahibi olan kimselerin, canlarını teminat altına alan sigortalardan Kriz dönemlerinde daha kolay vazgeçebildikleri sonucu çıkmaktadır. Zira taşınır – taşınmaz malların teminat altına alındığı elementer sigorta branşlarında kriz dönemlerinde dikkate değer düşüşler yaşanmadığı resmi istatistikler ile Tablo 16’da desteklenmiştir.

1.2.2. Türkiye’de Özel Sigorta Prim Üretimleri

Gelişmiş ülkelerden farklı olarak ülkemizde sigorta bilincinin istenilen düzeye 2000’li yıllara kadar tam anlamıyla ulaşamadığı sektörel istatistiklerle desteklenmektedir. Ne yazık ki insanımızın kadercilik anlayışı da sigorta bilincinin geç oluşmasında etkin rol oynamıştır. Hala sektörel anlamda ulaşılamayan ve sigorta bilinci konusunda bilgilendirilemeyen milyonlarca ülke ferdi bulunmaktadır. Buna rağmen son 10 yıllık periyot içerisinde poliçe adetlerinde yaşanan % 59 oranında artış dışında prim üretimlerinde de bu oranın altında olsa da bir artış yaşanmıştır.

Tablo 17. Türkiye’de 2003 – 2013 Yılları Özel Sigorta Prim Üretimleri

Branşlar	Hayat Dışı	Hayat	Toplam
2003	4.055.573.000	1.032.552.000	5.088.125.000
2004	5.561.847.000	1.223.945.000	6.785.792.000
2005	6.569.613.243	1.240.535.428	7.810.148.671
2006	8.068.170.649	1.385.926.144	9.454.096.793
2007	9.597.468.685	1.412.198.649	11.009.667.334
2008	10.203.673.199	1.576.208.875	11.779.882.074
2009	10.474.365.771	1.807.022.698	12.281.388.469
2010	11.948.144.242	2.181.089.906	14.129.234.148
2011	14.479.407.092	2.685.674.091	17.165.081.182
2012	17.115.823.232	2.710.826.393	19.826.649.625
2013	20.834.288.077	3.395.327.657	24.229.615.734

Kaynak: TSB Faaliyet Raporları Verileri ve TSB Prim Üretim verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Türkiye Sigorta Birliğinin 2003 – 2013 yılları arası faaliyet raporları ve Prim üretim verileri kullanılarak hazırlanan “Türkiye’de 2003 – 2013 yılları Özel Sigorta Prim Üretimleri” tablosunda son 10 yıllık dönemde Özel Sigorta Sektörünün rakamsal etkinlik analizi ortaya konmuştur. Yapılan analizde Hayat Dışı Sigorta Branşlarında 2003 yılından 2013 yılına gelindiğinde % 19 oranında, Hayat Sigortaları Branşında % 30 oranında artış gözlemlenmiştir. Tüm Sigorta Branşlarında ise artış oranı 2003 yılından 2013 yılına gelindiğinde % 26 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu istatistik göstergelerin yanı sıra, 2008 küresel finans krizinin tüm dünya ve Türkiye piyasalarına etkisi, Özel Sigorta sektöründe de kendisini göstermiştir. Türkiye Sigorta Birliğinin resmi istatistik verilerinden temin edilen istatistikler gösteriyor ki, Küresel Krizin etkisi ile özel sigorta prim üretimlerinde

2003 – 2007 yılları arası bir önceki yıla göre minimum %13 ile maksimum % 25 arası artış gerçekleşirken, 2008 yılına gelindiğinde artış oranı % 7, 2009 yılında ise % 4 olarak gerçekleşmiştir.

Yapılan istatistiki analizler sonucu üretim rakamlarında gerçekleşen artışın, ülke nüfusunda eğitim seviyesinde seyreden artış ve teknolojik gelişmelerin kazandığı pozitif ivme ışığında, sigorta bilincinin de bu gelişmelere paralel oranda arttığı söylenebilir. Ancak gelişmiş ülkeler ve Avrupa Birliği üye ülkelerinde sigorta bilincine henüz ulaşamadığı da yadsınamaz bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde Dünya ve Avrupa Birliği Özel Sigortacılık istatistiki verileri ile bu görüş desteklenecektir.

1.2.3. Satış Kanalları ve Satış Kanalı Bazında Prim Üretimleri

Ülkemizde 2003 – 2013 yılları arası branş bazında üretilen primler ile ilgili istatistikler bir önceki bölümde Hayat Dışı – Hayat ve Toplam Prim Üretimi istatistikleri ile açıklanmıştır. Toplam prim üretimlerinin incelenmesinin yanı sıra prim üretimlerinin satış kanalları bazında ayrı ayrı incelenmesi çalışmanın anlaşılabilirliğine katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle satış kanalları ile ilgili genel tanımlar üzerinde durulacak, daha sonra satış kanallarının üretilen toplam primler içindeki payları incelenecektir.

Özel Sigorta Sektöründe satış kanalları Merkez, Acente, Banka ve Broker olmak üzere dört alanda incelenmektedir. Satış Kanalları ile ilgili tanımlar aşağıda verilmiştir.

Merkez: Özel Sigorta Şirketleri Genel Müdürlüğü veya Bölge Müdürlüklerinde, kadrolu veya sözleşmeli olarak çalışan kurumsal ve/veya bireysel satış ekipleri tarafından yapılan satışlar Merkez üretimleri olarak ele alınmaktadır.

Acente: Belirli bir bölge veya yerde sigorta şirketi adına sigorta sözleşmelerine aracılık eden firmalardır. Bu firmalar bir ve/veya birden fazla sigorta şirketi ile anlaşma sağlayarak, bağlı olduğu sigorta şirketleri adına sigorta

sözleşmelerinin hazırlık evresinden başlayarak, poliçe tanzimi ve poliçe tanzimi sonrası tazminat ödenmesine yardımcı olan satış kanallarıdır.¹³¹

Bankalar: Sigorta Poliçelerine aracılık etmek isteyen bankalar Genel Merkezlerinde sigorta işlemleri konusunda yetkili bir personel belirlemek ve bu personeli Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)’ne bildirmek ve sigorta hizmeti veren tüm şubelerinde sigorta teknik personeli niteliğinde en az bir personel çalıştırmak zorundadırlar.¹³²

Broker: Acentelerden farklı olarak, sigorta şirketleri namına değil, sigorta veya reasürans sözleşmesi yaptırmak isteyenleri temsil eden satış kanallarıdır. Aracılık faaliyetleri esnasında sigorta sözleşmesi yaptırmak isteyenler için sigorta şirketlerine bağlı olmaksızın ve tarafsız bir şekilde, sigorta teminatı almak isteyen gerçek ve/veya tüzel kişilerin haklarını gözeterek, sözleşmelerinin hazırlık evresinden başlayarak, gereken durumlarda sözleşmelerin uygulanmasına ve tazminat tahsili konusunda yardımcı olan satış kanallarıdır.¹³³

Yukarıda ki tanımlardan anlaşılacağı üzere özel sigorta poliçeleri talepleri konusunda, teminat almak isteyen kişi ve/veya kurumların birden fazla satış kanalı üzerinden sigorta poliçesi edinmeleri mümkündür. Özellikle sigorta acenteliği işlevi taşıyan Bankalar, Sigorta Şirketi Genel Müdürlüğü – Bölge Müdürlüğü, Acente ya da Brokerlerin bulunmadığı illerde sigorta sektörü için önemli destek sağlamaktadır.

Satış Kanalları ile ilgili tanımların ardından ülkemizde satış kanalı bazında prim üretimlerinin dağılımı konusunda yapılan istatistiki çalışma aşağıda ki tablo ile çalışmaya ışık tutacaktır. Çalışmamızda baz alınan 2003 - 2013 dönemine ait istatistikler taranmış, ancak 2003 -2005 yılı satış kanalı prim üretimi verilerine ulaşılamamıştır.

¹³¹ Sigortacılık Eğitim Merkezi, Sigortacılık Kanunu, <http://www.segem.org.tr/sgrKanunu.asp>, (29/05/2014)

¹³² T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Sigorta Denetleme Kurulu, Sigorta Acenteleri ve Acentelik Faaliyeti Denetim Rehberi, Aralık 2013, s.7

¹³³ Sigortacılık Eğitim Merkezi, Sigortacılık Kanunu, <http://www.segem.org.tr/sgrKanunu.asp>, (29/05/2014)

Tablo 18. 2006 – 2013 Satış Kanalı Bazında Prim Üretimleri

Dönem	Satış Kanalı Bazında Prim Üretimleri				
	Merkez	Acente	Banka	Broker	Toplam
2006	1.083.467.213	6.216.233.086	1.430.087.133	724.309.361	9.454.096.793
2007	1.155.131.177	7.187.854.829	1.721.055.541	945.625.787	11.009.667.334
2008	998.152.728	7.650.445.964	2.048.952.459	1.082.330.923	11.779.882.074
2009	1.177.170.313	7.657.072.524	2.272.699.908	1.174.445.724	12.281.388.469
2010	1.222.423.106	8.497.201.188	3.105.954.347	1.303.655.507	14.129.234.148
2011	1.381.905.291	10.138.138.914	3.985.786.044	1.659.250.933	17.165.081.182
2012	1.338.565.935	11.943.292.256	4.504.097.011	2.040.694.423	19.826.649.626
2013	1.566.471.686	14.496.136.046	5.670.226.977	2.496.781.024	24.229.615.733

Kaynak: TSB Resmi İstatistikleri Satış Kanalı Bazında Prim rakamlarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

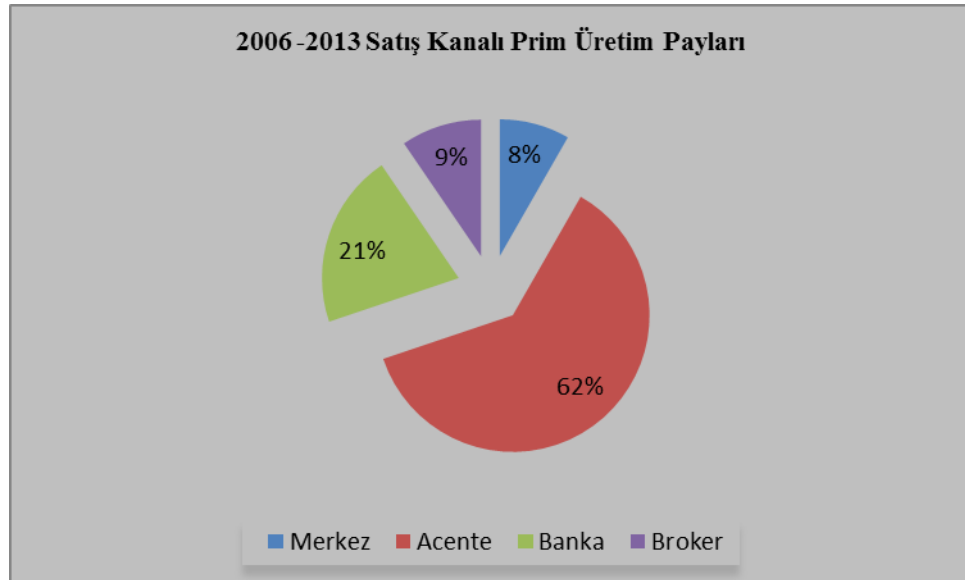
Türkiye Sigorta Birliği Resmi istatistikleri verilerine göre Satış Kanalı Bazında Prim Üretim Rakamları incelendiğinde, Merkez prim üretimlerinin 2006 – 2013 yılları arasında ortalama % 5, Acente prim üretimlerinin ortalama % 11, Banka üretimlerinin % 18, Broker Prim Üretimlerinin ise ortalama % 16 oranında ivme kazandığı görülmektedir. Sigorta Şirketi Merkez prim üretimlerinin, diğer satış kanalı üretimlerine oranla 2008 küresel krizinden en fazla etkilenen satış kanalı olduğu bu dönemde Merkez Primlerinde yaşanan % 16 oranında düşüş ile ortaya konmuştur.

2008 küresel krizi döneminde, Acente prim üretim oranı 2007 yılının bir önceki yıla oranla % 14 oranında ki artışına göre, %8 oranında düşüş ile yalnızca %6 oranında kalmıştır. Banka üretimleri 2007 artış oranlarına göre %1’lik düşüş ile %16 oranında artış seyri yakalamış, Brokerler ise 2007 artış oranlarına göre %10 oranında düşüş ile yalnızca % 13 prim üretimi artış seyri ile dönemi kapatmıştır. 2009 yılında 2008 yılına göre Merkez prim üretimleri % 15 oranında artış sağlamış ve bir önceki yılın negatif ivmesinde ciddi bir iyileşme sağlamıştır. 2009 yılında Acente prim

üretimi oranlarında bir önceki yıla göre yaklaşık % 1 oranında, Banka üretimlerinde %10 oranında ve Broker prim üretimlerinde ise 2008 yılına göre % 8 oranında artış gerçekleşmiştir.

Özetle Resmi İstatistiklere göre, 2008 yılı Küresel Finans Krizinin sektörün satış kanallarından en fazla Sigorta Şirketi Merkez üretimlerini etkilemiştir. Daha sonra ise bir önceki yıl artış oranları üzerinden % 10 Broker, % 8 Acente ve % 1 Banka satış kanalı üretimlerini etkilemiş, ancak bu satış kanallarında yine de bir önceki yıl üretim rakamlarına göre artış ivmesi seyretmiştir.

Şekil 3. 2006 – 2013 Dönemi Satış Kanalı Üretim Payları

Kaynak: TSB Resmi İstatistikleri Satış Kanalı Bazında Prim rakamlarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

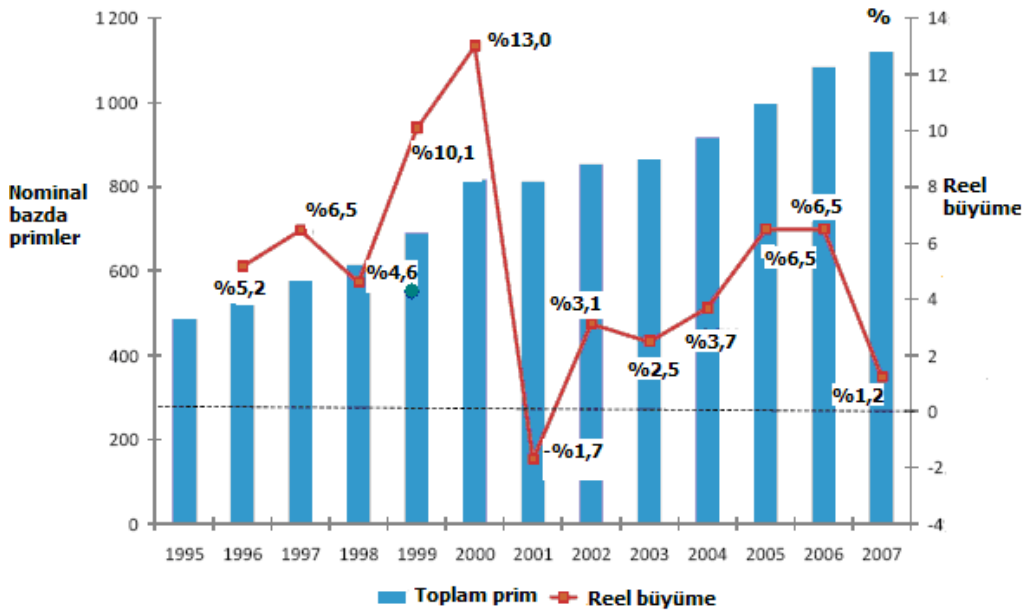
Şekil 3’de 2006 -2013 yılları arasında satış kanalı prim üretimlerinin satış kanalı bazında payları verilmiştir. Hazırlanan bu grafiğe göre, 2006 – 2013 yılları Sigorta Sektörü Prim Üretimlerinde pastanın en büyük payını % 62’lik prim üretim oranı ile Acenteler almıştır. Acenteleri takiben ikinci sırada Bankalar %21’lik prim üretimi ile, üçüncü sırada Brokerler, %9’luk prim üretimi ile ve Sigorta Şirketi Merkezleri %8’lik prim üretimi ile karşımıza çıkmaktadır.

2. ÖZEL SİGORTACILIK AVRUPA VE DÜNYA PRİM ETKİNLİKLERİ

2.1. Avrupa Sigorta Piyasaları

Avrupa Sigorta ve Reasürans Federasyonu (CEA) verileri incelendiğinde tüm özel sigorta branşları için 2002 yılından 2007 yılına kadar toplamda % 41 oranında artış gösterdiği görülmektedir. Bahsi geçen süreç için Avrupa'daki üretilen sigorta primlerinin hacminin tüm dünya prim üretim hacminden çok daha hızlı büyüdüğü söylenebilir. 2007 yıl CEA resmi verilerine göre ABD'nin dünya sigorta piyasasında pazar payının küçüldüğü, Asya Bölgesi Pazar payının istikrarlı performans sergilediği görülmektedir.¹³⁴

Şekil 4. Avrupa'daki Toplam Primler 1995 – 2007 (Milyar Euro)

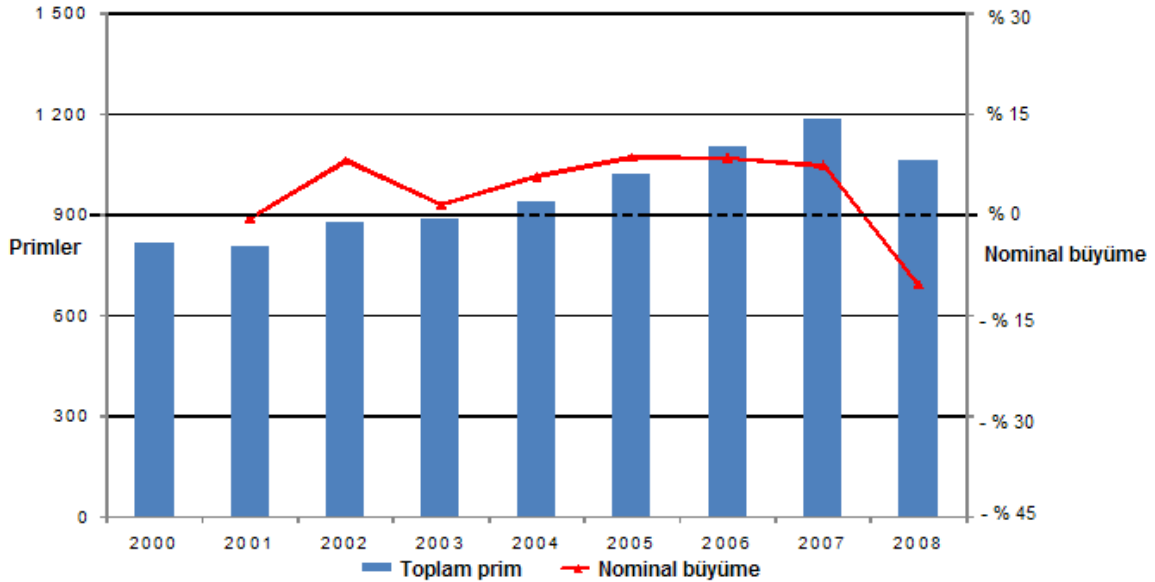
Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2007 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, Erişim Tarihi: 08.08.2014

2008 yılına gelindiğinde ise yine CEA verilerine göre, Avrupa sigorta piyasasında 2006 ve 2007 yıllarına göre prim üretimlerinde % 7 artış olmasına karşın, 2008 yılında prim hacminde nominal olarak % 6 oranında azalış olduğu

¹³⁴ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2007 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, Erişim Tarihi: 08.08.2014

görülmektedir. 2008 yılında ki bu nominal azalmanın, Avrupa bölgesinde prim üretiminin % 60'ın üzerinde ki kısmını sahip olan Hayat sigortası branşından kaynaklandığı söylenebilir.¹³⁵

Şekil 5. Avrupa'da Toplam Primler 2000–2008 (Milyar Euro)

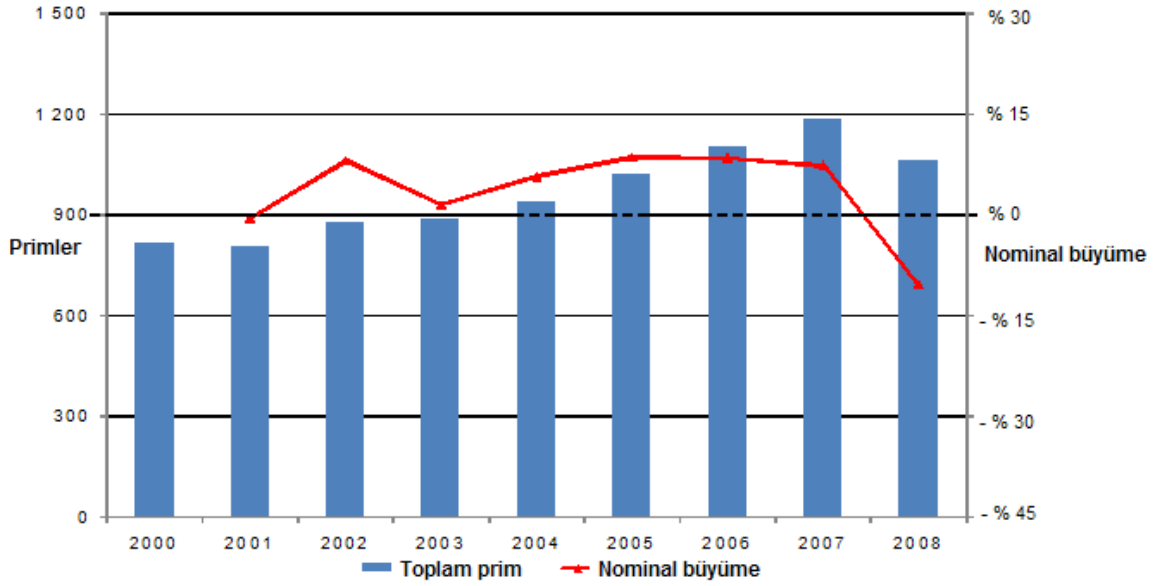
Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2008 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, Erişim Tarihi: 08.08.2014

2009 yılı Avrupa Sigorta Sektörü prim üretimleri incelendiğinde, 2008 yılında başgösteren küresel finans krizinin etkilerinin devam etmesine rağmen, özellikle Avrupa bölgesinde prim üretimlerinin %60'ının üzerinde bir pay'a sahip olan Hayat Sigortaları nedeni ile %2,9 oranında artış gösterdiği, böylelikle 2009 yılında küresel krizin Avrupa'da 2008 yılına göre etkilerinin daha az olduğu görülmektedir.¹³⁶

¹³⁵ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2008 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, (08.08.2014)

¹³⁶ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2009 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, (08.08.2014)

Şekil 6. Avrupa'daki Toplam Primler 2001–2009 (Milyar Euro)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2009 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, Erişim Tarihi: 08.08.2014

2008 yılı küresel krizinin devam eden etkilerinin, 2010 yılı prim üretim hacmi incelendiğinde Avrupa Sigorta Piyasasında gerçekleşen %2,5 oranında artış ile azaldığı görülmektedir. Öte yandan 2008 yılında önceki yıllara göre % 6 nominal azalış gerçekleştiği görülen Avrupa Sigorta Sektörünün, 2010 yılında kaydettiği prim üretim artışı ile ciddi bir gelişme gösterdiği söylenebilir.¹³⁷

Tablo 19. Avrupa'daki Toplam Büyüme 2008-2010

Toplam Primler Milyar Euro				Nominal Büyüme (Cari döviz Kuru)		Nominal Büyüme (Sabit döviz Kuru)	
	2008	2009	2010	2008/09 %	2009/10 %	2008/09 %	2009/10 %
Hayat	642	648	676	-1,0	4,3	4,6	2,5
Hayat Dışı	418	411	428	-1,6	4,1	0,6	2,7
Toplam	1060	1060	1104	0,0	4,2	3,0	2,5

¹³⁷ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2010 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.2, (08.08.2014)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2010 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.1, Erişim Tarihi: 08.08.2014

Avrupa Sigorta Sektörü'nün 2011 yılında ekonomik darboğaza girdiği CEA verileri ile desteklenmektedir. 2010 yılında büyüme seyri göstersen Avrupa Sigorta piyasası, 2011 yılında prim üretimi toplamda %3,2 oranında azalmış olduğu görülmektedir. Avrupa Sigorta Piyasasında ki bu azalışın nedeni ise, Avrupa Sigorta piyasasının prim üretiminin % 60 oranında payına sahip olan Hayat Sigortası prim üretimlerinin %6,9'luk gerilemesinden kaynaklandığı yine istatistik veriler ile desteklenmektedir.¹³⁸

Tablo 20. Avrupa Toplam Prim Üretimleri 2009 - 2011

Toplam Primler Milyar Euro				Nominal Büyüme (Cari döviz Kuru) %		Nominal Büyüme (Sabit döviz Kuru) %	
	2009	2010	2011	2009/10	2010/11	2009/10	2010/11
Hayat	648	677	633	4,4	-6,5	2,6	-6,9
Hayat Dışı	413	427	439	3,4	2,9	2,0	2,7
Toplam	1061	1104	1072	4,0	-2,8	2,4	-3,2

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2011 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.1, Erişim Tarihi: 08.08.2014

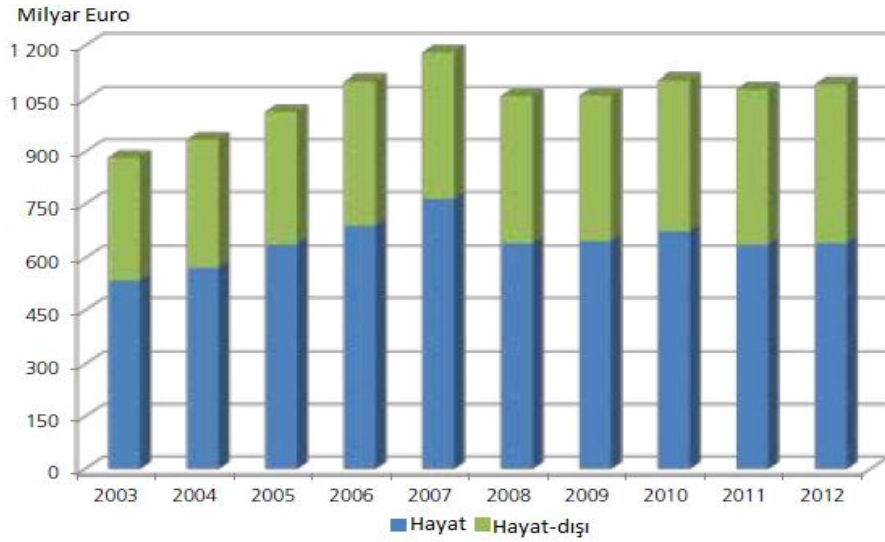
CEA'nın 2012 yılı Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası raporlarına göre, Avrupa Sigorta Piyasalarında faaliyet gösteren sigortacılar, finansal piyasalarda yaşanan gelişmelere rağmen 2012 yılında faaliyetlerini güçlüklerle dolu bir ekonomik ortamda sürdürdüğü belirtilmektedir. CEA bu ekonomik sıkıntıların, hane halklarında sigortaya katılım için ayrılan kısıtlı bütçe ve düşük faiz oranlarından kaynaklandığını yapılan araştırmalar ile ortaya koymuştur. Resmi istatistikler Avrupa Sigorta Piyasasının 2012 yılında sigorta prim gelirleri % 0,3 oranında azalmış ve 1,093 Milyar Euro'ya gerilemiştir.¹³⁹

¹³⁸ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2011 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.1, (08.08.2014)

¹³⁹ Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2012 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.1, (08.08.2014)

Avrupa'daki Toplam Prim Üretimlerinin 2003 – 2012 yılları arasında gösterdiği etkinlik, Şekil 7'de detaylı olarak verilmiştir.

Şekil 7. Avrupa Toplam Sigorta Prim Üretimi 2003 – 2012

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası, AB Sigorta Sektörü İle İlgili Raporlar, 2012 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, s.1, Erişim Tarihi: 08.08.2014

Avrupa Birliği Sigorta Sektöründen İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda, Polonya ve Macaristan ile Türkiye Kişi Başına prim oranlarında ki artış ivmeleri sektörün Avrupa'da ki durumu ile Türkiye de ki gelişim ivmesini ortaya koyacaktır.

Tablo 21. Avrupa Birliği – Türkiye Kişi Başına Prim Tutarları

Ülkeler	Kişi başı prim (\$)									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
İngiltere	4484	4.755	6.422	6.858	5923	4.563	4.497	4.535	4.350	4561
Fransa	3218	3.462	4.075	4.131	4194	4.269	4.187	4.041	3.544	3736
Almanya	2285	2.318	2.419	2.919	2906	2.904	2.904	2.967	2.805	2977
Hollanda	3712	3.653	5.611	6.850	6966	6.555	5.845	6.647	5.985	6012
Polonya	193	245	313	643	643	430	465,5	500	494	469
Macaristan	287	333	374	501	500	399	399,7	397	332	354
AB 27	2327	2.459	2.721	3.061	2958	2.772	2.631	2.757	2.533	-
Türkiye	64	78	92	126	121	109	121,6	136	146	166

Kaynak: TSB Faaliyet Raporları Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Tablo 24’de derlenen 2003 – 2013 aralığına ait Avrupa ülkeleri ve Türkiye kişi başı prim üretimleri incelendiğinde, 2004 yılından 2005 yılına çalışmada hedef alınan ülkelere Hollanda dışında tüm ülkelerde, %1 ile % 27 oranında kişi başı primde artış seyrettiği ancak Hollanda’da % 2 oranında bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Öte yandan 2006 yılında Sağlık Sisteminin özelleştirilmesi ile Hollanda’da kişi başı prim artış oranı %54’e ulaşmış olup, aynı zamanda bu özelleştirme neticesinde 2006 yılında Avrupa Hayat-Dışı prim büyüklüğü de artış seyri göstermiştir.

2.2. Dünya Sigorta Piyasaları, Dünya Sigorta Penetrasyonu ve Kişi Başına Prim

Swiss Re’nin her yıl yayınladığı “sigma” Dünya Sigorta raporlarının içerdiği resmi istatistikler incelendiğinde, 2003 yılında 2.940.671 Milyon USD olan Dünya Sigorta toplam prim üretimlerinin, 2013 yılına gelindiğinde yaklaşık %58 oranında artarak 4.640.941 Milyon USD’lik bir prim üretim hacmine ulaştığı görülmektedir.¹⁴⁰

Dünya Sigorta Piyasası 2003 – 2013 üretim etkinliklerinin rakamsal verileri derlendiğinde, 2003 ve 2004 yıllarında dünya prim üretimi bölgesel lideri olarak Amerika Sigorta Piyasası karşımıza çıkarken, 2005 yılından itibaren 2011 yılına dek dünya sigorta piyasası prim üretimi pastasında en büyük payın Avrupa Sigorta piyasası olduğu görülmektedir. 2012 yılında ise Dünya Sigorta prim üretimlerinde, Amerika Sigorta Prim üretimleri önceki 7 yılda kaybettiği ivmeyi tam anlamıyla yakalayamasa da, %0,02 oranında Avrupa Sigorta Prim üretimlerinin önüne geçmiştir. Ancak bu durum 2013 yılında yine Avrupa Sigorta piyasaları lehine değişmiş ve Avrupa Prim üretimleri Amerika Prim üretimlerinin yaklaşık olarak %0,04 oranında önüne geçmiş ve dünya sigorta prim üretimlerinde Avrupa bölgesi 2013 yılında da 2005 – 2011 yılları arasında olduğu gibi dünya sigorta piyasasının lideri haline gelmiştir.¹⁴¹ Tablo 21’de 2003 – 2013 dönemleri Dünya Bölgesel Prim Üretim rakamları verilerinde bu durum net bir şekilde ortaya konmuştur.

¹⁴⁰ Swiss Re, Sigma World Insurance in 2003 & 2013 Reports

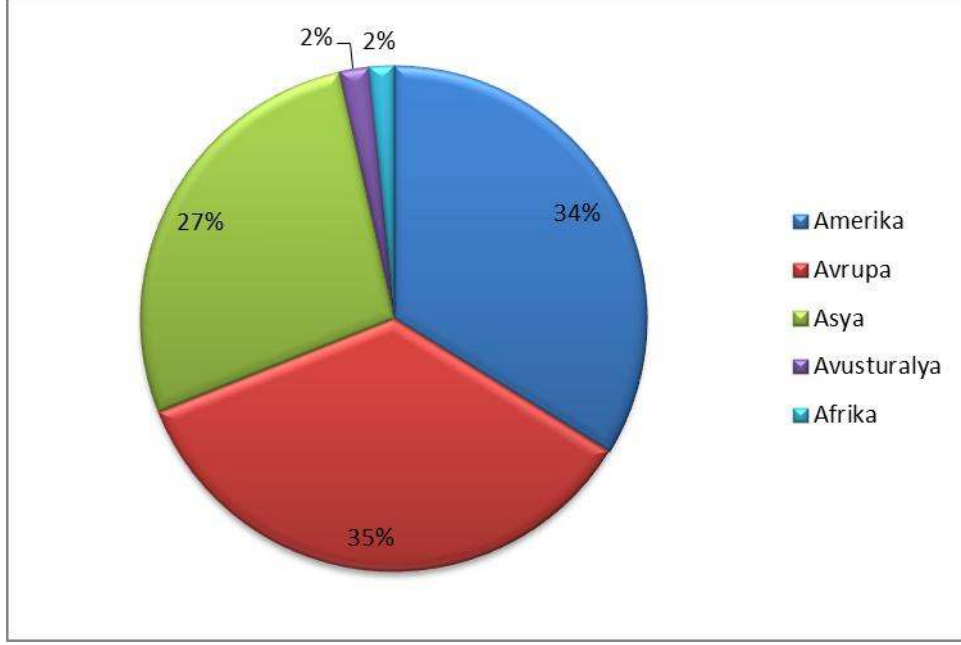
¹⁴¹ Swiss Re, Sigma World Insurance in 2003 & 2013 Reports

Tablo 22. Dünya Bölgesel Toplam Prim Üretimleri 2003 – 2013

Dünya Bölgesel Prim Üretimi (Milyon \$)						
	Amerika	Avrupa	Asya	Avusturalya	Afrika	Dünya
2003	1.156.512	1.022.158	685.753	45.280	30.968	2.940.670
2004	1.227.714	1.201.608	736.446	55.208	36.461	3.257.436
2005	1.246.515	1.332.319	765.238	55.865	42.353	3.442.290
2006	1.325.606	1.509.995	789.250	58.249	49.816	3.732.808
2007	1.420.534	1.764.047	844.929	68.889	53.810	4.152.210
2008	1.450.749	1.753.200	933.358	77.716	54.713	4.269.737
2009	1.449.885	1.702.984	933.716	78.533	52.998	4.218.115
2010	1.359.081	1.617.597	1.008.132	67.346	49.502	4.101.658
2011	1.480.164	1.650.866	1.298.139	89.086	68.080	4.595.123
2012	1.562.153	1.535.176	1.346.223	97.071	71.891	4.612.514
2013	1.568.399	1.631.699	1.278.780	89.638	72.425	4.640.941

Kaynak: Swiss Re, Sigma World Insurance in 2003 & 2013 Rapor verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 8. Dünya Toplam Prim Üretimleri Bölgesel Dağılım 2013

Kaynak: Swiss Re, Sigma World Insurance in 2013 Rapor verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

2013 yılı itibari ile Dünya Prim Üretimleri bölgesel payları ise Şekil 8’de verilmiş olup, 2013 yılı itibari ile dünya prim üretimi paylarında zirvenin sahibinin %35’lik oran ile Avrupa bölgesi olduğu görülmektedir. Amerika Sigorta Piyasası ise Avrupa bölgesinden yaklaşık % 1 oranında fark ile % 34 pay sahibi olarak ikinci sırada, Asya Sigorta Piyasası ise % 27’lik pay ile üçüncü sırada yer almaktadır. Dünya prim üretimlerinde en küçük pay ise % 1,56’lık pay ile Afrika Sigorta Piyasasıdır.

Bu bölümde Dünya Bölgesel Sigorta verilerinin GSYH’ya oranı ve nüfus sayılarına göre kişi başı prim oranı bilgileri üzerinde duracağız.

Tablo 23. 2003 – 2013 Yılları Dünya Bölgesel Sigorta Verileri

2003 Dünya Sigorta Verileri					
	Prim Üretimi (Milyon \$)	2002 Yılına Göre Reel Prim Artışı (%)	Dünyadaki Payı (%)	Primlerin GSYH'ya Oranı (%)	Kişi Başı Prim (\$)
Amerika	1.156.512	2,7	39,33	8,52	1349
Avrupa	1.022.158	1,1	34,76	7,98	1251
Asya	685.753	2,6	23,32	7,51	183
Avusturalya	45.280	1,9	1,54	7,7	1449
Afrika	30.968	10,1	1,05	4,09	36
Dünya	2.940.670	2	100	8,06	469
2013 Dünya Sigorta Verileri					
	Prim Üretimi (Milyon \$)	2012 Yılına Göre Reel Prim Artışı (%)	Dünyadaki Payı (%)	Primlerin GSYH'ya Oranı (%)	Kişi Başı Prim (\$)
Amerika	1.568.399	-0,08	33,79	6,42	1627,4
Avrupa	1.631.699	2,2	35,16	6,82	1833,5
Asya	1.278.780	2,4	27,55	5,37	303,3
Avusturalya	89.638	7,1	1,93	5,19	2428,9
Afrika	72.425	10,2	1,56	3,5	66,3
Dünya	4.640.941	1,4	100,00	6,28	651,7

Kaynak: Swiss Re 2003 – 2013 Sigma Raporu Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Swiss Re Sigma Dünya Sigorta Raporlarının 2003 – 2013 dönemlerine ait resmi istatistik verileri derlenerek hazırlanan Tablo 22’de 2003’den 2013 yılına Dünya Bölgesel Prim üretimlerinin % 58’lik artış oranına rağmen sigorta penetrasyonunda %1,78 oranında bir gerileme olmuş ve primlerin dünya genelinde GSYH’ya oranı %8,06 oranından, % 6,28 oranına gerilemiştir.

Yapılan istatistiki analizler sonucu Dünya Sigorta Sektörünün 2003 yılından 2008 yılına kadar pozitif ivme kazandığı ancak, 2008 küresel finans krizinin etkisi ile 2009 yılında % 1,01 ve 2010 yılında %1,03 oranında küçüldüğü resmi istatistikler ile desteklenmektedir. 2011 yılına gelindiğinde ise yeniden artış ivmesi kazanan sigorta sektörü % 10,74 oranında büyümüş, ancak 2012 yılında % 0,38 ve 2013 yılında %0,61 büyüme ile sektör gelişimi yavaşlamıştır.

Bölgesel bazda hazırlanan Tablo 22’de 2003 yılından 2013 yılına değişen diğer bir husus da Dünya Sigorta Pazarının 2003 yılı sektör prim üretim payında % 39 oranla en büyük dilime sahip olan Amerika Kıtası, 2013 yılında %33,79 oranında pay ile ikinci sıraya gerilemiştir. Bu sırada Avrupa Bölgesi 2003 yılında % 34,76 oranı ile dünya sigorta sıralamasında ikinci olurken, 2013 yılına gelindiğinde %35,16 oranında pay ile Dünya Sigortacılık işlem hacminin 1/3’üne sahip olmuştur.

Tablo 24. Dünya Sigorta Sektörü Genel Verileri

Yıllar	Prim Üretimi (Milyon \$)	Önce ki Yıla Göre Reel Prim Artışı (%)	Primlerin GSYH'ya Oranı (%)	Kişi Başı Prim (\$)
2003	2.940.670	2	8,06	469
2004	3.257.436	2,8	7,94	502
2005	3.442.290	3	7,49	514
2006	3.732.808	5,4	7,72	564
2007	4.152.210	4,6	7,64	621,4
2008	4.269.737	-2	7,07	634
2009	4.218.115	-3,7	6,95	625
2010	4.101.658	-0,3	7,01	600
2011	4.595.123	-0,8	6,6	661
2012	4.612.514	2,4	6,5	656
2013	4.640.941	1,4	6,28	651,7

Kaynak: Swiss Re 2003 – 2013 Sigma Raporu Verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Öte yandan Dünya Prim üretimi hacminin büyümesi, sektörün Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya oranında etkili olamamıştır. Zira prim üretimlerinin yanı sıra yıllar bazında dünya nüfusu artmış, diğer yandan da 2008 küresel Finans Krizi sonrası Dünya Prim üretimlerinin GSYH'ya oranında ki artış önceki yıl oranlarına kıyasla ivme kaybetmiştir. Yine finans krizinin etkisi ile dünya da kişi başı prim tutarlarında 2009 ve 2010 yıllarında gerileme yaşanmıştır. 2011 itibari ile kişi başı prim üretimlerinde yeniden artış oklarını gösteren sektör, 2012 yılında % 0,76 ve 2013 yılında % 0,66 oranında gerileme yaşamıştır.

3. ÖZEL SAĞLIK SİGORTALARI ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

Özel Sağlık Sigortalarının Üretim istatistiklerinin değerlendirileceği bu bölümde öncelikle Avrupa ve Dünya Özel Sağlık sigortacılığı piyasaları incelenecek, daha sonra Türkiye'de Özel Sağlık Sigortacılığı Sektörünün gelişimi, sektörde tanzim edilen sağlık poliçe adetleri, Sağlık Sigortalı Sayıları, Sigorta Şirketleri bazında Prim Üretim Sıralamaları, Satış Kanalı Bazında Prim Üretim rakamları gibi istatistikleri karşılaştırılarak incelenecektir. Dünya ve Avrupa Birliği Özel Sağlık Sigortası istatistikleri ile Türkiye Özel Sağlık Sigortası üretim istatistiklerinin karşılaştırmalı finansal analizleri yapılacaktır.

3.1. Avrupa Özel Sağlık Sigortalarının Finansal Durumu

Çalışmanın bu bölümünde Avrupa'da Özel Sağlık Sigorta piyasaları Tablo 25'de belirtilen Insurance Europe üyesi 32 ülkenin piyasa hareketliliğini içerecek şekilde değerlendirilecektir. Özel Sigortacılık Avrupa ve Dünya Prim Etkinlikleri başlığı altında önceki bölümde incelenen piyasa etkinliği, prim üretimleri ve sigorta penetrasyonu bu bölümde sağlık sigortacılığı branşı için hazırlanan çalışmalara ile ortaya konulacaktır.

Özellikle 2003 – 2013 dönemleri arası sağlık sigorta piyasasının durumu, sağlık sistemi 2006 yılında özelleştirilen Hollanda ve 2006 yılına kadar sağlık sigortalarında Avrupa lideri olan Almanya gibi ülkeler incelenecek olup, popülasyonu ve Gayri Safi Yurt içi Hasılası dünya sıralamalarında en üst seviye de olan Lihtenştayn verileri araştırmaya dahil edilmeyecektir.

Insurance Europe üyesi olan Türkiye sağlık sigortası piyasalarının durumuna çalışmanın bu bölümünde değinilecek ancak, bir sonra ki bölümde Türkiye’de Özel Sağlık Sigortalarının Finansal durumu daha detaylı olarak ortaya konulacaktır.

Tablo 25. Insurance Europe (Avrupa Sigorta Birliği) Üye Ülkeleri

Üye Ülkeler			
Avusturya	Estonya	İzlanda	Polonya
Belçika	İspanya	İtalya	Portekiz
Bulgaristan	Finlandiya	Lihtenştayn	Romanya
İsviçre	Fransa	Lüksemburg	İsveç
Kıbrıs	Yunanistan	Litvanya	Slovenya
Çek Cumhuriyeti	Hırvatistan	Malta	Slovakya
Almanya	Macaristan	Hollanda	Türkiye
Danimarka	İrlanda	Norveç	Birleşik Krallık

Kaynak: Insurance Europe, 2013 Health Insurance raporu verilerine istinaden hazırlanmıştır.

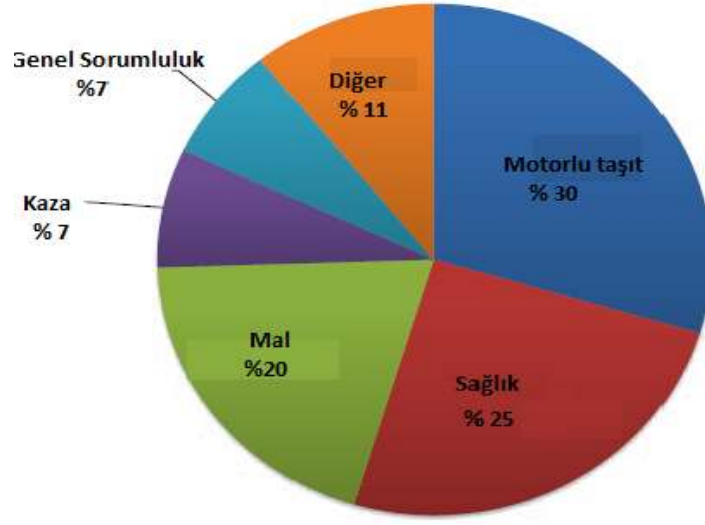
Avrupa Sigorta Piyasalarının % 60’ından fazlasını Hayat Sigortaları oluşturmakta, kalan %40’lık kısmının yarısının ise Sağlık Sigortacılığı prim üretimlerinden kaynaklandığı, Insurance Europe 2007 & 2012 yılları arasında hazırlamış olduğu Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası raporlarında istatistiklerle ortaya konulmuştur.¹⁴²

Öte yandan Hayat-Dışı branşlar içerisinde yer alan Sağlık Sigortaları Avrupa Sigorta piyasasının özellikle 2006 yılından sonra yaklaşık dörtte birini oluşturmasına rağmen bu durumun Hollanda Sağlık sisteminin özelleştirilmesinin etkisi olduğu resmi rapor ve istatistiklerle ortaya konulmuştur.¹⁴³

Şekil 9. Avrupa’da Hayat-dışı Primlerin Dağılımı 2012

¹⁴² Insurance Europe, 2012 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, S.11, (15.08.2014)

¹⁴³ Insurance Europe, 2011 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, S.12, (15.08.2014)

Kaynak: Insurance Europe, 2012 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, S.11, Erişim Tarihi: 15.08.2014

Avrupa Sağlık Sigorta Piyasasında 2003 yılında 53.672 Milyon Euro olan prim üretimleri, 2013 yılına gelindiğinde 2,1 katına ulaşmış ve 112.831 Milyon Euro'luk üretim hacmine ulaşmıştır. 2003 yılında Avrupa'da Sağlık Sigorta piyasasında ki üretim yoğunluğunun % 46'lık payına sahip olan Almanya 24.741 Milyon Euro'luk prim üretim hacmine sahipken, en yakın takipçisi Hollanda % 12,4 prim payı ile 6.632 Milyon Euro'luk prim üretimi sağlamıştır.

2006 yılında Hollanda Sosyal Güvenlik sisteminin özelleştirilmesi ile birlikte ise Avrupa Sağlık Sigorta piyasalarında dengeler değişmiş, 2006 yılına dek sektörün liderliğine sahip olan Almanya, Hollanda'da gerçekleşen özelleştirmenin etkisi ile liderliği Hollanda'ya bırakmıştır.

2003 Yılında Avrupa Sağlık Sigorta piyasasının %80'inden fazlasını oluşturan ilk beş ülke ise Almanya (%46), Hollanda (%12), Fransa (%10), Birleşik Krallık (%8) ve İsviçre (%7) sıralaması ile karşımıza çıkmaktadır. Tablo 26 ve Tablo 27'de Insurance Europe üye ülkelerinin yıllar bazında sağlık prim üretimleri detayları verilmiştir.

Tablo 26. Insurance Europe Üye Ülkeleri 2003 – 2007 Sağlık Sigortası Prim Üretimleri (Milyon Euro)

	Ülkeler	2003	2004	2005	2006	2007
AT	Avusturya	1.300	1.344	1.398	1.437	1.483
BE	Belçika	711	773	856	936	1.035
BG	Bulgaristan	0	0	1	0	0
CH	İsviçre	3.662	4.017	4.016	4.020	3.846
CY	Kıbrıs	25	31	39	44	62
CZ	Çek Cumhuriyeti	13	19	26	31	44
DE	Almanya	24.741	26.413	27.348	28.483	29.461
DK	Danimarka	17	26	44	50	67
EE	Estonya	3	4	4	4	5
ES	İspanya	3.588	4.016	4.381	4.812	5.267
FI	Finlandiya	85	93	112	122	137
FR	Fransa	5.600	6.451	7.103	7.569	8.314
GR	Yunanistan	32	5	5	5	7
HR	Hırvatistan	14	17	25	31	34
HU	Macaristan	32	35	40	23	25
IT	İtalya	1.509	1.577	1.716	1.828	2.050
LU	Lüksemburg	-	21	25	28	31
LV	Litvanya	24	27	35	45	61
MT	Malta	15	15	16	18	19
NL	Hollanda	6.632	7.667	7.750	31.463	31.964
NO	Norveç	7	8	13	14	19
PL	Polonya	33	32	39	43	53
PT	Portekiz	315	346	372	408	440
RO	Romanya	2	3	4	9	8
SI	Slovenya	297	289	286	337	368
TR	Türkiye	302	366	460	543	682
UK	Birleşik Krallık	4.714	4.962	5.359	5.822	6.219
Insurance Europe		53.672	58.557	61.474	88.126	91.704

Kaynak: Insurance Europe, 2013 Final,

http://www.insuranceeurope.eu/uploads/Modules/Publications/tables_annex_eif-report.xls

Tablo 27. Insurance Europe Üye Ülkeleri 2008 – 2012 Sağlık Sigortası Prim Üretimleri (Milyon Euro)

	Ülkeler	2008	2009	2010	2011	2012
AT	Avusturya	1.535	1.591	1.638	1.697	1.754
BE	Belçika	1.118	1.199	1.259	1.317	1.355
BG	Bulgaristan	0	0	0	0	-
CH	İsviçre	5.472	5.685	6.420	7.501	7.855
CY	Kıbrıs	73	84	88	97	103
CZ	Çek Cumhuriyeti	64	67	105	124	118
DE	Almanya	30.331	31.468	33.270	34.667	35.628
DK	Danimarka	91	116	130	153	161
EE	Estonya	6	9	7	7	8
ES	İspanya	5.656	6.041	6.334	6.439	6.772
FI	Finlandiya	161	176	197	218	236
FR	Fransa	8.503	9.058	9.587	9.500	9.970
GR	Yunanistan	9	11	18	19	19
HR	Hırvatistan	39	37	36	34	32
HU	Macaristan	33	17	29	23	30
IT	İtalya	2.159	2.194	2.167	2.172	2.138
LU	Lüksemburg	40	45	49	39	54
LV	Litvanya	77	56	36	22	26
MT	Malta	5	6	6	6	-
NL	Hollanda	34.862	36.531	39.387	40.465	39.924
NO	Norveç	20	26	36	57	93
PL	Polonya	84	64	86	106	123
PT	Portekiz	483	500	532	541	553
RO	Romanya	8	6	5	7	9
SE	İsveç	1.778	582	645	688	-1.202
SI	Slovenya	390	415	410	429	468
TR	Türkiye	696	654	854	855	963
UK	Birleşik Krallık	4.982	4.549	4.682	4.959	5.643
Insurance Europe		98.675	101.186	108.012	112.142	112.831

Kaynak: Insurance Europe, 2013 Final,

http://www.insuranceeurope.eu/uploads/Modules/Publications/tables_annex_eif-report.xls

Yine 2003 yılında Avrupa Sağlık Sigorta piyasasının %98’lik payına Insurance Europe üyesi 10 ülke sahip olmuştur.

2012 yılı Avrupa Sağlık Sigortası Piyasası prim üretim verileri incelendiğinde ilk sıralarda 39.924 Milyon Euro prim ile Hollanda, 35.628 Milyon Euro'luk prim üretimi ile ise Almanya olmuştur. İlk iki sırada ki bu ülkelerin Avrupa Sağlık Sigortası Piyasasının %67'lik payına sahip oldukları görülmektedir. Bu ülkeleri Fransa % 9, İsviçre %7, İspanya %6 ile takip etmektedir. Sonuç olarak Avrupa Sağlık Sigortası Piyasalarında, 2003 yılından 2012 yılına piyasa da pay sahibi ilk beş ülkenin sıralama ve pay oranları değişmiştir. Ancak en büyük değişiklik, Sosyal Güvenlik Sistemine bağlı Sağlık Hizmetlerinin 2006 yılında özelleştirilmesi sonucu Hollanda'nın 2003 yılında %12'lik pay ile ikinci sırada iken, 2006 sonrası Avrupa Sağlık Sigortası prim üretimlerinde ortalama %35 bandında üretimi sağlayarak Avrupa Sağlık Sigortası Piyasasının lideri konumuna gelmesidir. Yine Avrupa Sağlık Sigorta Sektörünün 2003 yılından 2012 yılına kadar göstermiş olduğu büyük gelişimde Hollanda Sağlık Sisteminin özelleştirilmesinin payı çok büyüktür.

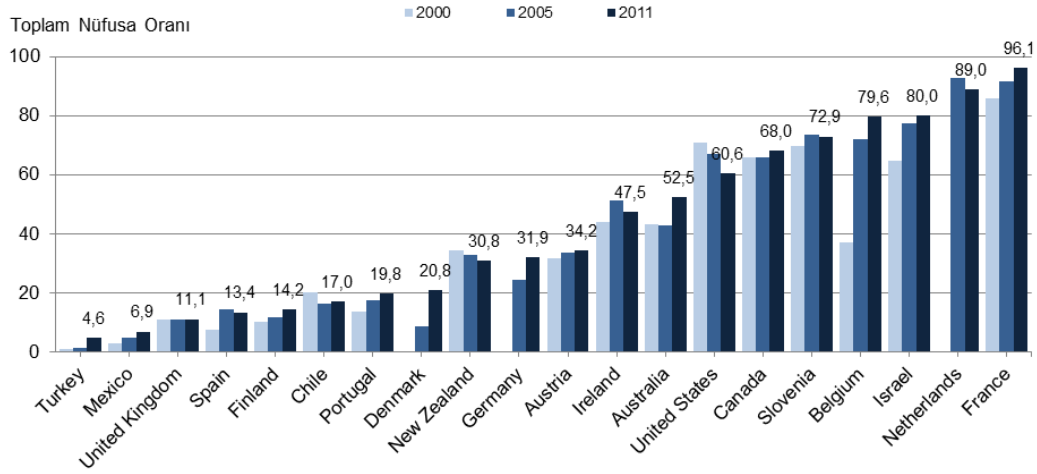
Öte yandan Avrupa Sağlık Sigorta Piyasasının 2012 yılı verileri incelendiğinde Avrupa'da kişi başına Özel Sağlık Sigorta Priminin ortalama 190 € olduğu gözlemlenmektedir.¹⁴⁴

3.2. Dünya Özel Sağlık Sigorta Uygulamaları

Avrupa Özel Sağlık Sigorta piyasalarının finansal durumu ve prim üretimlerinde kazanılan ivme konularına bir önce ki bölümde detaylı olarak değinilmiştir. Bu bölümde ise Dünya Özel Sağlık Sigortası piyasaları üzerinde durulacaktır. Yapılan literatür çalışmalarında Dünya özel sağlık sigortası prim üretimleri ile ilgili resmi istatistik verilere rastlanamadığından, OECD tarafından hazırlanan Özel Sağlık Sigortalarının 2000-2011 yılları arasında toplam nüfusa oranı üzerinde durulacaktır.

¹⁴⁴ Insurance Europe, 2012 Yılında Rakamlarla Avrupa Sigorta Piyasası, S.4, Erişim Tarihi: 15.08.2014

Şekil 10. Özel Sağlık Sigortaları Gelişimi 2000 - 2011

Kaynak: OECD Health Statistics 2013, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.

Oecd'nin her yıl hazırladığı Sağlık İstatistikleri raporunun 2013 yayınından elde edilen Şekil 10'da Dünya'da Özel Sağlık Sigortalarının Gelişimi 2000 – 2005 - 2011 yılları bazında ülkelerde toplam nüfusa oranı üzerinden verilmiştir.

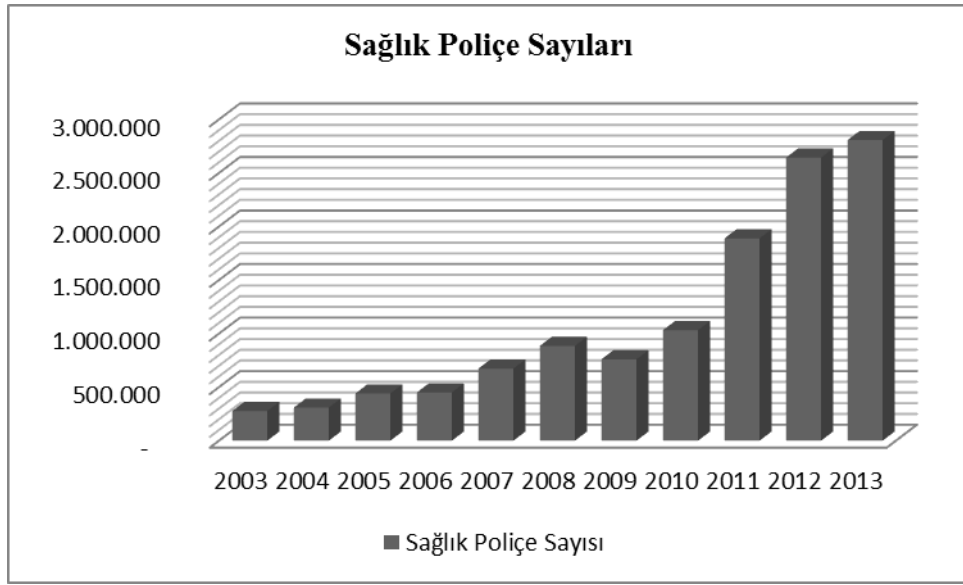
İstatistiklere göre Fransa'da özel sağlık sigortalarının toplam nüfusun %96,1'ini kapsadığı, Amerika Birleşik Devletlerinde toplam nüfusun %60,6'sının, Danimarka'da %20,8'inin, İspanya'da % 13,4'ünün, Meksika'da ise toplam nüfusun % 6,9'nun özel sağlık sigortası bulunduğu görülmektedir. Şekil 10'da son sırada yer alan Türkiye ile ilgili istatistikler bir sonra ki bölümde, Türkiye'de Özel Sağlık Sigortalarının Finansal Durumu başlığı altında detaylı olarak incelenecektir.

3.3. Türkiye'de Özel Sağlık Sigortalarının Finansal Durumu

Çalışmanın literatür taramaları, istatistik veri derlenmesi ve önce ki bölümlerde bu verilerin analiz ve yorumlanması esnasında ülkemizde Sigortalılık bilincinin eksikliğine defaten atıfta bulunmuştuk. Çalışmamızın bu bölümünde yapılan rakamsal analizler bu tezi destekler nitelikte sonuç vermiştir. Zira ülkemizde yaygın olan kadercilik anlayışı ve Sosyal Güvenlik Sistemlerinin varlığı, kişi başı milli gelirin gelişmiş ülkelerin değil, Avrupa Birliğinin en küçük ülkelerinin dahi milli gelirinin altında kalan ülkemiz insanının Sağlık Sigortalarını lüks tüketim olarak

gördüğü özellikle kriz dönemlerinde ortaya çıkmaktadır. Sağlık Sigortası sahibi olan bireylerin kriz dönemlerinde, Elementer Branş olarak adlandırılan, taşınır-taşınmaz mallar için yapılan sigortalarından kolay kolay vazgeçmediği, ancak Sağlık ve Hayat Sigortası gibi bireyin sağlığı veya hayatını ilgilendiren sigorta branşlarından bu dönemlerde kolaylıkla vazgeçebildiği yapılan araştırmalarla desteklenmektedir. Bu tezi 2003 & 2013 yılları arası sağlık poliçe adeti ve sağlık sigortalı adetlerinin incelendiği aşağıda ki çalışmalar destekleyecektir.

Şekil 11. 2003 – 2013 Dönemi Sağlık Poliçe Adetleri

Kaynak: TSB Faaliyet Raporu ve TSB Resmi İstatistikleri Poliçe Adetleri verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Ülkemizde Sağlık Sigortaları konusunda son yıllarda olumlu gelişmeler yaşandığı gözlemlenmektedir. Özellikle 2008 Küresel Finans Krizinin etkilerinin azaldığı 2010 yılı sonrası istatistiki veriler, sağlık sigortalarında hızlı gelişmeler yaşandığını göstermektedir.

Şekil 9’da Türkiye Sigorta Birliği’nin her yıl yayınladığı Faaliyet Raporu ve yine TSB’nin Resmi İstatistikler yayınlarında yer alan Poliçe Adetleri verileri derlenmiş ve 2003 – 2013 yılları arası Özel Sağlık Sigortası Poliçe Adetleri istatistik şeması oluşturulmuştur. Bu çalışmaya göre 2003 yılında 276.800 olan sağlık

sigortası poliçe adeti, 2013 yılına gelindiğinde yaklaşık %90 oranında bir artış sağlayarak, 2.806.864 adete ulaşmıştır.

2003 yılından 2008 yılına kadar kesilen poliçe sayılarında ortalama olarak % 27 oranında artış olduğu söylenebilir. 2008 Küresel Finans Krizinin Sigorta Sektörünün özellikle Hayat ve Sağlık branşlarında etkili olduğundan bahsetmiştik. Şekil 4’de derlenen resmi veriler de bu tezimizi destekleyen nitelikte izlenmiştir. 2008 yılı Küresel Finans Krizinin Sağlık Sigortalarında ki etkisi 2009 yılı itibari ile netleşmiştir ve Sağlık branşında 2008 yılında kesilen poliçe adetlerine göre, 2009 yılında tanzim edilen poliçe adetlerinde %14 oranında düşüş yaşandığı gözlemlenmiştir. Ancak 2010 – 2012 yılları arasında sağlık sigortaları yeniden atağa geçmiş ve 3 yıllık bu zaman zarfında ortalama % 53 oranında bir artış sağlayarak, küresel krizin etkilerini sektörden yok etmiştir diyebiliriz. Öte yandan 2013 yılına gelindiğinde poliçe adetlerinde önce ki üç yılın hızlı artış grafiğinin yavaşladığı ve kesilen poliçe adetlerinin bir önce ki yıla göre yalnızca %6 oranında arttığı görülmektedir.

Özel Sağlık Sigortaları Kurumsal ve Bireysel Sağlık Sigortaları olmak üzere iki alt kol’a ayrılmaktadır. Ancak resmi istatistiklerde Bireysel – Kurumsal Sağlık Sigortası ayrımı bulunmadığından poliçe adetlerinin sigortalı sayıları ile karıştırılmaması gerekmektedir. Kurumsal Sağlık Sigortalarında tek bir poliçe de zaman zaman on binlerce sigortalı teminat altına alınabildiğinden, poliçe sayıları yalnızca kesilen poliçe adetlerinin analizi amacı ile paylaşılmıştır.

Tablo 28. 2003 – 2013 Yılları Arası Sağlık Sigortalı Sayıları

Yıllar	Sağlık Sigortalı Sayısı	Toplam Nüfus	Sigortalı Sayısının Toplam Nüfusa Oranı
2003	704.545	70.231.020	1%
2004	785.915	71.151.010	1%
2005	1.119.811	72.064.990	2%
2006	1.483.693	71.104.620	2%
2007	1.787.799	70.137.760	3%
2008	2.213.660	71.051.680	3%
2009	1.847.972	72.039.210	3%
2010	2.040.929	73.142.150	3%
2011	3.419.010	74.223.630	5%
2012	4.131.116	75.175.820	5%
2013	4.304.800	76.667.864	6%

Kaynak: TSB Faaliyet Raporu ve TSB Resmi İstatistikleri Poliçe Adetleri verileri ile TÜİK Nüfus Sayım rakamlarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Sağlık Sigortalıları yıllık teminat içerdiğinden sigortalı sayıları yıllık değişim göstermektedir. Zira her yıl mevcut poliçelerin devam edebilmesi için yenileme yapılması gerekmektedir. Yukarıda ki tabloda 2003 – 2013 yılları arası Sağlık Sigortalı Sayıları verileri analiz edilmiş ve 2003 yılında 704.545 adet olan sigortalı sayısı 2013 yılında % 84 oranında artış göstererek 4.304.800 adete ulaşmıştır. 2003 yılından 2008 yılına kadar sigortalı sayılarında yaşanan artışa karşın, küresel kriz nedeni ile 2009 yılında sigortalı sayılarında 2008 yılına göre %17 oranında bir düşüş yaşandığı gözlemlenmiştir. Ancak 2010 – 2013 yılları aralığında yine artış ivmesi kazanılmış ve her yıl ortalama % 26 oranında sigortalı sayısında artış yaşandığı söylenebilir.

Öte yandan Özel Sağlık Sigortalısı olanların toplam nüfusa oranında da yıllar itibari ile pozitif hareketlenme gerçekleşmiştir. 2003 yılında Özel Sağlık Sigortalı sayısı, toplam nüfusun % 1’lik kesimini oluştururken, 2013 yılına gelindiğinde bu oran % 5,61 olmuştur. Sigortalı Sayılarının nüfusa oranı yalnızca küresel krizin etkileri dolayısı ile bir önceki yıla göre 0,06 puan düşerek %2,57 oranına ulaşmış, takip eden yıllarda ise hızla artmıştır.

3.3.1. Özel Sağlık Sigortaları Prim Etkinlikleri

Çalışmanın temel amacı olan Özel Sağlık Sigortaları gelişiminin değerlendirilmesi esnasında Özel Sağlık Sigortaları Prim Üretimleri, Prim Artış ivmeleri, Sigorta Şirketleri Bazında Prim Üretim rakamları ve Pazar Payları, resmi istatistikler doğrultusunda bu bölümde incelenecek olup, Sağlık Sigortalarının ülkemizde ki gelişimi konusunda değerlendirmeler paylaşılacaktır.

Öncelikle Özel Sağlık Sigortaları Prim Üretimleri, üretilen sağlık primlerinin özel sigorta sektörü prim üretimlerine oranları aşağıda ki tablo ile aktarılacaktır.

Tablo 29. 2003 – 2013 Sağlık Prim Üretimleri – Toplam Prim Üretimi İçerisinde Sağlık Primi Payı

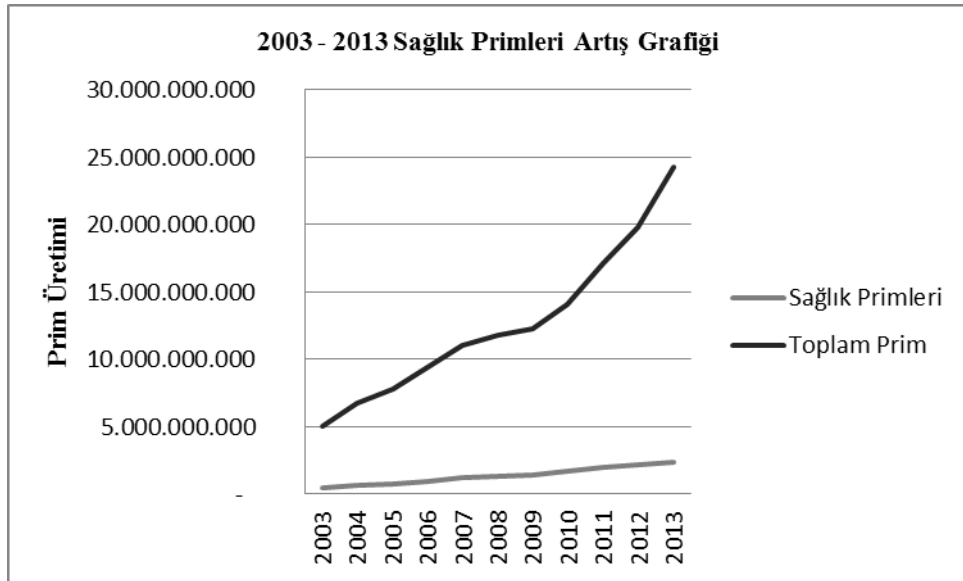
Yıl	Sağlık Primleri	Bir Önceki Yıla Göre Artış	Toplam Prim	Toplam Prim İçerisinde Sağlık Primi Payı
2003	517.595.000	-	5.088.125.000	10%
2004	682.014.000	24%	6.785.792.000	10%
2005	798.538.595	15%	7.810.148.671	10%
2006	971.688.494	18%	9.454.096.793	10%
2007	1.203.723.686	19%	11.009.667.334	11%
2008	1.305.007.060	8%	11.779.882.074	11%
2009	1.390.157.525	6%	12.281.388.469	11%
2010	1.675.377.354	17%	14.129.234.148	12%
2011	1.962.821.974	15%	17.165.081.182	11%
2012	2.169.817.633	10%	19.826.649.625	11%
2013	2.398.077.778	10%	24.229.615.734	10%

Kaynak: TSB Faaliyet Raporları ve TSB Prim Üretimi verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Sağlık Sigortaları Branşında 2003 yılında 517.595.000 TL olan prim üretimi, 2013 yılı itibari ile %22 oranında artarak 2.398.077.778 TL tutarına ulaşmıştır. 2004 yılında prim üretiminde % 24 oranında artış ivmesi gösteren sağlık sigortaları branşında, 2009 yılına dek yıllık ortalama % 15 oranında artış sağlandığı görülmektedir.

2003 yılından bu yana hızlı artış ivmesi kazanan sağlık branşı, 2008 Küresel Finans Krizi döneminde poliçe adeti bazında %14, Sigortalı sayısı bazında %17 düşüş ivmesi seyretmesine rağmen 2009 yılı sağlık prim üretimleri bir önceki yıla göre %6 oranında artış sağlamayı başarmıştır. 2010 yılı itibari ile yükseliş seyri devam eden Sağlık Branşında, 2012-2013 yıllarında artış oranları %10'luk bir seyirle durağan seyretmektedir.

Şekil 12. 2003 – 2013 Yılları Sağlık Primleri Artışı

Kaynak: TSB Faaliyet Raporları ve TSB Prim Üretimi Verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Şekil 5’de Sağlık Sigortaları Prim üretimleri ile Toplam prim üretimlerinin 2003 – 2013 yılları arası gösterdiği etkinliğin grafiği yer almaktadır. Toplam Primler içerisinde yıllar bazında ortalama % 11 oranında pay sahibi olan Sağlık Sigorta prim Üretimlerinin, diğer Elementer Sigorta Branşlarına kıyasla göre küçük bir orana sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 30. Sigorta Sektörü Prim Üretim Etkinliğinin GSYH'ye oranı

Yıllar	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	Sağlık Primleri	Toplam Prim	Sağlık Primleri GSYH'ye Oranı	Toplam Primler GSYH'ye Oranı
2003	454.780.000.000	517.595.000	5.088.125.000	0,11%	1,12%
2004	559.033.000.000	682.014.000	6.785.792.000	0,12%	1,21%
2005	648.931.000.000	798.538.595	7.810.148.671	0,12%	1,20%
2006	758.390.000.000	971.688.494	9.454.096.793	0,13%	1,25%
2007	843.178.000.000	1.203.723.686	11.009.667.334	0,14%	1,31%
2008	950.534.000.000	1.305.007.060	11.779.882.074	0,14%	1,24%
2009	952.558.000.000	1.390.157.525	12.281.388.469	0,15%	1,29%
2010	1.098.799.000.000	1.675.377.354	14.129.234.148	0,15%	1,29%
2011	1.297.713.000.000	1.962.821.974	17.165.081.182	0,15%	1,32%
2012	1.416.798.000.000	2.169.817.633	19.826.649.625	0,15%	1,40%
2013	1.561.510.000.000	2.398.077.778	24.229.615.734	0,15%	1,55%

Kaynak: OECD Mart 2014 GSYH verileri ile TSB Resmi İstatistikleri verilerine istinaden hazırlanmıştır

Sigorta Sektörü Prim Üretim Etkinliğinin GSYH'ye oranı başlıklı tablo ile Türk Sigortacılık Sektörünün 2003 – 2013 yılları arasında ki hem tüm branşlar hem de sağlık Sigorta branşı etkinliği ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla verileri ile karşılaştırılmış ve ülkemizde sigorta sektörünün ekonomiye katkıları ortaya konulmuştur.

Sağlık Sigortaları Prim üretimlerinin yıllar itibarı ile analizi ve tüm sigorta branşları içerisinde ki payını inceledikten sonra, Sigorta Şirketleri Bazında Sağlık Sigortaları Prim üretim verileri incelenecektir. Ancak T.C. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü, Türkiye Sigorta Birliği ve T. Milli Reasürans verilerinin tümü taranmış, buna rağmen 2003 – 2004 yılı sigorta şirketi bazında sağlık prim üretim rakamlarına ulaşamamıştır. Bu nedenle çalışmanın bu bölümünde 2005 yılından 2013 yılına Sağlık Sigortaları Branşında Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketlerinin prim üretimi etkinlikleri ve Sağlık Sigorta Prim üretimlerinde Toplam Prim üretimi içerisinde ki payı ortaya konulacaktır.

Tablo 31. Sigorta Şirketi Bazında Toplam Prim Üretim Etkinlikleri 2005 – 2013

ŞİRKETLER	Toplam	DİĞER ŞİRKETLER	Toplam
	Alınan Prim		Alınan Prim
Yapı Kredi	3.038.338.325	Sompo Japan	25.867.397
Allianz	2.441.797.479	Ankara	14.572.684
Acıbadem Sağlık ve Hayat	1.228.466.656	HDI	7.531.299
Mapfre Genel	927.585.880	Dubai Group	2.667.376
Anadolu	1.442.820.077	Generali	1.203.409
Ak Sigorta	1.037.502.902	T.Nippon	21.417
Groupama	703.812.688	Mapfre Genel Yasam	368.212.981
Axa	496.023.298	Magdeburger	5.281
Gunes	478.130.030	Metlife Emeklilik ve Hayat	62.459.430
Ergo	394.823.230	New Life Yaşam	1.352.772
İLK 10 ŞİRKET	12.189.300.566	Axa Hayat ve Emeklilik	38.326.576
Eureko	293.951.670	Vakıf Emeklilik	-
Demir Hayat	318.102.381	Liberty	2.059.140
Ziraat	122.926.374	Cigna Hayat	60.483
Zurich	148.440.121	American Life Hayat	54.894.729
Halk	34.189.704	Ergo Emeklilik ve Hayat	16.095
Neova	7.976.948	Aviva	294
Isık	17.751.928	-	-
SBN	25.018.360	-	-
Aig	4.800.503	-	-
Ray	18.245.740	-	-
İLK 20 ŞİRKET	13.180.704.294	SEKTÖR TOPLAMI	13.875.212.989

Kaynak: TSB Resmi İstatistikler Sağlık Analizleri Verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır

2003 yılından 2013 yılına gelindiğinde Sağlık Sigortaları prim üretimlerinin 2003 yılına göre % 22 oranında artış gösterdiğinden, önceki bölümlerde söz etmiştik. 2003 – 2004 yılları sigorta şirketi prim üretim etkinlik verilerine resmi kaynaklardan ulaşılamadığından, yukarıda ki tablo ile 2005 – 2013 yılları arası primlerin sigorta şirketi bazında etkinlikleri ortaya konmuş ve sağlık sigortaları piyasasında prim pastasının pay durumu analiz edilmiştir.

2005 yılından bu yana Sağlık Sigortaları Branşında prim üretim etkinliği anlamında toplam 3.038.338.325 TL'lik üretim rakamı ile %21,49 paya sahip Yapı Kredi Sigorta A.Ş. Sağlık Sigorta Branşı Lideri Konumundadır. Listenin devamında %17,60 prim üretimi payı ile Allianz Sigorta A.Ş. ikinci, %10,40 oran ile Anadolu Sigorta A.Ş. üçüncü, %8,85 oran ile Acıbadem Sigorta A.Ş. dördüncü ve %7,48 prim üretim payı ile Ak Sigorta A.Ş. beşinci sırada yer almıştır. Ancak

2005 yılında Sağlık Branşı Prim Üretimi sigorta şirketi dağılımlarında Allianz Sigorta A.Ş. %21,73 oranla birinci, Yapı Kredi Sigorta A.Ş. ise %21,52'lik çok düşük bir fark ile ikinci olmuştur. 2005 yılından sonra ise sektörün sağlık branşı lider şirketi Yapı Kredi Sigorta A.Ş. ve ikinci şirketi Allianz Sigorta A.Ş. olmuş ve bu iki şirketin Pazar payı sıralaması değişmemiştir. 2013 prim üretim rakamlarının sigorta şirketleri bazında dağılımı incelendiğinde ise ilk iki sırada yine sırasıyla, % 22,81 pay ile Yapı Kredi Sigorta birinci, %14,85 oran ile Allianz Sigorta A.Ş. ikinci sırada yer almıştır. 2011 yılına kadar sektör sıralamasında üçüncü olan Anadolu Sigorta A.Ş. ise 2012 yılı itibari sıralamasını, Acıbadem Sigorta A.Ş. ve Mapfre Genel Sigorta A.Ş.'ye kaptırmış ve beşinci sıraya gerilemiştir. Acıbadem Sigorta A.Ş. 2012 -2013 dönemlerinde sırasıyla % 10,61 ve %12,55 lik Pazar payı ile üçüncülüğe yerleşmiş, Mapfre Genel Sigorta A.Ş. ise üretim rakamlarında 2012 yılında %10, 2013 yılında ise %11,19 pay ile dördüncü sırada yer bulmuştur.

Öte yandan Sağlık Branşında Faaliyet Gösteren ilk on şirketin, 2013 yılı itibari ile Toplam Sağlık Prim Hacminin %91 lik oranına, ilk yirmi şirketin ise %99,81oranında pazar payı sahibi olduğu yapılan analizlerden anlaşılmaktadır.

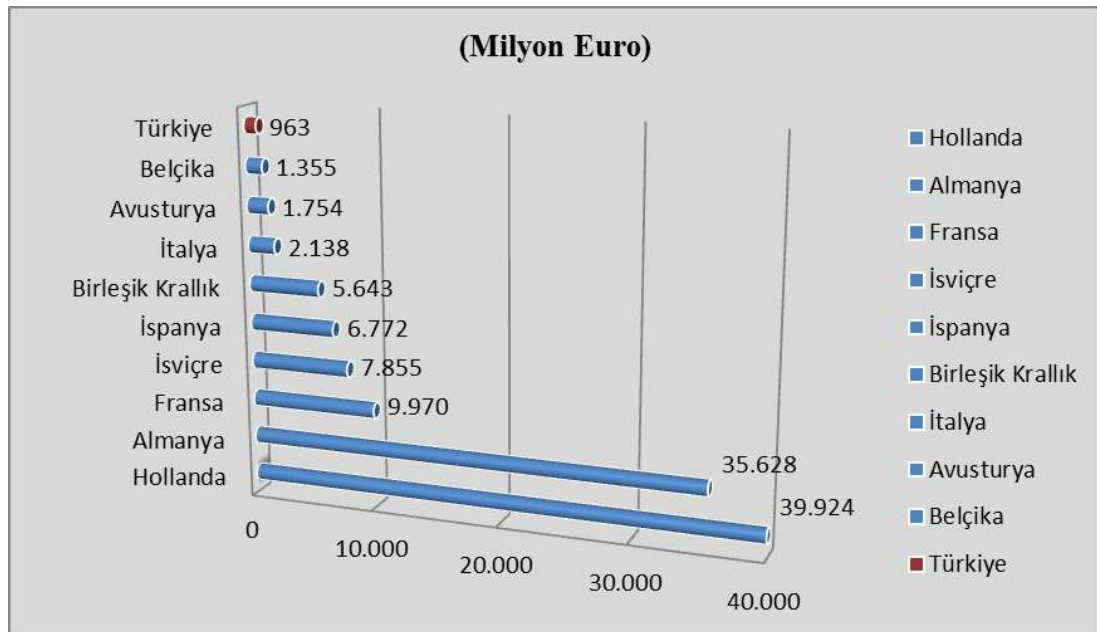
Ayrıca Mart 2013 Tarihinde Allianz Sigorta A.Ş., Yapı Kredi Sigorta A.Ş.'yi satın almıştır. Böylelikle Sağlık prim üretimlerinde ilk iki sırada yer alan bu iki şirketin birleşmeleri ile Sağlık Primlerinde pazar payları 2013 yılı sonu itibari ile

toplam % 37,66 oranında seyretmiştir ve bu istatistik oranından ötürü sektörün 1/3'üne sahip oldukları söylenebilir.

Son olarak Insurance Europe verileri ile TSB verileri üzerinden Türkiye'nin Sağlık Sigortaları Branşında Avrupa Sigorta Birliği üyesi 32 üye ülkesinin arasında ki finansal durumu üzerinde duracağız.

2003 yılında Insurance Europe üyesi ülkelerin prim üretim sıralamalarında Avusturya, Belçika ve Portekiz'in ardından onbirinci sırada yer alan Türkiye, 2004 itibari ile Portekiz'i prim üretiminde geride bırakarak onuncu sıraya yükselmiştir. Ancak bu yükselmeye rağmen prim üretimleri, Avrupa Sağlık Sigorta piyasasında ülkenin sağlık prim üretimlerinin çok fazla altında kalmıştır.

Şekil 13. Avrupa Sağlık Sigortası Piyasaları İlk 10 Ülke Prim Üretimleri 2012

Kaynak: Insurance Europe, 2013 Final,

http://www.insuranceeurope.eu/uploads/Modules/Publications/tables_annex_eif-report.xls

Şekil 13'de Insurance Europe verilerinden elde edilen grafikte görüleceği üzere, 2012 yılında Türkiye'nin toplam sağlık sigortası prim üretimi 963 Milyon Euro iken, Avrupa Piyasasının %35'lik payına sahip olan Hollanda Türkiye Prim üretiminin kırk katından fazla bir prim üretimine sahiptir.

Bahsi geçen ülkenin 2006 yılı itibari ile Sosyal Güvenliğe bağlı Sağlık Hizmetlerinin özelleştirilmesi nedeni ile ülkemiz ile karşılaştırılması adil

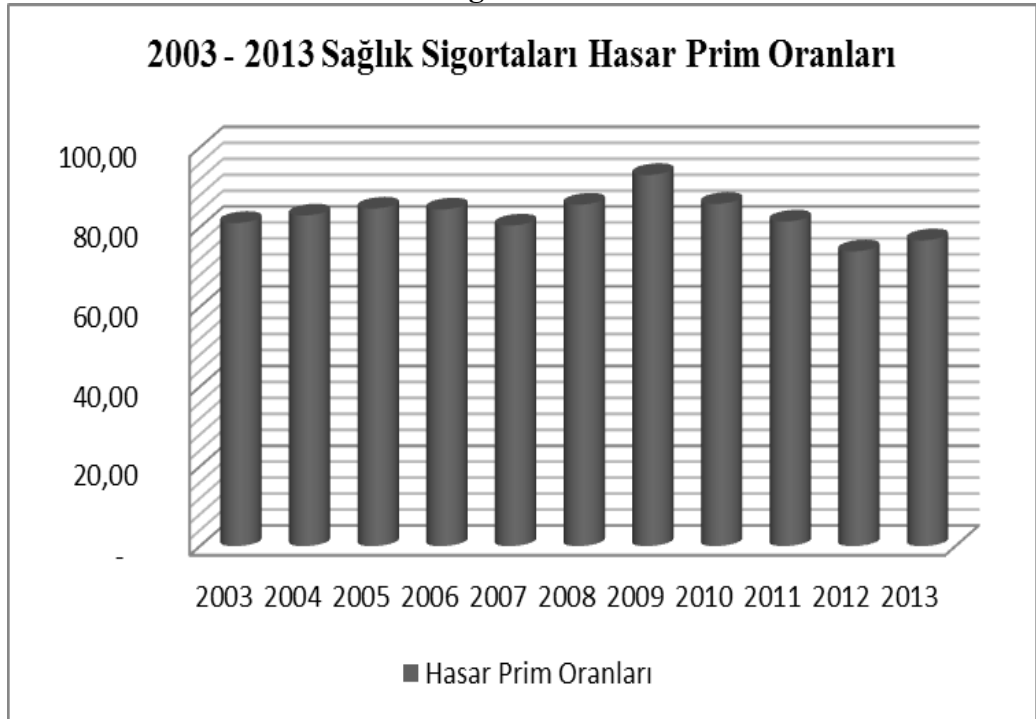
olmayacağından bu noktada Avrupa Sağlık Sigortası Piyasasında ikinci konumda ki ülke olan Almanya baz alınacaktır. Almanya'nın 2012 dönemi sağlık sigortası prim üretiminin 35.628 Milyon Euro olup, Türkiye prim üretiminin %270 fazlasına tekabül etmektedir.

3.3.2. Hasar Prim Oranları – Teknik Kar/Zarar

Sağlık Sigortalarında diğer bir unsur da Hasar Ödemeleridir. Sağlık Sigortası poliçesi ile teminat altına alınan kişilerin hastalık ya da kaza sonucu tazminat hakkı elde etmeleri durumunda, sigorta şirketi kesilen poliçelerin primleri karşılığında üstlenmiş oldukları riskleri tazmin etmek ile yükümlüdür. Sektör etkinliğini incelerken Hasar /Prim oranları değerlendirilerek sektörün teknik kârlılığı ortaya çıkmaktadır.

Sağlık Sigortası Branşı Hasar/Prim oranları Türkiye Sigorta Birliğinin Resmi İstatistikleri derlenerek aşağıda paylaşılmıştır.

Şekil 14. 2003 – 2013 yılları arası Sağlık Sigortaları Hasar Prim Oranı Göstergeleri

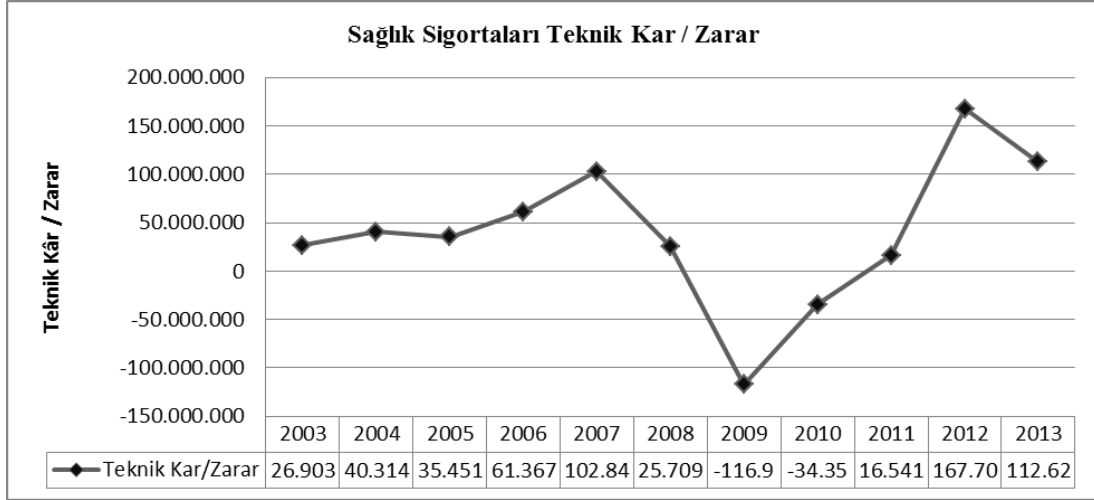
Kaynak: TSB Resmi İstatistikler Sağlık Analizleri Verilerine istinaden hazırlanmıştır

Yukarıda da değinildiği üzere Hasar / Prim oranları sigorta sektörünün teknik kârlılık sonuçlarını ortaya koymaktadır. Şekil 4’de 2003 – 2013 yılları aralığına ait Hasar/Prim oranı istatistikleri paylaşılmıştır.

Bu çalışmaya göre Sağlık Sigortalarında Hasar / Prim oranları 2003 yılında %81,06 iken, 2013 yılında % 76,70 oranına gerilemiştir. Hasar prim oranlarının 2012 yılında yakaladığı % 73,94’lük oran sektörel gelişimin en pozitif olduğu dönemin 2012 yılı olduğunu göstermektedir. 2009 yılında küresel finans krizinin olumsuz etkilerini Hasar / Prim oranlarının en yoğun olduğu yıl olarak 2009 yılının karşımıza çıkmasından da görmekteyiz. 2009 yılında Sağlık Sigorta primlerinin bir önceki yıla göre yalnızca % 6 oranında artış gösterdiği, ancak aynı yıl Sağlık Poliçe Adetlerinde bir önceki yıla göre %14, Sağlık Sigortalı Sayılarında ise % 17 oranında bir gerileme olduğundan önceki bölümlerde bahsetmiştik. 2009 yılında Hasar/Prim oranının yüksekliğinin küresel finans krizinin etkisi olması bu verilerden de anlaşılmaktadır.

Son yıllarda Sosyal Güvenlik Sistemi(SGK)’ne dahil olan bireylerin Özel Sağlık Kuruluşlarında işlem yaptırabilir hale gelmelerinin, Özel Sağlık Sigortası Hasar/Prim oranlarının 2012 -2013 yıllarında geçmiş yıllara göre pozitif ivme kazanmasında rolü olduğunu belirtmemiz doğru olacaktır. Elbette burada yine bu yıllarda tanzim edilen poliçeler bazında üretilen primlerin artmış olması da Hasar/Prim oranının geçmiş yıllara kıyasla gerilemesine zemin hazırlamıştır.

Şekil 15. Sağlık Sigortaları 2003 – 2012 Teknik Kâr / Zarar

Kaynak: TSB 2003 – 2012 Faaliyet Raporları ve T.C. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık ve Özel Emeklilik 2013 Faaliyet Raporu Verilerine istinaden hazırlanmıştır.

Hasar/ Prim oranı istatistiklerinden sonra, Ülkemizde Sağlık Sigortası branşının teknik karlılığı ile ilgili son on yıllık periyotta yaşanan gelişmeler üzerinde duracağız. Tablo 7’de 2003 – 2012 yılları arası Sağlık Branşının resmi teknik kar/zarar istatistikleri sunulmuştur. Teknik Kar/Zarar tablosu verilerinin derlenmesi esnasında, sektörün 2003 yılından 2008 yılına dek Teknik Karlılığının sürdüğü, ancak 2008 Küresel Finans Krizinin etkisi, 2009 yılında bir önceki yıla oranla %554,83 oranında bir düşüşün yaşandığı ve teknik zarar boyutunun 116.934.603 TL’ye ulaştığı görülmektedir. 2010 yılında ise teknik zarar tutarı 34.356.105 TL civarında kalmıştır. Nihayetinde Sağlık Sigortaları 2011 & 2013 yılları arasında Teknik Karlılıkta yeniden artış grafiğini yakalamıştır.

SONUÇ

İnsanoğlunun yüzyıllar boyunca ihtiyaç duyduğu güvenlik ve emniyette olma duygusu ile ortaya çıkan önlem yöntemlerinin başında Sosyal Güvenlik hizmetleri gelmiştir. Vatandaşların güvence altında olma isteğinin güçlenmesi ile birlikte doğan Sosyal güvenlik olgusu, gelişimi süresince devletlerin ekonomik ve sosyal politikalarını oluşturmuştur. Ancak sosyal güvenlik sistemi kapsamı içerisinde verilen sağlık hizmetleri zaman zaman yetersizliği zaman zaman da devletlere külfet oluşturduğu gerekçeleri ile eleştirilere maruz kalmıştır.

Buradan hareketle yeni dünya düzeninin bir gereği olarak ortaya çıkan Özel Sağlık sigortacılığı, kamu sosyal güvenlik sistemlerinin ve kamu sosyal güvenlik kurumlarının finansman kaynağı yönetimlerinin yetersizliği nedeni ile sağlık hizmetlerinin yetersiz kalması nedeni ile ortaya çıkan alternatif bir güvence sistemi olmuştur. Özel Sağlık Sigortaları kişilerin hastalanması ya da yaralanması durumlarında, devletin sosyal güvenlik politikaları kapsamında hizmet veren kamu sağlık kuruluşlarında sağlanan sağlık hizmetlerinin, özel sağlık kuruluşlarında verildiği bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir bakıma sosyal güvenlik sistemi çatısı altında sunulan sağlık hizmetlerinin destekleyicisi olarak nitelendirilen özel sağlık sigortaları, bireylerin sağlık hizmetlerine ulaşımını basitleştirmekte ve devlet destekli sağlık sigortası tarafından üstlenilen tedavilerde karşı karşıya kalınan aksaklıkları, beklemleri ortadan kaldırdığı görülmüştür.

Özel sağlık sigortacılığının bireylere alternatif sağlık hizmetleri sağlanmanın yanı sıra istihdam ve fon yaratıcı etkileri olması ile ülke kalkınmasına da fayda sağladığı görülmektedir.

Ülkemizde Özel Sigorta sektöründe 1990 yılından itibaren yasal düzenlemeler ile uygulamaya konulan, Özel Sağlık sigortalarının finansal açıdan, 2000'li yıllar ile birlikte yükselişe geçtiği yapılan arşiv taramaları ile ortaya konmuştur.

Çalışmada hedef alınan 2003 – 2013 yılları arasında özel sağlık sigorta sektörünün etkinliği, poliçe sayıları, sigortalı sayıları, toplam prim üretimleri ve teknik karlılık gibi başlıklar altında analiz edilmiştir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre; çalışmanın sınırlandığı süreç olan 2003 yılından 2013 yılına gelindiğinde sağlık sigortaları poliçe adetlerinde %90 oranında bir artış seyrettiği görülmüştür. Ancak medikal enflasyonun yüksek olduğu 2000’li yıllarda özel sağlık sigorta primlerinin yüksek olması ve günümüzde daha düşük seyreden medikal enflasyon neticesinde, bireylerin kişi başı özel sağlık sigorta primlerinin maliyetlerini üstlenilebilme oranının artmasından ötürü poliçe sayılarında ki artış ile prim üretimlerinde ki artış ile paralel ilerlemediği seyredilmiştir.

Sağlık sigortası branşı sigortalı sayıları da yine 2003 yılından 2013 yılına %84 artış göstermiştir. Aynı zamanda özel sağlık sigortası sahibi olan bireylerin toplam nüfusa oranı 2003 yılında % 1 iken, 2013 yılına gelindiğinde sigortalı sayısının toplam nüfusa oranı yaklaşık %6 oranına ulaşmıştır.

Çalışmanın hedefi olan 2003-2013 sektör verileri incelendiğinde, özel sağlık sigorta sektörünün toplam prim hacminde %22 oranında bir gelişim gösterdiği görülmüştür. Ülkemizde Sağlık Sigortaları konusunda son yıllarda olumlu gelişmeler yaşandığı, özellikle 2008 Küresel Finans Krizinin etkilerinin azaldığı 2010 yılı sonrası istatistiki veriler incelendiğinde, sağlık sigortaları üretim etkinliklerinde pozitif yönde gelişmeler yaşandığını görülmüştür. 2003 yılından bu yana artış ivmesi izlenen özel sağlık sigortası branşında, 2008 Küresel Finans Krizi döneminde poliçe adeti bazında %14, Sigortalı sayısı bazında %17 düşüş ivmesi seyretmesine rağmen 2009 yılı sağlık prim üretimlerinin bir önce ki yıla göre %6 oranında artış sağlamayı başardığı resmi istatistiklerle kanıtlanmıştır. 2010 yılı itibari ile yükseliş seyri devam eden Sağlık Branşında, 2012-2013 yıllarında artış oranları %10’luk bir skalada stabil seyrettiği izlenmiştir.

Özel Sigortacılık sektörünün genelinde ise 2013 yılına gelindiğinde prim üretim etkinliği 2003 yılı sektör toplamında %26 oranında artmış, bahsi geçen resmi istatistik verilerinin yanı sıra, özel sağlık sigortalarının tüm özel sigortalar içerisinde ki payı ise 2013 yılı itibari ile % 11 oranına ulaşmıştır.

Ayrıca sektör etkinliğinin ülke ekonomisi açısından verimliliği ise prim üretimlerinin GSYH’ya oranı ile saptanmış, sigorta sektöründe toplam prim üretiminin 2003 yılında GSYH’ya oranı %1,12 iken, Sağlık sigorta branşının prim üretiminin GSYH’ya oranı % 0,11 olarak karşımıza çıkmıştır. 2013 yılında ise bu

oranlar sigorta sektörü genelinde %1,55'e ulaşmış, sağlık sigortaları branşında ise % 0,15 oranında seyrettiği görülmüştür.

Sektörün gelişiminin incelenmesinde baz alınan diğer bir husus ise sağlık sigortalarında sağlanan teknik karlılık oranlarıdır. 2003 – 2013 yıllarında sağlık sigorta branşlarının teknik kar verilerinin incelenmesi göstermiştir ki, 2003 yılından 2008 yılına dek, branş teknik karlılığı artışına rağmen, 2008 küresel finans krizinin sektörel etkisi nedeni ile 2009 yılı göstergelerinde, bu kez teknik zararda ciddi boyutta artış seyrettiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; 2003 – 2013 yılları arasında Türkiye'de Özel Sağlık Sigorta Branşı olumlu gelişmeler kaydetmiş ve sektörel hacim artmıştır. Çalışma da derlenen tüm bu istatistiki verilerin olumlu ivmelerine rağmen ise Dünya ve Avrupa sektörlerinin sağlık sigortası üretim etkinlik ortalamalarının altında kalınmıştır. Bunun nedeni, Dünya ve Avrupa'da sağlık sigortaları alıcı profillerinin incelenmesi neticesinde, sağlık sigortalarına talebin iyi eğitilmiş, belirli bir yaşam standardına sahip, büyük şirketlerde yönetici ya da üst düzey olarak çalışan veya kendi işini yapan, kentli bireylerden gelmesi olarak söylenebilir.

Bu durum göstermektedir ki, sağlık sigortalarının gelişimi kültürel yapı ile paralel olarak seyretmektedir. Özetle kültürel yapı ve eğitim seviyesi yükseldikçe, sigorta bilincinin artması ve sektörün daha büyük sıçramalar sergilemesi söz konusu olacaktır.

Özel Sağlık Sigortalarının hem sektörel hem de finansal gelişimine katkıda bulunmak için, başta sigorta denetiminden sorumlu olan kamu kuruluşlarının ve elbette sağlık sigortası branşında hizmet veren özel sigorta şirketlerinin, sigorta bilinçlendirme çalışmalarını arttırmaları, bununla beraber eğitim kurumlarında, özellikle orta ve yükseköğretim seviyesinde ki eğitim kurumlarından başlamak üzere, sigorta bilincinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitap

Kaya F., **Sigortacılık**, 3.Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2013, s. 252-408

Tezler

Avşar N., **Türkiye’de Özel Sağlık Sigortası ve Sağlık Sistemi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, 2010.

Aksu Ö.F.,**Avrupa’da Ve Osmanlı’da Sigortacılığın Gelişimi Ve İktisadi Zihniyet**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2009

Bağlan, C., **Dünyada Ve Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sistemi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi SBE, 2006.

Kılıç, E., **Nakliyat Sigortalarının Makro Ekonomik Değişkenlerle İlişkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2006.

Paksu, M.T., **Bireysel Emeklilik Sistemi ve Ekonomik Etkileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, SBE, 2007.

Yalçın, C., **Sigorta Portföy Optimizasyonu**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi FBE, 2010.

İnternet Kaynağı

Ankara Barosu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi**,

<http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/abihm.org/iheb.htm>,

(erişim tarihi: 01.05.2014)

Coşkun M., **Sigorta Acenteleri Teknik Personel Eğitim Programı**, 2009, SEGEM,

<http://metincoskun.home.anadolu.edu.tr/sunumlar/2009AcenteDersNotlari.pdf>
(erişim tarihi: 02.03.2014)

Coşkun M., Anadolu Üniversitesi, **Konut Sigortaları Sunumu**,

<http://metincoskun.home.anadolu.edu.tr/sunumlar/KONUT%20S%C4%B0GORTASI.ppt>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

Doğal Afet Sigortaları Kurumu, **DASK Hakkında**,

<http://test2.dask.gov.tr/100.html>, (erişim tarihi: 11.03.2014)

Doğal Afet Sigortaları Kurumu, **Zorunlu Deprem Sigortası Teminat Kapsamı**,

<https://www.dask.gov.tr/zorunlu-deprem-sigortasi-teminat-ve-kapsami.html>,
(erişim tarihi: 11.03.2014)

Halk Sigorta, **İşveren Sorumluluk Sigortası**,

http://www.halksigorta.org/pages/483/397/t/tr-TR/isveren_Sorumluluk_Sigortasi.aspx, (erişim tarihi: 03.03.2014)

Halk Sigorta, **Mesleki Sorumluluk Sigortaları**,

www.halksigorta.org, (erişim tarihi: 05.03.2014)

İzmir Ekonomi Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, **Mühendislik Sigortaları**

<http://ekosem.ieu.edu.tr/dosyalar/sigorta-muhendislik.doc>,

(erişim tarihi: 04.03.2014)

Kırklareli Üniversitesi, **Sigorta Türleri Türkiye de Sigorta Uygulamaları**,

<http://www.kirklareli.edu.tr/download/by-files/78401514.html>,

(erişim tarihi: 03.03.2014)

Milli Eğitim Bakanlığı, **Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende Kaza Sigortası**, Ankara 2008,

http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/kaza_sigortasi.pdf, (erişim tarihi: 02.03.2014)

Milli Eğitim Bakanlığı, **Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende, Sağlık Sigortası**, Ankara, 2008,

http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/saglik_sigortasi.pdf

Milli Eğitim Bakanlığı, **Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende, Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası**, Ankara 2008,

http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/ucuncu_sahis_mali_sorumluluk_sigortasi.pdf,

(erişim tarihi: 03.03.2014)

Milli Eğitim Bakanlığı, **Mesleki Eğitim ve Öğretim Projesinin Güçlendirilmesi Projesi, Pazarlama ve Perakende Hayat Sigortaları, Ankara 2007,**

http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/pazarlama/moduller/hayat_sigortalari.pdf, (erişim tarihi: 11.03.2014)

OECD, **World Statistics 2014,**

<http://www.oecd.org/statistics/Turkey>, (erişim tarihi: 05.07.2014)

Özdemir S., Sosyal Siyaset Makaleleri, Refah Devleti ve Üstlendiği Görevler Üzerine Bir İnceleme,

http://www.sosyalsiyaset.net/documents/refah_devleti_ustlendigi_gorvler.htm, (erişim tarihi: 05.04.2014)

Sigortacılık Eğitim Merkezi, **Banka ve Özel Kurumlar Teknik personel Eğitim Notları,**

http://www.segem.org.tr/banka_ve_ozel_kurumlar_teknik_personel_egitim_notlari.doc, (erişim tarihi: 02.03.2014)

Sigortacılık Eğitim Merkezi, **Sigortacılık Kanunu,**

<http://www.segem.org.tr/sgrKanunu.asp>, (erişim tarihi: 29/05/2014)

Sigortacılık Eğitim Merkezi, **Temel Sigortacılık Bilgisi 2011,**

www.segem.org.tr, (erişim tarihi : 01.03.2014)

Sigortacılık Müdürlüğü, **Teknik Personel Eğitim Notları 2011,**

<http://www.sigorta.org.tr/acente/duyurular/ACENTE%20TEKNIK%20PERSONEL%20DERS%20NOTLARI.doc>, (erişim tarihi: 01.03.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2003,**

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2004_en.pdf

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2004**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2005_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2005**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2006_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2006**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2007_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2007**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2008_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2008**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2009_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2009**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2010_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2010**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2011_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2011**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2012_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2012**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2013_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Swiss Re, Sigma Report, **World Insurance in 2013**,

http://media.swissre.com/documents/sigma3_2014_en.pdf,

(erişim tarihi: 01.09.2014)

Tarsim, Tarım Sigortaları Havuzu, **Devlet Destekli Sera Sigortası Tarife ve Talimatları**,

<http://www.tarsim.org.tr/trsmWeb/resimGoster.res? docid =32453>,

(erişim tarihi: 06.03.2014)

Tatar M., **Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye’de Gelişimi**, Sosyal Güvenlik Dergisi, Cilt.1, Sayı 1, 2011, s.110

<http://www.sgk.gov.tr/wps/wcm/connect/17767cdf-95bc-491f-953a-2826ba2d41e4/MEHTAPTATAR.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=17767cdf-95bc-491f-953a-2826ba2d41e4>, (erişim tarihi: 05/04/2014)

T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, **Sağlık Sigortacılığı**, 2012,

<http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/sak205u.pdf>

(Erişim Tarihi: 03.03.2014)

T.C. Cumhuriyet Üniversitesi, **Sigorta Murakebe Kanunu,**

http://www.cu.edu.tr/insanlar/mceker/sigorta%20hukuku/Sigorta_Murakabe

[Kanunu.doc](#), (erişim tarihi: 03.03.2014)

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, 2009,

<http://www.cygm.gov.tr/CYGM/Files/Guncelbelgeler/sigorta.pdf>,

(erişim tarihi: 03.03.2014)

T.C. Hazine Müsteşarlığı, **Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı,**
Genel Şartlar, Yürürlük Tarihi 2003,

<http://www.hazine.gov.tr/default.aspx?nsw=TrR3vg8KCNGoDQ4jjQvkw==&H7deC+LxBI8=&mid=366&cid=35&nm=647>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, **Asansör Kazalarında Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Sigortası Genel Şartları,**

<http://www.hazine.gov.tr/default.aspx?nsw=TrR3vg8KCNGoDQ4jjQvkw==&H7deC+LxBI8=&mid=366&cid=35&nm=647#>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

T.C. Hazine Müsteşarlığı, Mevzuat, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Mevzuatı, Genel Şartlar, **Tekne Poliçesi Genel Şartları**, Yürürlük Tarihi 1996,

<http://www.hazine.gov.tr/File/?path=ROOT%2fDocuments%2fSigortac%0c4%b1%0c4%b1k+Mevzuatlar%0c4%b1%2fTeknePolicesiGS.doc>

(erişim tarihi: 07.03.2014)

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kanunlar, **7397 sayılı Sigorta Murakebe Kanunu**,
http://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc070/kanuntbmmc070/kanuntbmmc07003379.pdf,

(erişim Tarihi: 24/02/2014)

Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, **Yeşil Kartın Geçerli Olduğu Ülkeler**,

<http://www.tmtb.org.tr/sayfa.aspx?pid=8&id=18>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, **Yeşil Kart Sigorta Tarife ve Talimatı**,

<http://www.tmtb.org.tr/sayfa.aspx?pid=8&id=15>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, **2009 Ekonomik Rapor, 65. Genel Kurul**,

<http://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/ekonomikrapor2009.pdf>,

(erişim tarihi: 25.05.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Türkiye de Sigortacılık**,

<http://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>

(erişim tarihi:06/11/2013)

Türkiye Sigorta Birliği, **Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası**,

<http://www.tsb.org.tr/zorunlu-karayolu-tasimacilik-mali-sorumluluk.aspx?pageID=746>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Tehlikeli Maddeler Sorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları**,

<http://www.tsb.org.tr/tehlikeli-maddeler-zorunlu-sorumluluk.aspx?pageID=756>, (erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Sigorta Tarihi,**

<http://www.tsb.org.tr/sigortanin-tarihi.aspx?pageID=438>

(erişimtarihi: 25/02/2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Yangın Sigortaları,**

<http://www.tsb.org.tr/yangin-sigortalari.aspx?pageID=722>

(erişim tarihi: 09.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Avrupa Birliği’nde Özel Sağlık Sigortaları,**

<http://www.tsb.org.tr/images/Documents/05PHIreport.doc>,

(erişim tarihi: 15.04.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları,**

<http://www.tsb.org.tr/karayollari-motorlu-araclar-zorunlu-mali-sorumluluk-sigortasi-genel-sartlari.aspx?pageID=502>, (erişim tarihi: 01.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Motorlu Kara Taşıtları İhtiyari Mali Sorumluluk,**

<http://www.tsb.org.tr/motorlu-kara-tasitlari-ihitiyari-mali-sorumluluk.aspx?pageID=750> (erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, **Özel Güvenlik Mali Sorumluluk,**

<http://www.tsb.org.tr/ozel-guvenlik-mali-sorumluluk-sigortasi.aspx?pageID=757>, (Erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası,**

<http://www.tsb.org.tr/devlet-destekli-bitkisel-urun.aspx?pageID=738>,

(erişim tarihi: 06.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Devlet Destekli Hayvan Hayat Sigortası,**

<http://www.tsb.org.tr/devlet-destekli-hayvan-hayat.aspx?pageID=739>,

(erişim tarihi: 06.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Hayat Sigortaları,**

<http://www.tsb.org.tr/hayat-sigortalari.aspx?pageID=767>

(erişim tarihi: 12.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Hayat Sigortaları,**

<http://www.tsb.org.tr/hayat-sigortalari.aspx?pageID=767>

(erişim tarihi: 12.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Hırsızlık Sigortası,**

<http://www.tsb.org.tr/hirsizlik-sigortasi.aspx?pageID=726>,

(erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Kar Kaybı Sigortaları,**

<http://www.tsb.org.tr/kar-kaybi-sigortasi.aspx?pageID=765>,

(erişim tarihi: 10.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Kıymet Sigortası,**

<http://www.tsb.org.tr/kiymet.aspx?pageID=721>

(erişim tarihi: 08.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Makine Kırılması Sigortası,**

<http://www.tsb.org.tr/makine-kirilmasi.aspx?pageID=727>,

(erişim tarihi: 03.03.2014)

Türkiye Sigorta Birliği, Sigorta Branşları, **Seyahat Sağlık Sigortası**,

<http://tsb.org.tr/seyahat-saglik.aspx?pageID=626>

(erişim tarihi: 03.03.2014)

Yapı Kredi Sigorta A.Ş., Tarım Sigortaları, **Hayvan Hayat Sigortası**,

<http://www.yksigorta.com.tr/content/hayvan-hayat-sigortasi/499/>

(erişim Tarihi: 06.03.2014)

Diğer Kaynaklar

Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, 2014,

<http://www.tdk.gov.tr> (erişim Tarihi: 24/02/2014)

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, Sigorta Denetleme Kurulu, **Sigorta Acenteleri ve Acentelik Faaliyeti Denetim Rehberi**, Aralık 2013,

Raporlar

Genç Ö., **Sigortacılık Sektörü Ve Türkiye’de Sigorta Sektörünün Fon Yaratma**

Kapasitesi, Türkiye Kalkınma Bankası, Ankara, 2002

Kanunlar

Resmi Gazete, **Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları**, Yürürlük

Tarihi: 20 Aralık 1991, Md.1

ÖZGEÇMİŞ

25 Ağustos 1985 tarihi, Sivas İli Hafik ilçesi doğumluyum. İlköğretim 4. Sınıfa kadar İstanbul ili Kâğıthane ilçesinde, 4. sınıftan itibaren İlk, Orta ve Liseyi İstanbul ili Beyoğlu ilçesinde tamamladıktan sonra, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Sigortacılık Ön Lisans Programına kaydoldum. Bu bölümden 2004 yılında mezun olduktan sonra, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İşletme Lisans bölümüne 3. Sınıftan kayıt oldum. İşletme Fakültesinden 2009 yılında mezun oldum.

2005 Yılında Özel bir Sigorta Şirketinin Genel Müdürlüğü'nde Sigorta Uzmanı olarak göreve başladım. 2005 - 2008 yılları arasında sigorta sektöründe farklı sigorta şirketlerinin Genel Müdürlük Operasyon birimlerinde görev yaptıktan sonra, 2008 yılından bu yana Uluslararası bir Sigorta ve Reasürans Brokerlik Şirketinde Kurumsal Sigorta Brokeri görevini sürdürmekteyim. 2012 yılında da, Beykent Üniversitesi, İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalında yüksek Lisans Eğitimine başladım.

Özel ilgi alanlarım, işletme yönetimi, finansal kriz süreçleri ve etkileri, borsa hareket eğilimleri ve finans piyasalarıdır.

Yabancı dilim İngilizce olup, bekarım.

Nurgül Sülük